

**Programma- en
Productbegroting 2016**

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord		1
Hoofdstuk 1	Inleiding	3
1.1	Leeswijzer	3
1.2	Budgetcyclus	3
1.3	Functies van de begroting en jaarstukken	4
1.4	Bestuurlijke procedure	5
Hoofdstuk 2	Van voorjaarsnota 2015 naar begroting 2016	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Financieel totaaloverzicht	7
2.3	P.M. posten	11
2.4	Overzicht investeringen	12
2.5	Reserves en voorzieningen	13
2.6	Baten en lasten programma's, producten 2016 – 2019	14
Hoofdstuk 3	Programmaplan	15
Hoofdstuk 4	Paragrafen	36
4.1	Organisatieschema	37
4.1.1	Organisatiestructuur	37
4.2	Bedrijfsvoering	38
4.2.1	Algemeen	38
4.2.2	Personeelsbeleid	39
4.2.3	Personeelssterkte	39
4.2.4	Arbeidsomstandigheden	39
4.3	Weerstandsvermogen & Risicobeheersing	40
4.3.1	Inventarisatie van risico's	40
4.3.2	Beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's / Kwantificeren van risico's	44
4.3.3	Inventarisatie weerstandsvermogen	46
4.3.4	Inventarisatie weerstandscapaciteit	47
4.3.5	Weerstandsvermogen – conclusies	48
4.3.6	Kengetallen	49
4.4	Onderhoud kapitaalgoederen	51
4.4.1	Wegen	51
4.4.2	Riolering	51
4.4.3	Water	52
4.4.4	Groen	52
4.4.5	Gebouwen	53
4.5	Financiering	54
4.5.1	Renterisiconorm	55
4.5.2	Kasgeldlimiet	55
4.6	Lokale heffingen	56
4.6.1	Onroerende zaakbelastingen	56
4.6.2	Afvalstoffenheffing	58
4.6.3	Rioolheffing	59
4.6.4	Toeristenbelasting	60
4.6.5	Grafrechten, begrafenisrechten	60
4.6.6	Bouw leges en overige vergoedingen	60
4.6.7	Kwijtscheldingsbeleid	60
4.6.8	Woonlastenontwikkeling	61
4.7	Verbonden partijen	63

4.8	Grondbeleid	68
4.8.1	Visie	68
4.8.2	Beleid inzake reserves en risico	69

Vaststellingsbesluit Raad **72**

Bijlagen:

- A. Programma, functie en portefeuillehouder, budgethouder
- B. Overzicht van reserves en voorzieningen
- C. Specificatie mutaties reserves en voorzieningen
- D. Toelichting aard en reden van reserves en voorzieningen
- E. Overzicht incidentele baten & lasten
- F. Ontwikkeling eigen vermogen
- G. Begrotingsgegevens i.v.m. EMU-saldo
- H. Kasstroomoverzicht
- I. Overzicht van aangegane geldleningen
- J. Kerngegevens
- K. Verklarende woordenlijst
- L. Lijst met afkortingen

Voorwoord

Geacht raadslid,

Hierbij bied ik u, mede namens het college, de begroting 2016 aan. In deze begroting zijn ook de meerjarenramingen voor de jaren 2017-2019 opgenomen, overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Met de begroting 2016 geven wij invulling aan het collegeprogramma 2014-2018.

Voor u ligt een reëel sluitende begroting. De meerjarenramingen voor de jaren daarna laten ook een te verwachten positief resultaat zien. In algemene zin zijn de voortekenen ook een stuk gunstiger. De economie trekt voorzichtig weer aan en op de huizenmarkt is ook een duidelijke verbetering merkbaar. Het herstel is nog te pril om terug te zien in de begroting van 2016, maar dat het de goede kant opgaat is zeker. Dit betekent niet dat we nu achterover kunnen leunen. Omdat 2015 op het gebied van de drie transities een overgangsjaar was, worden de (financiële) gevolgen van deze transities pas echt inzichtelijk in de loop van 2016. Ook staan er nog teveel mensen aan de zijlijn van de arbeidsmarkt. Samen met onze partners, zoals ondernemers, het UWV en IBN, zetten wij in op meer werk en minder uitkeringen.

Ook op de andere gemeentelijke terreinen zijn er in 2016 volop uitdagingen. Zo zal omgevingsplan voor het buitengebied zijn vorm krijgen. Het vitaliseren van het buitengebied en het leefbaar houden van het buitengebied heeft met Vitaal landelijk Boekel, maar bijvoorbeeld ook met het glasvezelnetwerk een impuls gekregen. Maar met het omgevingsplan worden ook de randvoorwaarden gecreëerd om het door de raad gewenste beleid daadwerkelijk te kunnen (laten) realiseren.

Worden in 2015 de eerste contouren duidelijk van het Integraal Kindcentrum, in 2016 zal aan de invulling van die contouren gewerkt worden. Ook de verdere invulling van de randweg zal in 2016 aan de orde zijn. Om ons centrum een impuls te geven is de centrumvisie opgesteld. En hoewel wij als gemeente hierbij een meer faciliterende rol hebben, willen wij de juiste randvoorwaarden creëren om een aantrekkelijk vestigingsklimaat te scheppen. Ook in de toekomst moet Boekel een aantrekkelijk boodschappendorp zijn met voldoende voorzieningen voor onze inwoners.

Op het gebied van dienstverlening naar onze burgers toe, gaan we de mogelijkheden verkennen om het rijbewijs via de post te laten bezorgen. Ook op het vlak van digitalisering zullen wij in 2016 weer stappen nemen die de dienstverlening ten goede zullen komen.

Met de begroting 2016 kunnen wij weer veel betekenen voor de Boekelse gemeenschap. Wij willen daarom met u kijken naar wat we wel allemaal kunnen doen voor onze inwoners. Om samen ervoor te zorgen dat Boekel een gemeente is en blijft waarin het goed wonen, werken en leven is.

Wij veronderstellen dat de begrotingsstukken u een helder inzicht geven in de (financiële) ontwikkelingen van de gemeente Boekel en dat de begroting 2016 bijdraagt aan een evenwichtige bestuurlijke besluitvorming.

Ik wens u een vruchtbare begrotingsbehandeling toe.

De burgemeester,
P.M.J.H. Bos

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

In het onderhavige hoofdstuk worden enkele algemene onderwerpen zoals 'de budgetcyclus', 'de functie van de begroting en de jaarrekening' en het 'bestuurlijke proces' uiteengezet en toegelicht.

Hoofdstuk twee betreft de financiële vertaling van de voorjaarsnota 2015 naar de begroting 2016 en geeft de aansluiting van de begroting met de voorjaarsnota weer.

Hoofdstuk drie behandelt het programmaplan. Dit plan is een overzicht van de beleidsitems zoals de Raad die behandelt. De programma's bestaan uit verzamelingen van gemeentelijke producten.

In hoofdstuk vier worden de in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorgeschreven paragrafen behandeld. De onderwerpen van de paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting. Het doel van de paragrafen is dan ook om de onderwerpen die versnipperd in de begroting staan, in een kort overzicht gebundeld weer te geven. De paragrafen geven, gezien het groot financieel en politiek belang, informatie voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente Boekel op korte en (middel) langere termijn.

Als bijlage bij deze beleidsbegroting is een verklarende woordenlijst en een lijst met afkortingen opgenomen. De verplichte onderdelen van de financiële begroting zijn als sluitstuk in dit boekwerk opgenomen.

1.2 Budgetcyclus

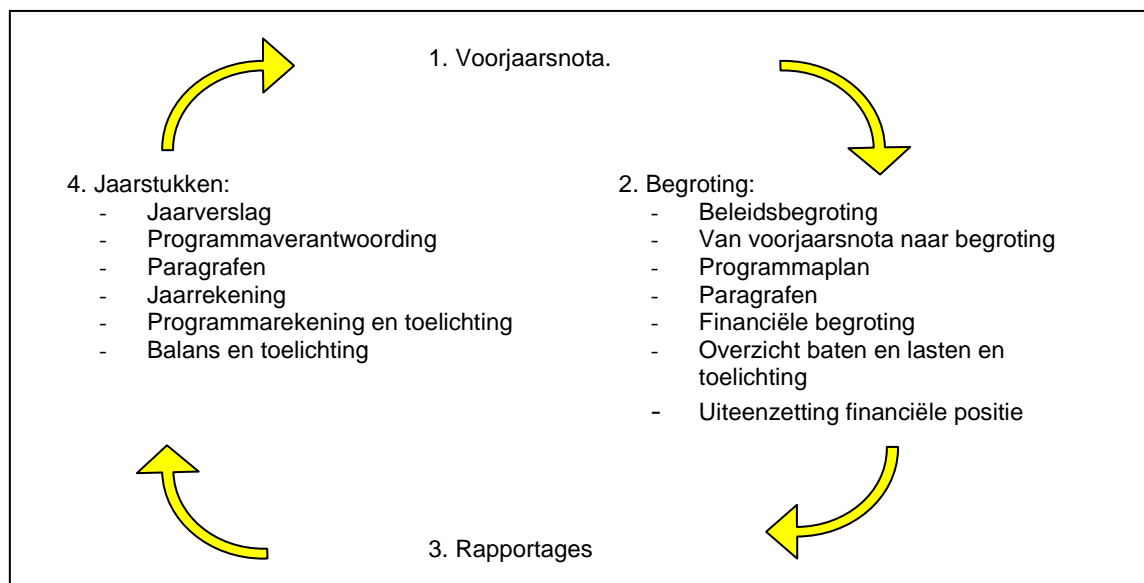
Het BBV onderscheidt een beleids- en een financiële begroting. De begroting van de grondexploitatie is ingepast in alle begrotingsdocumenten, maar kent, exploitatietechnisch, een budgettair neutraal karakter. Daar de mutaties hiervan tot uitdrukking komen in de boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden op de balans.

1. Voorjaarsnota

De budgetcyclus start met de voorjaarsnota in de periode mei / juni. De voorjaarsnota is als het ware de fundering voor de begroting, die na de algemene beschouwingen in oktober / november wordt vastgesteld door de gemeenteraad.

2. Begroting

Zoals de budgetcyclus aangeeft, is de begroting onderverdeeld in de beleidsbegroting en de financiële begroting.

Budgetcyclus Besluit Begroting en Verantwoording

Beleidsbegroting

De beleidsbegroting gaat vooral in op de (doelstellingen van de) programma's en via de zogenoemde paragrafen op belangrijke onderdelen van het beheer. De begroting is onderverdeeld in de volgende onderdelen:

- Van voorjaarsnota naar begroting:
hier is de opbouw van het saldo van de voorjaarsnota naar het saldo van de begroting terug te vinden.
- Het programmaplan:
dit plan is opgebouwd uit groepen van samenhangende producten, activiteiten en geldmiddelen welke in afzonderlijke programma's worden samengevat.
- De paragrafen:
dit begrotingsonderdeel legt de beleidslijnen vast voor wat betreft relevante beheersmatige aspecten en het lokale heffingenbeleid.

Financiële begroting

De financiële positie en de geraamde inkomsten en uitgaven voor de komende jaren van de gemeente worden in dit onderdeel inzichtelijk gemaakt. De financiële begroting bestaat minimaal uit:

- Het overzicht van de baten en lasten en toelichtingen.
- De uiteenzetting van de financiële positie en toelichting: de uiteenzetting van de financiële positie bevat een raming voor het begrotingsjaar van de financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen. De uiteenzetting van de financiële positie en toelichting treft u aan in hoofdstuk 2.

3. Rapportages

Het periodiek rapporteren is een onlosmakelijk onderdeel van de Budget- en / of P&C-cyclus. De actuele stand van zaken en de meest recente toekomstverwachtingen worden hierin uiteengezet en nader toegelicht. Daar waar nodig en/of gewenst wordt op verschillende momenten gerapporteerd.

4. Jaarstukken

Na afloop van het boekjaar presenteren wij u de beleidsmatige en financiële resultaten in de jaarstukken, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening. In tegenstelling tot de begroting gaat het dan niet om ramingen, maar om financiële en beleidsmatige realisaties. Het jaarverslag is onderverdeeld in de programmaverantwoording en de paragrafen. In het jaarverslag staan de resultaten ten aanzien van het beleid centraal. De jaarrekening bevat de programmarekening met een toelichting en de balans met bijbehorende toelichting. De jaarrekening gaat merendeels in op de behaalde financiële resultaten.

1.3 Functies van de begroting en jaarstukken

De begroting en jaarstukken zijn om vier redenen belangrijk voor de Raad. In de eerste plaats is dat vanwege het budgetrecht van de Raad. Dit houdt in dat alleen de Raad bevoegd is het college te machtigen tot het doen van uitgaven en het aangaan van verplichtingen. Dit is de **autorisatiefunctie**. Het grote belang van deze functie komt ook tot uitdrukking in het feit dat deze functie ook wel de staatsrechtelijke functie wordt genoemd. Of zoals de Staatscommissie Dualisme en lokale democratie het zegt: 'Het budgetrecht is een fundament van elke volksvertegenwoordiging, dus ook van de Raad'.

In het verlengde van de autorisatiefunctie ligt de 2^e functie van de begroting, de **allocatiefunctie**. Omdat de middelen beperkt zijn, moet gekozen worden aan welke doeleinden wel of geen en aan welke minder of meer middelen worden besteed. Bij deze functie komt nadrukkelijk tot uiting dat het bij de begroting om zowel het beleid als de financiële vertaling gaat. In het BBV komt dat tot uitdrukking doordat de begroting bestaat uit een programmabegroting en een financiële begroting. In de programmabegroting wordt ingegaan op de maatschappelijke effecten die nagestreefd worden, hoe men deze effecten wil gaan bereiken en welke middelen daarvoor nodig zijn en hoe deze worden ingezet.

In de derde plaats heeft het sluitstuk van de begroting, de jaarstukken, de **controlerende functie**. Deze functie is in het duale stelsel in belang toegenomen. Versterking van de controlerende functie van de Raad is een van de oogmerken van de dualisering. Bij de controle zijn diverse aspecten van

belang. De jaarrekening moet een getrouw beeld geven: de baten en lasten, alsmede de balansmutaties, moeten op een rechtmatige manier tot stand zijn gekomen. Door het vaststellen van de jaarrekening wordt het college decharge verleend voor het gevoerde financieel beleid/beheer in het betreffende jaar. Het jaarverslag moet verenigbaar zijn met de jaarrekening, wat wil zeggen dat de cijfers in beide documenten met elkaar overeenstemmen en de conclusies ten aanzien van de financiële positie eenzelfde beeld geven. Voorts is het jaarverslag van belang voor de toetsing van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid. Op het jaarverslag wordt hier verder niet ingegaan, omdat het jaarverslag zich, net zoals zijn tegenhanger de begroting, richt op beleid.

De Raad maakt bij zijn controlerende taak gebruik van de controleverklaring waarin de accountant zijn oordeel geeft over zowel de getrouwheid als rechtmatigheid. Ook kan de Raad gebruik maken van onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid.

Tenslotte, heeft de Raad tot taak ervoor te zorgen dat de begroting in evenwicht is. Voor deze taak is een adequaat inzicht in de financiële positie noodzakelijk. **Het geven van een goed inzicht in de financiële positie** is de vierde begrotingsfunctie. Van de eis dat de begroting in evenwicht is, mag worden afgeweken als aannemelijk gemaakt kan worden dat de begroting in de eerstvolgende jaren in evenwicht wordt gebracht (artikel 189, derde lid van de Gemeentewet). Voorts kan de Raad besluiten tot instelling van een Rekenkamer of een Rekenkamercommissie. Deze taak is in Boekel ondergebracht bij de Commissie Algemene Zaken.

1.4 Bestuurlijke procedure

Het tijdspad van de begroting ziet er vanaf het moment van aanbieden tot het moment van vaststelling in de Raad als volgt uit:

• Aanbieding begroting 2016 aan de commissie- en Raadsleden	17-09-2015
• Ambtelijke technische toelichting begroting 2016	22-09-2015
• Inleveren algemene beschouwingen door de Raad (1 ^e termijn)	11-10-2015
• Verzending antwoorden algemene beschouwingen 1 ^e termijn aan de Raad	29-10-2015
• Behandeling begroting 2016 in Raad (vanaf 16.00 uur)	05-11-2015

HOOFDSTUK 2 Van voorjaarsnota 2015 naar begroting 2016

2.1 Inleiding

Op basis van het vastgestelde onderdeel van de voorjaarsnota 2015 (Raadsbesluit d.d. 02.07.2015) is de financiële begroting 2016 – 2019 doorgerekend. Tenslotte zijn er in de onderhavige begroting nog enkele mutaties als gevolg van nieuwe wet- en regelgeving en voortschrijdend inzicht opgenomen. In de volgende paragraaf worden deze mutaties inzichtelijk gemaakt en kort (per mutatie) toegelicht.

2.2. Financieel totaaloverzicht

Van voorjaarsnota 2015 naar begroting 2016				2016		2017		2018		2019	
	- = negatief (hogere uitgaven of lagere inkomsten)	Budget Jaarschijf 2016 na VJN 2015	Baten of Lasten (B of L)	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel
1.) Door de raad vastgesteld saldo voorjaarsnota 2015				1.600		209.500		178.000		326.700	
2.) Mutaties bestaand beleid begroting 2016				5.200			-87.000		-81.700		-75.700
	<u>Programma A</u>										
A.01	Kosten inzake Website	32.700	L		-3.300		-3.300		-3.300		-3.300
A.02	Diversen kleine mutaties PA	-	-		-1.400		-1.400		-1.400		-1.400
	<u>Programma B</u>										
B.01	Diversen kleine mutaties PB	-	-		-1.000		-1.000		-1.000		-1.000
	<u>Programma C</u>										
C.01	Rente lening BoekelNet	-52.000	B	5.200		5.200		5.200		5.200	
C.02	Pacht - Ecodorp	0	B	5.000		5.000		5.000		5.000	
C.03	Diversen kleine mutaties PC	-	-	1.000		1.000		1.000		1.000	
	<u>Programma D</u>										
D.01	Uitvoeringskosten Optimisd	287.500	L		-75.000		-91.200		-91.200		-91.200
D.02	Programmakosten Optimisd	1.167.500	L		-67.500		-67.500		-67.500		-67.500
D.03	Bijdrage CVV Noord-Oost Brabant	85.000	L		-10.000		-10.000		-10.000		-10.000
D.04	Wmo - Hulp bij het Huishouden	393.000	L		-7.000		-7.000		-7.000		-7.000
D.05	Wmo - Persoonsgebonden budget	88.600	L	8.600		8.600		8.600		8.600	
D.06	Wmo - Collectieve preventie GGZ	7.300	L	2.300		2.300		2.300		2.300	
	<u>Programma E</u>										
E.01	Geen mutaties										
	<u>Programma F</u>										
F.01	Diversen kleine mutaties PF	-	-		-1.500		-1.500		-1.500		-1.500

Van voorjaarsnota 2015 naar begroting 2016				2016		2017		2018		2019	
	- = negatief (hogere uitgaven of lagere inkomsten)	Budget Jaarschijf 2016 na VJN 2015	Baten of Lasten (B of L)	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel
	<u>Programma G</u>										
G.01	Geen mutaties										
	<u>Programma H</u>										
H.01	Riolering (baten en lasten)	-	B/L		-35.600		-17.800		-29.500		-39.200
H.02	Diversen kleine mutaties PH	-	-		-1.000		-1.000		-1.000		-1.000
	<u>Programma I</u>										
I.01	Geen mutaties	-	-								
	<u>Programma J - interne kostenplaatsen</u>										
J.01	Kapitaallasten	759.400	L		-2.300		-2.300		-14.100		-14.100
J.02	Salaris huidig personeel	3.501.300	L		-64.700		-103.100		-110.200		-115.600
J.03	Verzekering	2.500	L		-4.000		-4.000		-4.000		-4.000
J.04	Diversen PJ	-	-		-500		-500		-500		-500
	<u>Programma J - algemene dienst</u>										
J.05	Algemene uitkering (gemeentefonds)	-7.109.400	B	177.800		204.600		235.900		258.300	
J.06	Stelpost loon- prijsontwikkeling	49.500	L	49.500		48.600		53.200		52.200	
J.07	Taakmutaties	50.900	L	21.200			-50.800		-50.800		-50.800
J.08	Diversen PJ	-	-	9.400		100		100			-200
3.) Beginsaldo begroting 2015 - 2018 (som van 1 + 2)				6.800		122.500		96.300		251.000	
4.) Effecten september-circulaire											
4.01	Effecten septembercirculaire 2015										
5.) Saldo begroting 2016 - 2019 (som 3 + 4)				6.800		122.500		96.300		251.000	
6.) Incidentele baten en lasten (conform bijlage E)				0		0		0		0	
7.) Gecorrigeerd saldo begroting 2016 - 2019 (som 5 + 6)				6.800		122.500		96.300		251.000	

Toelichting mutaties: van voorjaarsnota 2015 naar begroting 2016

1.) Door de raad vastgesteld saldo voorjaarsnota 2015

Betreft het saldo van de voorjaarsnota 2015 (Raadsbesluit 02.07.2015).

2.) Mutaties bestaand beleid begroting 2016

Programma A

A.01 Betreft een uitbreiding op de website met de wettelijke verplichte module archivering.

A.02 Diverse kleine mutaties op programma A.

Programma B

B.01 Diverse kleine mutaties op programma B.

Programma C

C.01 In verband met investeringen in het glasvezelnetwerk vanwege nieuwbouwplannen is een verzoek gehonoreerd van BoekelNet om af te zien van rentebetaling in 2014 en dit bedrag ad € 65.000 toe te voegen aan de verstrekte lening. Daardoor zal de toekomstige renteontvangst ook toenemen.

C.02 Als gevolg van de gesloten pacht overeenkomst met Ecodorp Boekel, zullen de pachtopbrengsten toenemen.

C.03 Diverse kleine mutaties op programma C.

Programma D

D.01 Dit betreft de kosten van de uitvoering Sociale zaken aan Optimisd. Toename van de kosten in 2016 e.v. door o.a. stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden/meer aanvragen, indexering van kosten.

D.02 Dit zijn de kosten voor uitkeringen en minimabeleid. Toename van de programmakosten door stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden en aanvragen minimabeleid/bijzondere bijstand.

D.03 De taakstelling die in 2015 is opgelegd is niet realiseerbaar. Ivm beheersmaatregelen die reeds in 2014 genomen zijn en het openeind karakter van het collectief vervoer in de Wmo blijkt een verdere taakstelling ten opzichte van het jaar 2015 niet mogelijk.

D.04 De budgetten voor huishoudelijke verzorging staan door de 40% bezuiniging in 2014/2015 zwaar onder druk. Meer zorgaanbieders dreigen om te vallen en er is veel onrust bij klanten, medewerkers, aanbieders en in de landelijke politiek. Onze regio moet voor 2016/2017 nieuwe contracten af gaan sluiten, de verwachting is dat de tarieven naar boven bijgesteld moeten worden o.a. nav onderzoeken naar de toereikendheid van tarieven en jurisprudentie.

D.05 Het aantal PGB's en de besteding van PGB's voor huishoudelijke verzorging neemt af. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door de HHT-regeling en het trekkingsrecht bij de Sociale Verzekeringsbank.

D.06 Het budget voor huiselijk geweld is van de Wmo naar de Jeugdwet gegaan.

D.07 Diverse kleine mutaties op programma D.

Programma E

Geen mutaties

Programma F

F.01 Diverse kleine mutaties op programma F.

Programma G

Geen mutaties

Programma H

H.01 Het her-programmeren van investeringen inzake het 'product' riool leidt tot schommelingen in de te onttrekken BTW component ten lasten van de bestemmingsreserve riolering. In de onderhavige mutatie zijn de effecten van het her-programmeren weergegeven.

H.02 Diverse kleine mutaties op programma H.

Programma I

Geen mutaties

Programma J – interne kostenplaatsen

- J.01 Afgesloten investeringen leiden tot een nadeel in de kapitaallasten van € 2.300 (structureel) t.o.v. de ramingen zoals opgenomen in de begroting 2015.
Tevens is ervoor gekozen om de toekomstige opbrengsten uit het nog te realiseren grondbedrijf complex 'Lage Raam' van € 470.000 te activeren. Dit in realisatie tot toekomstige wijzigingen van de BBV- voorschriften binnen de grondexploitatie en de VPB-plicht die per 01.01.2016 wordt ingevoerd. Dit leidt tot een extra afschrijving van € 11.750 (structureel) in de meerjaren begroting (zie paragraaf 2.4).
- J.02 Voor 2016 en verder dient een nieuwe cao te worden afgesloten. Vooralsnog wordt rekening gehouden met een loonverhoging van 2%.
- J.03 Per abuis is het budget voor de electronicaverzekering in het verleden (teveel) naar beneden bijgesteld. Het verschil wordt hier gecorrigeerd.
- J.04 Diverse kleine mutaties op programma J.

Programma J – algemene dienst

- J.05 Betreft bijstelling van de algemene uitkering (meicirculaire 2015) t.o.v. de decembercirculaire 2014 zoals deze in de voorjaarsnota 2015 is opgenomen.
- J.06 De meicirculaire 2015 verwacht een lager loon- en prijsontwikkeling, derhalve wordt deze stelpost bijgesteld.
- J.07 Betreft niet functioneel geraamde taakmutaties die opgenomen zijn in de meicirculaire 2015. Derhalve worden de lasten als stelpost geraamd.
- J.08 Diverse kleine mutaties op programma J.

3.) Beginsaldo begroting 2016 - 2019 (som van 1 + 2)

Saldo bestaand beleid: Stand na voorjaarsnota 2015 en mutaties binnen het bestaand beleid.

4.) Effecten septembercirculaire 2015

Zodra de effecten van de septembercirculaire 2015 bekend zijn zal de raad hierover geïnformeerd worden.

5.) Saldo begroting 2016 - 2019 (som 3 + 4)

Betreft het saldo van de begroting 2016 - 2019

6.) Incidentele baten en lasten

Betreft het saldo van incidentele baten en lasten conform bijlage E.

7.) Gecorrigeerd saldo begroting 2016 - 2019 (som 5 + 6)

Betreft het gecorrigeerd saldo van de begroting 2016 – 2019.

2.3 P.M. posten

In de programma's staan diverse onderdelen opgenomen zonder financiële kaders omdat die onderdelen/ontwikkelingen zich nog in de plan fase bevinden. In deze paragraaf worden deze inzichtelijk gemaakt en waar mogelijk nader toegelicht. Er worden géén activiteiten ondernomen totdat U als Raad goedkeuring heeft gegeven tot het uitvoeren ervan en het bijbehorende krediet heeft vastgesteld.

Programma	Toelichting
Programma A - Bestuur en ambtelijke organisatie	
-	
Programma B - Mobiliteit	
-	
Programma C - Economische ontwikkelingen	
Centrum ontwikkelingen	
Programma D - Leefbaarheid	
Accommodatiebeleid	
Basisteam Jeugd en Gezin	<i>Voortzetting huidige niveau (2015), zal voor 2016 extra kosten met zich meebrengen dan primair begroot.</i>
Programma E - Toeristisch recreatief beleid	
Groene ladder	
Programma F - Veiligheid en handhaving	
-	
Programma G - Ruimtelijke zaken	
Vitaal Landelijk Boekel	
Rente toerekening GREX cf. vernieuwde voorschriften BBV	<i>Doorbelaste rente component van de algemene dienst naar het grondbedrijf zal naar verwachting dalen. Met de voorjaarsnota 2016 zullen deze financiële effecten in beeld zijn en worden verwerkt in de meerjarenbegroting.</i>
Programma H - Milieuzaken	
-	
Programma I - Educatie	
Huisvesting basisscholen, IKC vorming	
Programma J - Algemene Dekkingsmiddelen	
Digitale overheid (NUP / Egem-I)	
Vennootschapsbelasting (VPB)	<i>Vanaf 01.01.2016 wordt de gemeente voor diverse onderdelen VPB-plichtig. Met de voorjaarsnota 2016 zullen deze financiële effecten in beeld zijn en worden verwerkt in de meerjarenbegroting.</i>

2.4 Overzicht investeringen

Hieronder treft u een overzicht aan van alle verwerkte investeringen in de begroting 2016.

Omschrijving	2016	2017	2018	2019
Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (direct afschrijven cf. ideaal complex):				
- Opstellen VGRP	25.000			
- Groot onderhoud pompunits	460.200			
- Renovatie gemaal Bosberg	26.000			
- Bergbezinkbassin De Vlonder	47.700			
- Verbetermaatregelen BRP 2015	34.500			
- Wervelventiel put 300423	15.000			
- Afkoppelen rioleringsgebied Vogelenzang		254.800	254.800	
- Verbetermaatregelen BRP 2017		119.300		
- Planmatige vervanging hoofdgemalen				43.500
- Afkoppelen rioleringsgebied De Logt/Brouwerstraat				112.300
Onderhoud gebouwen (cf. MOP 2015-2024)				
- Nia Domo		12.190	24.486	
- Scoutinggebouw	10.261			
- Sportcentrum De Burcht	21.200		79.500	16.960
Wegbeheer (plan 2015 - 2019)				
- Groot onderhoud	247.637	250.832	250.722	39.989
- Planbegeleiding	12.382	12.542	12.536	1.999
- Tweejaarlijkse actualisatie wegbeheerplan	12.000		12.000	
Vervanging voetbalvelden				
- Boekel Sport (exclusief btw)				
Veld 3				21.000
Veld 4				21.000
Veld 5				21.000
- RKSJ Venhorst (inclusief btw)				
Veld 2				25.410
Randweg				
- Bijdrage fonds bovenwijkse voorzieningen		1.500.000		
- Te activeren investering (kapitaallasten)*		470.000		
- Te activeren investering (kapitaallasten)		680.000		
Totaal investeringen	911.880	3.299.664	634.044	303.158

* Voorheen bijdrage toekomstige ontwikkelingen bedrijventerrein (Lage Raam), in relatie tot toekomstige wijzigingen BBV - grondexploitatie en invoering VPB wordt er nu voor gekozen deze kosten te activeren (kapitaallasten).

2.5 Reserves en voorzieningen

Het overzicht van de reserves en voorzieningen over de periode 2016 tot 01-01-2020 (incl. specificatie claims) treft u aan in de Bijlagen B en C. Hierin zijn alle vermogensmutaties tot en met de voorjaarsnota 2015 verwerkt. Een realisatie van het overzicht 'van voorjaarsnota 2015 naar begroting 2016' (conform paragraaf 2.1) resulteert in het volgende saldo van de Algemene Reserve:

Algemene Reserve per 31-12-2019 (cf. bijlage B) € 2.511.100

In vergelijking met de begroting 2015 een daling / verslechtering van bijna € 500.000 wat betreft de geprognosticeerde stand van de Algemene Reserve aan het einde van de meerjarige begrotingsperiode. De oorzaak hiervan is dat er geen rekening mag worden gehouden met nog niet gerealiseerde (mogelijke) saldo's van toekomstige jaarschijven (2016 - 2019) cf. de maatstaven van de provincie.

Indien je de verwachte saldo's toch betreft in de ontwikkeling van de Algemene Reserve ontstaat het volgende beeld:

2015 – resultaat 2015 (cf. voorjaarsnota 2015)	€ 158.400 -/-
2016 – resultaat 2016 (cf. begroting 2016)	€ 6.800
2017	€ 122.500
2018	€ 96.300
2019	€ <u>251.000</u>
	€ 318.200
Algemene Reserve per 31-12-2019 (cf. bijlage B)	€ <u>2.511.100</u>
	€ 2.829.300

Ten behoeve van een stabiel financieel beleid, waarin grote financiële uitschieters zowel in positieve als negatieve zin in enig jaar zoveel mogelijk worden gemitigeerd, worden (bestemmings)reserves gevormd. Er worden als het ware 'spaarpotjes' gevormd die in latere jaren worden ingezet ter dekking van lasten en/of projecten zodat de lasten daarvan niet op de dan lopende exploitatie drukken. Het vormen en aanwenden van (bestemmings)reserves dient echter wel op een verantwoorde basis te geschieden zodat er:

- voldoende dekkingsmiddelen overblijven om eventuele onvoorziene tegenvallers in de toekomst op te vangen;
- niet onnodig veel potjes worden gevormd waardoor de financiële ruimte in de begroting en/of exploitatie te zeer wordt ingeperkt.

Naar de 'maatstaven van de provincie', dient de gemeente Boekel rekening te houden met een weerstandsvermogen van circa € 650.000. Gezien de omvang van de vaste reserve (circa € 1.000.000) wordt aan deze 'provinciale norm' voldaan en is het verantwoord om een deel van het resterende eigen vermogen in te zetten als dekkingsmiddel c.q. op in te teren in de komende jaren voor zover dit het benodigde weerstandsvermogen te boven gaat.

Uit de doorrekening van de reserves blijkt dat de omvang van het eigen vermogen in de periode 2010-2019 varieert tussen de € 6,2 en € 13,3 miljoen eub. De verwachte daling in de komende jaren van € 7,7 miljoen naar € 6,2 miljoen is zo goed als volledig het gevolg van het effectueren van de claims die er liggen op het eigen vermogen. Met als belangrijkste claim de reservering voor de randweg ad € 1,5 miljoen.

Voor meer en gedetailleerdere informatie met betrekking tot de reserves en de voorzieningen wordt verwezen naar de volgende bijlagen:

Bijlage B	Overzicht van reserves en voorzieningen
Bijlage C	Specificatie mutaties reserves en voorzieningen
Bijlage D	Toelichting op de gevormde reserves en voorzieningen

2.6 Baten en lasten programma's en producten 2016 – 2019

De diverse programma's zijn opgebouwd uit gemeentelijke producten, gebaseerd op de functionele indeling zoals deze door het Rijk is voorgeschreven. In de financiële begroting, bestaande uit de volgende onderdelen die ter inzage ligt, is opgenomen:

- Recapitulatie van de baten en lasten per hoofdfunctie, inclusief het geraamde resultaat voor en na bestemming, inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- Specificatie per programma van de producten, functies en kostensoorten.

HOOFDSTUK 3 Programmaplan

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op het programmaplan. Het programmaplan is opgebouwd uit groepen van samenhangende producten, activiteiten en geldmiddelen welke in afzonderlijke programma's worden samengevat. Per programma worden in de financiële begroting, de onderliggende producten weergegeven, welke tezamen de productenraming vormen.

Programmaplan

Het programmaplan bevat per programma de onderstaande drie aspecten:

Wat willen we bereiken?

De doelstelling en in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten.

Wat willen we daarvoor doen?

Welke beleidsvoornemens en projecten pakken we dit jaar op om onze doelstellingen en effecten te bewerkstelligen? Ofwel de wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te bereiken.

Wat mag het kosten?

Een raming van baten en lasten om de gewenste output te kunnen realiseren.

De betekenis van de jaartallen in het programmaplan is als volgt:

2014 rekeningcijfers 2014;

2016 jaar 1 van de onderhavige meerjarenbegroting: voor dit jaar geldt het budgetrecht van de Raad, of te wel de Raad autoriseert het College om voor dat jaar uitgaven te doen ter grootte van maximaal het opgenomen bedrag ter realisatie van de gestelde doelen;

2017 jaar 2 meerjarenbegroting;

2018 jaar 3 meerjarenbegroting;

2019 jaar 4 meerjarenbegroting.

Wat willen we bereiken?

De inwoner van Boekel activeren en zo onafhankelijk mogelijk maken van de (gemeentelijke) overheid door de verantwoordelijkheid voor de fysieke en sociale leefomgeving zoveel als mogelijk, doch op een verantwoorde manier, bij de inwoner te laten. En met een gemeentelijke organisatie van Boekel die niet overnemend is, wel faciliteert en zonodig ondersteunt. Met als doel de sociale samenhang en leefbaarheid van de Boekelse gemeenschap te versterken (coöperatie Boekel) en de zelfstandigheid te behouden.

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

Sociale samenhang en leefbaarheid in stand houden en waar nodig verbeteren.

Prioriteiten 2016:

In 2014 is het nieuwe college van start gegaan met een nieuw collegeprogramma. Naast uitvoering van dit collegeprogramma, zal ook in 2016 veel energie worden gestoken in de uitvoering van de drie transities (jeugdzorg, AWBZ en participatiewet). Daarnaast blijft het noodzakelijk om de financiën op orde te houden. Ook de ontwikkelingen in de gemeenten om ons heen zullen nauwgezet gevolgd worden.

Wat willen we daarvoor doen?**Nieuw**

Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
- Uitvoering collegeprogramma 2014-2018 - Realisatie inkomstenverhoging en/of ombuigingen - Implementatie en uitvoering van de drie transities		geheel 2016 voorjaarsnota/begroting geheel 2016

Bestaand

Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
- Zorgvuldig budgetbeheer		

Wat mag het kosten?

	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	3.026.329	2.349.709	2.368.884	2.374.251	2.379.045
Kosten inzake bestuursorganen en -ondersteuning / kosten m.b.t. burgerzaken / rijksleges / bestuurlijke samenwerking / bestuursondersteuning raad en rekenkamer					
Baten	216.167	143.600	143.600	143.600	143.600
Met name legesopbrengsten / gemeenschappelijke regelingen					

Nieuw / bestand					
Totalen	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	3.026.329	2.349.709	2.368.884	2.374.251	2.379.045
Baten	216.167	143.600	143.600	143.600	143.600
Nadelig / batig slot	-2.810.162	-2.206.109	-2.225.284	-2.230.651	-2.235.445

Wat willen we bereiken?

De gemeente zet zich in voor een goede bereikbaarheid van Boekel en een verbetering van de verkeersveiligheid.

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

We streven naar een optimale bereikbaarheid en toegang tot Boekel tegen acceptabele kosten. Primair willen we een isolement van Boekel voorkomen en middels een goede bereikbaarheid verdere ontwikkeling van Boekel stimuleren. In deze afweging speelt verkeersveiligheid en leefbaarheid een belangrijke rol.

Prioriteiten 2016:

- Realisatie planvorming randweg Boekel. In 2016 zal gewerkt worden aan het bestemmingsplan en de opzet van een vrijwillige kavelruil
- Een adequaat openbaar vervoer dan wel alternatieven.
- Uitvoering convenant verkeersveiligheid "Maak van de nul een Punt".
- Verkeersveiligheid rondom de scholen.

Wat willen we daarvoor doen?**Nieuw**

Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad

Bestaand

Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
- Randweg Boekel - Verkeersveiligheid rondom de scholen	Bestemmingsplan en grondverwerving Overleg met scholen, uitvoering kleine maatregelen.	
- Samen met VVN Boekel/Venhorst uitvoering geven aan "Maak van de nul een Punt"	Diverse voorlichtingsprojecten voor kinderen en ouderen.	

Wat mag het kosten?

	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	1.377.625	926.323	920.190	971.288	957.430
Wegen, straten, pleinen / verkeersmaatregelen / openbaar vervoer / parkeervoorzieningen					
Baten	168.538	31.680	31.680	31.680	31.680
Wegen, straten, pleinen / verkeersmaatregelen / openbaar vervoer / parkeervoorzieningen					

Nieuw / bestaand					
Totalen	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	1.377.625	926.323	920.190	971.288	957.430
Baten	168.538	31.680	31.680	31.680	31.680
Nadelig / batig slot	-1.209.087	-894.643	-888.510	-939.608	-925.750

Wat willen we bereiken?

De gemeente wil haar economische activiteiten bevorderen en de economische structuur voor het bedrijventerrein en centrum versterken. Boekel moet versterkt worden als vitale plattelandsgemeente met land- en tuinbouw als één van de primaire economische dragers. Profileren van de gemeente Boekel op het gebied van zorg.

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

- Het bevorderen en behouden van de werkgelegenheid.
- Het bevorderen van de welvaart in onze gemeente.
- Het bevorderen van de leefbaarheid in onze gemeente.
- Het versterken van het woon- en werkklimaat als vestigingsfactor voor bedrijven door verbetering van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de fysieke omgeving en het verruimen van ontwikkelingsmogelijkheden.

Prioriteiten 2016

- Het verder uitwerken en invullen van de centrumvisie. Dit blijkt geen eenvoudige opgave waarbij met name gezien de vastgoedbelangen van de diverse participanten slechts langzaam vooruitgang wordt geboekt. Toch lijkt er onder de deelnemers langzaam basis te ontstaan voor een dusdanige verplaatsing van functies op termijn dat de uitgangspunten uit de centrumvisie ingevuld kunnen worden. De gemeente is hierin faciliterend en brengt eigenaren en ondernemers bij elkaar.
- Het verder werken aan een herinrichting van Het centrum waarbij behoud van Het huidige dorpshart en voldoende aandacht voor de wensen van de detailhandel aan Het plein hand in hand gaan. Dit in nauwe relatie met Het hierboven genoemde punt.
- Benutten van de goede digitale ontsluiting van de gehele gemeente. Met het glasvezelnetwerk is de gehele gemeente voorzien van de toegang tot snelle digitale diensten. Dat is een flinke plus voor ons vestigingsklimaat. Gekeken zal worden hoe dit kan worden benut voor een toename van economische activiteiten.
- Nieuwe kansen bieden op het gebied van zorg in relatie tot economie. Boekel is een gemeente met een relatief zware invulling van het de economische component zorg met de aanwezigheid van GGZ en BrabantZorg. Waar mogelijk willen we dit verder uitbouwen en in de breedte versterken.
- Nadenken over de kansen die de randweg Boekel gaat bieden voor uitbreiding van economische activiteiten. Bekend is dat nieuwe infrastructuur leidt tot een toename van de economische omzet. Door een goede ontsluiting wordt Boekel een aantrekkelijke vestigingsplek. In 2016 zullen we ook op dat vlak na gaan denken over de kansen die dat met zich meebrengt.

Wat willen we daarvoor doen?

Nieuw		
Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
<ul style="list-style-type: none"> - Bouwrijpmaken plan De Driedaagse betreffende de combinatie Wonen en Werken. - Inplaatsing bedrijven op bedrijventerrein De Vlonder West (fase 3) & Kraaijendonk en De Driedaagse. - Uitwerken van delen van de structuurvisie waarin opgenomen andere gebiedsvisies. - Ondersteunen en begeleiden initiatieven op grond van beleidsvisie Vitaal Buitengebied Boekel ten behoeve van nieuwe economische activiteiten. - Regionaal onderzoek uitbreiding bedrijventerrein(en) - Voorbereiden van het nieuwe omgevingsplan Buitengebied. 		

Bestaand		
Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
- Doorontwikkeling centrumvisie. - Het programma Vitaal Landelijk Boekel actualiseren en uitvoeren.		

Wat mag het kosten?

	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	591.777	927.439	941.421	242.803	230.901
Handel en ambacht / nutsbedrijven / agrarische productie en ontginning					
Baten	604.468	1.058.255	1.078.100	361.635	350.331
Inkomsten handel en ambacht / huur commerciële ruimte					

Nieuw / bestaand					
Totalen	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	591.777	927.439	941.421	242.803	230.901
Baten	604.468	1.058.255	1.078.100	361.635	350.331
Nadelig / batig slot	12.691	130.816	136.679	118.832	119.430

Wat willen we bereiken?

Zoals verwoord in programma A is leefbaarheid een bestuurlijke prioriteit. Bestrijding van sociale achterstanden en bevordering van een duurzame lokale sociale infrastructuur worden ingepast binnen dit programma met als doelstelling het karakter van onze gemeente te behouden en waar nodig te versterken. Dit om de inwoners binnen de verschillende kernen een zo goed mogelijk leef-, woon- en werkklimaat te bieden en daarvoor de benodigde voorzieningen te behouden of te realiseren.

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

Het streven is om de sociale cohesie van onze gemeente te behouden en waar nodig te versterken. Een sterke sociale structuur is immers van belang om een leefbare gemeente te blijven. Daar waar de sociale structuur tekort schiet of ontoereikend is, streven we naar een goed functionerend vangnet van (gespecialiseerde) zorg en ondersteuning.

Prioriteiten 2016:

- Verder vormgeven aan de kanteling/transformatie in de zorg bij zowel de zorgaanbieders, als het Basisteam Jeugd en Gezin en het Dorpsteam Boekel
- Doorontwikkelen budget- en kwaliteitsregie in de jeugdhulp en Wmo
- Inkoop jeugdhulp en Wmo 2017 voorbereiden en uitvoeren
- Doorontwikkelen van preventie en 0e en 1e lijnsoplossingen in zorg en welzijn
- Onderzoeken gewenste structuur Gecertificeerde Instelling (Bureau Jeugdzorg) vanaf 2017 e.v. en implementeren gewenste structuur
- Aanpakken oneigenlijke Beschermd Wonen indicaties en gevolgen voor lokale Wmo in beeld brengen
- Evaluatie Transitiearrangement Participatiewet met IBN
- Verdere doorontwikkeling Participatiewet en uitwerking regionale samenwerking
- Bibliotheek De Lage Beemden toekomstbestendig: 2016 en verder
- Opstellen vastgoedbeleid / accommodatiebeleid
- Toekomstvisie Nia Domo implementeren

Wat willen we daarvoor doen?

Nieuw		
Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
<ul style="list-style-type: none"> - Regionaal inkoopplan jeugdhulp 2017 vaststellen - Tijdsige monitorinformatie aanleveren Wmo/Jeugd - Afspraken maken Beschermd Wonen - Een gemeentelijk vastgoedbeleid / accommodatiebeleid ontwikkelen. - Uitvoering geven aan de toekomstvisie van Nia Domo zoals opgesteld door de Wijkplaats. 	<ul style="list-style-type: none"> Uiterlijk medio 2016 gereed Per kwartaal Uiterlijk medio 2016 gereed 	

Wat mag het kosten?

	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	7.362.430	9.366.048	9.158.031	9.006.968	8.910.765
Sport incl groene sportvelden en terreinen / kunst incl musea en excl monumentenzorg / bijstandsverlening / werkgelegenheid / inkomensvoorzieningen / minimabeleid / vreemdelingen / jeugd en jongerenwerk sociaal cultureel werk incl exploitatie gemeenschapshuizen en excl jeugd en jongerenwerk / jeugdzorg / Wmo / onderwijs					
Baten	4.419.369	1.648.185	1.648.005	1.647.805	1.647.625
Privatisering sporthal / onderhoud sportvelden / WWB huur- en pachttopbrengsten + gebruiksverg sport- Accommodaties / doeluitkeringen Rijk WMO: doeluitkering rijk en inkomsten uit eigen bijdragen voor voorzieningen Huuropbrengsten / doeluitkeringen Rijk					

Nieuw / bestaand					
Totalen	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	7.362.430	9.366.048	9.158.031	9.006.968	8.910.765
Baten	4.419.369	1.648.185	1.648.005	1.647.805	1.647.625
Nadelig / batig slot	-2.943.061	-7.717.863	-7.510.026	-7.359.163	-7.263.140

Wat willen we bereiken?

De gemeente wil het toeristisch karakter waarborgen en uitbreiden. Recreatie zal worden bevorderd in samenhang met de ruimtelijke kaders. Waarbij zoveel mogelijk aansluiting wordt gezocht bij de mogelijkheden die Vitaal Buitengebied Boekel biedt. Verblijfsrecreatie geeft daarnaast ook nog een positieve economische spinoff.

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

Het groene karakter van onze gemeente behouden met ruimte voor meer recreatieve ontwikkeling. In dit kader wordt ook aansluiting gezocht bij ontwikkelingen buiten de gemeentegrens.

Prioriteiten 2016:

- Uitvoering projecten uit visie 'De Groene Ladder'.
- Breed overleg tussen recreatieve ondernemers uit Boekel initiëren.
- Stimuleren c.q. begeleiden van nieuwe economische initiatieven op het gebied van toerisme en recreatie mede in relatie tot terugtrekkende landbouw.
- Aanleg fietspad de Burgtse Loop (verbinding sportpark - Bernhardstraat) inclusief bijbehorende randvoorzieningen.
- Meer aandacht voor wijst en de peelrandbreuk in Boekel

Wat willen we daarvoor doen?

Nieuw		
Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
- Versterken zichtbaarheid wijst en peelrandbreuk	- Bekijken waar wijst of peelrandbreuk zichtbaar is in Boekel in samenwerking met stichtingen/groepen - Bijeenkomst organiseren voor aftrap	

Bestaand		
Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
- Gebiedsvisie de Groene Ladder - Aanleg fietspad de Burgtse Loop (tussen Sportpark en Bernhardstraat) inclusief randvoorzieningen.	- Bekijken welke projecten uitgevoerd kunnen worden - Er wordt een nieuwe fietsverbinding gerealiseerd tussen het sportpark en de Bernhardstraat.	

Wat mag het kosten?

	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	700.169	795.936	811.262	811.422	808.540
Monumentenzorg / natuurbescherming / openbaar groen en openluchtrecreatie / overige cultuur en recreatie					
Baten	187.669	70.951	70.951	70.951	70.951
(gebruiks)vergoedingen					

Nieuw / bestand					
Totalen	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	700.169	795.936	811.262	811.422	808.540
Baten	187.669	70.951	70.951	70.951	70.951
Nadelig / batig slot	-512.500	-724.985	-740.311	-740.471	-737.589

Wat willen we bereiken?

Boekel is een van de veiligere gemeenten in de regio. Dat willen we zo houden.
Integrale handhaving wordt steeds belangrijker.

Brandweer

De taken van de brandweer zijn sinds 1 januari 2011 overgedragen aan de regionale Brandweer Brabant-Noord. Via het Algemeen Bestuur en het overleg met de (districts)commandant wordt de kwaliteit en invulling van de brandweezorg bepaald.

Rampenbestrijding

Het garanderen van een correcte uitvoering van de wet- en regelgeving.

Het zoveel mogelijk voorkomen van risico's (pro-actief).

Reduceren en beheersing van risico's (vergunningen en handhaving, brandveiligheid).

Deelname aan regionale invulling van bevolkingszorg voor een goede voorbereiding op rampen en calamiteiten (organisatie rampenbestrijding en milieu-incidentenplan).

Adequaat optreden bij incidenten (politie, brandweer, geneeskundig GHOR (o.a. ambulancehulpverlening, gemeentelijke taken, waaronder milieu-piketdienst)).

Buurtpreventie

Zorgen voor randvoorwaarden om de deelnemers aan buurtpreventie zo goed mogelijk te ondersteunen.

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

- Het voorkomen van risico's (pro-actief).
- Het reduceren en beheersen van risico's (vergunningen en handhaving, brandveiligheid).
- Deelname aan regionale invulling van bevolkingszorg voor een goede voorbereiding op rampen en calamiteiten (organisatie rampenbestrijding en milieu-incidentenplan).
- Het daadwerkelijk optreden bij incidenten en rampen (politie, brandweer, geneeskundig GHOR (o.a. ambulancehulpverlening)), gemeentelijke taken, waaronder asbest-protocol.
- Een veilige leef-, werk- en woonomgeving.

Prioriteiten 2016:

- Professionalisering integrale handhaving.
- Uitvoering geven aan de kadernota Integrale Veiligheid 2015-2018 en de thema's genoemd in het uitvoeringsplan.
- Verder opbouwen van bevolkingszorg, samen met de 19 gemeenten van de Veiligheidsregio ter invulling van het regionaal crisisplan.
- Verbeteren en doorontwikkelen van het buurtpreventie-project ter ondersteuning van buurtpreventie-coördinatoren
- Aandacht voor 20 jaar buurtpreventie in Boekel
- Doorontwikkeling Regionale Uitvoeringsdiensten (ODBN).
- Modelverordening kwaliteit uitvoering vergunningverlening, toezicht en handhaving, zowel basis als niet-basistaken

Wat willen we daarvoor doen?

Nieuw		
Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
- Overdragen handhavingstaken & milieu naar OBDN - Uitvoeringsprogramma handhaving 2016		

Bestaand		
Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
- Handhavingsbeleid fysieke leefomgeving gemeente Boekel 2015-2019		

Wat mag het kosten?

	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	767.374	827.303	823.683	821.357	806.304
Brandweer en rampenbestrijding / openbare orde en veiligheid / ambulancevervoer / handhaving					
Baten	91.212	58.800	58.800	58.800	58.800
Vergoeding brandweer / BCF GR					

Nieuw / bestand					
Totalen	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	767.374	827.303	823.683	821.357	806.304
Baten	91.212	58.800	58.800	58.800	58.800
Nadelig / batig slot	-676.162	-768.503	-764.883	-762.557	-747.504

Wat willen we bereiken?

Boekel is een innovatieve en actieve plattelandsgemeente met een goede balans en samenhang tussen de fysieke omgeving, sociaal-maatschappelijke aspecten en economische motieven.
De vitaliteit van Boekel biedt kansen en perspectief voor de toekomst van Boekel, zowel in de kernen als in het buitengebied voor alle geledingen van de Boekelse bevolking en ook voor partijen van buiten Boekel.
Hierdoor wordt Boekel ook interessant voor nieuwkomers als woon- en/of werklocatie.

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

Het bebouwen en inrichten van het grondgebied wordt afgestemd op de lokale behoeften van alle doelgroepen waarbij de gemeente Boekel leefbaar blijft en voldoende voorzieningen biedt voor alle leeftijdscategorieën.
Voor de instandhouding en ontwikkeling van de lokale bedrijvigheid wordt voldoende bedrijventerrein beschikbaar gehouden voor de komende jaren.
Door meer ruimte voor ontwikkeling te bieden wordt de vitaliteit van het buitengebied verhoogd. Dit gaat samen met een verbetering van de omgevingskwaliteit door het principe van "Ja, mits..." toe te passen.
Landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit wordt versterkt door particulier en gemeentelijk initiatief en door dit initiatief te koppelen aan een kwaliteitsimpuls voor de omgeving.
Door ruimte te bieden aan "innovatieve ondernemers" wordt gestreefd naar een transitie in de landbouw van "groot-groter-grootst" naar "goed-beter-best": er wordt maatschappelijk verantwoord ondernomen.
Er wordt gestreefd naar een verantwoorde veehouderij met draagvlak in de hele maatschappij. Hiervoor zet de gemeente haar instrumentarium in dat daadwerkelijk tot een verbetering zal leiden.

Prioriteiten 2016:

- Initiatieven begeleiden o.b.v. beleidsvisie Vitaal Buitengebied Boekel.
- Transitie in de landbouw faciliteren, via Agrifood Capital.
- Uitgangspunt bij de land- en tuinbouw: FOOD ⇒ FEED ⇒ FUEL
- Perspectief bieden voor innovatieve ondernemers, niet groot ⇒ groter ⇒ grootst, maar GOED ⇒ BETER ⇒ BEST
- Komen tot een verantwoorde veehouderij in Boekel.
- Opstellen van een omgevingsplan voor het gehele buitengebied
- Vertalen van arbeidsmigrantenbeleid in (bestemmings)plannen
- Updaten beleid voor cultuurhistorie
- Participatie van Boekel in de regio in Agrifood Capital - Duurzame leefomgeving.
- Verder uitwerken centrumvisie.
- Realisatie Donk, 2e fase, Peelhorst, fase 2, Centrum-Oost.
- Procedure afronden van Lage Schoense (fase 3), Buskensstraat, uitgifte Kraaijendonk en De Driedaagse
- Verdere ontwikkelingen op basis van de grondbedrijfrapportage en de woonvisie.
- Voortzetten van verkoop en in gebruik geven van reststroken, ook in het buitengebied.
- Opstellen bestemmingsplan randweg
- Jaarlijkse herijking grondbeleid.

Wat willen we daarvoor doen?

Nieuw		
Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
<ul style="list-style-type: none"> - Stimuleren starters(leningen) / CPO-projecten - Ontwikkelingen op basis van de grondbedrijfrapportage en de woonvisie - Nieuwe (alternatieve) ontwikkelingen voor Schutboom uitwerken - Integrale herziening omgevingsplan 2016 - Inventariseren cultuurhistorische boerderijen 		eind 2016

Bestaand		
Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
- Doorontwikkeling bestemmingsplannen - Doorontwikkeling De Donk en Peelhorst - Realisatie diverse woningbouwprojecten - Actief inzetten op uitvoering van Vitaal Buitengebied Boekel: plan- en procesbegeleiding - Afronding Lage Schoense		

Wat mag het kosten?

	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	5.175.385	3.447.406	3.420.837	4.927.755	3.011.441
Exploitatielasten woningbouw / lijkbezorging / bestemmings- en structuurplannen / bouw- en woningtoezicht					
Baten	4.947.866	2.874.149	2.865.230	4.397.018	2.482.173
Exploitatieopbrengst woningbouw / opbrengsten (bouw)leges					

Nieuw / bestaand					
Totalen	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	5.175.385	3.447.406	3.420.837	4.927.755	3.011.441
Baten	4.947.866	2.874.149	2.865.230	4.397.018	2.482.173
Nadelig / batig slot	-227.519	-573.257	-555.607	-530.737	-529.268

Wat willen we bereiken?

Een integrale aanpak van de milieukwaliteit van de leefomgeving waarbij - met inachtneming van deze doelstelling - tevens zal worden getracht de administratieve last voor zowel het bedrijfsleven als burgers zoveel mogelijk terug te dringen. Daarnaast streven we naar een duurzame ontwikkeling van de samenleving, waarbij sociale, economische en ecologische aspecten op een integrale wijze worden afgewogen (Telos-benadering).

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

Bewerkstelligen dat burgers voldoende aandacht ervaren voor de kwaliteit van hun leefomgeving en dat het bedrijfsleven minder last ondervindt van overbodige regelgeving. Streven naar een duurzame samenleving waarin burgers en bedrijven bij hun afwegingen zowel de sociale, economische en ecologische aspecten meewegen.

Prioriteiten 2016:

- We volgen de provinciale en landelijke ontwikkelingen inzake de discussie aangaande volksgezondheid en intensieve veehouderij op de voet.
- Geurbelasting op de bebouwde kom terugdringen door de beëindiging of verplaatsing van bedrijven te faciliteren.
- Het aantal geurgehinderden (op lange termijn) verminderen, door uitvoering te geven aan de Geurverordening en 'lege' vergunningen in te trekken.
- Functioneren Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) ten aanzien van kosten en kwaliteit monitoren en waar mogelijk bijsturen.
- Innovatieve initiatieven op het gebied van veehouderij waar mogelijk faciliteren
- Uitvoering Duurzaamheidsagenda gemeente Boekel 2013 - 2016.
- De lokale duurzame energiecoöperatie Boekel Energie faciliteren waar mogelijk.
- Het initiatief Ecodorp Boekel daar waar mogelijk faciliteren
- Uitvoering geven aan het handhavingsbeleidsplan 2015-2019.
- Uitvoering van projecten vGRP 2011-2015.
- Renovatie rioalgemaal Bosberg.
- Deelname regionale samenwerking in afvalwaterketen / waterbeheer.
- Renovatie drukriool.
- Onderhoudsbestek hoofdgemalen.
- Ombouw overstortleiding De Vlonder naar bergbezinkleiding

Wat willen we daarvoor doen?

Nieuw		
Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
- Uitvoeren uitvoeringsprogramma handhaving 2016.		

Bestaand		
Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
- Uitvoering Duurzaamheidsagenda gemeente Boekel 2013 - 2016. - Uitvoering van projecten vGRP 2011-2015. - Planvorming en uitvoering afkoppelen van verhard en oppervlakte water. - Deelnemen aan regionale samenwerking in afvalwaterketen / waterbeheer. - Aanbesteden onderhoud drukriolering. - Uitvoering renovatie / verbeteringsmaatregelen drukriolering.	Bestaande drukrioleringssysteem renoveren / verbeteren om het aantal storingen terug te brengen.	

Wat mag het kosten?

	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	1.740.247	1.754.624	1.757.272	1.771.186	1.781.498
Waterkering, afwatering en landaanwinning / vuilverwijdering en -verwerking / riolering en waterzuivering / milieubeheer					
Baten	2.005.506	1.599.653	1.586.457	1.585.507	1.586.864
Bijdrage aansluitkosten riolering / verfijnings- uitkering rioleringen / reinigingsrechten en afvalstoffenheffing / rioolrecht					

Nieuw / bestand					
Totalen	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	1.740.247	1.754.624	1.757.272	1.771.186	1.781.498
Baten	2.005.506	1.599.653	1.586.457	1.585.507	1.586.864
Nadelig / batig slot	265.259	-154.971	-170.815	-185.679	-194.634

Wat willen we bereiken?

Gelijke ontwikkelingsmogelijkheden voor jongeren en volwassenen in de gemeente, te bereiken met een (scholings)aanbod – van de peuterspeelzaal tot en met de volwasseneneducatie – dat aansluit bij de vraag van de inwoners.

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

Het realiseren van een integraal en zo breed mogelijk aanbod van educatie voor alle doelgroepen.
De lokale educatieve agenda: in samenspraak met schoolbesturen, peuterspeelzalen, kinderopvang, vanuit een gezamenlijke visie, gericht op het bieden van ontwikkelkansen aan alle doelgroepen.

Prioriteiten 2016:

- Uitvoering Onderwijsachterstandenbeleid o.g.v. Wet Ontwikkelkansen door Kwaliteit en Educatie (OKE).
- Passende onderwijshuisvesting voor de toekomst.
- Ondersteuning IKC ontwikkeling

Wat willen we daarvoor doen?**Nieuw**

Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
- Onderwijshuisvesting	plan van eisen	najaar 2016

Bestaand

Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
- Onderwijsachterstandenbeleid	nieuwe regelgeving vanaf 2017	najaar 2016

Wat mag het kosten?

	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	1.017.165	1.103.452	996.640	982.081	973.872
Bijzonder basisonderwijs / bijzonder speciaal onderwijs / gemeensch uitgaven onderwijs / volwasseneneducatie / openbaar bibliotheekwerk / vormings- en ontwikkelingswerk / kinderopvang					
Baten	137.114	115.268	32.300	32.300	32.300
Bijdrage vervoerskosten leerlingen / doeluitkeringen Rijk / huur peuterspeelzalen					

Nieuw / bestand					
	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Totalen					
Lasten	1.017.165	1.103.452	996.640	982.081	973.872
Baten	137.114	115.268	32.300	32.300	32.300
Nadelig / batig slot	-880.051	-988.184	-964.340	-949.781	-941.572

Wat willen we bereiken?

Het programma Algemene dekkingsmiddelen is een voorlopig programma in verband met de nader te maken afspraken over de verdeling van algemene uitgaven en inkomsten.

Beoogde maatschappelijke effecten**Omschrijving**

De gemeente streeft er naar om de belastingdruk zo laag mogelijk te houden. Daarnaast voert de gemeente een financieringsbeleid uit gebaseerd op het treasury statuut, waarbij prudent beheer voorop staat.

Prioriteiten 2016:

De prioriteit voor de komende jaren blijft de financiële huishouding van de gemeente: sluitende begroting en ruimte creëren voor nieuw beleid. Daarnaast is het afbouwen van onze langlopende leningen een speerpunt. Naast de financiële huishouding is een efficiënte en effectieve gegevenshuishouding (vastlegging - opslag - beheer en ontsluiting van gegevens en data) een speerpunt voor de komende jaren.

Wat willen we daarvoor doen?**Nieuw**

Omschrijving	Toelichting	Tijdstip in de raad
<ul style="list-style-type: none"> - Doorontwikkeling investeringsprogramma - Verplichtingenadministratie - Doorontwikkeling liquiditeitsprognose - Invoering vennootschapsbelasting - Monitoring werkkostenregeling - Vertaling vernieuwing BBV in begroting 2017 - Authentieke basisregistraties t.b.v. een efficiënter (niet meer vragen naar de bekende weg) en effectiever (éénmalig opslaan & meervoudig gebruik) gebruik van gegevens - Beheer en gebruik van gegevens verder professionaliseren (gegevensmanagement) 		

Bestaand

Omschrijving	Toelichting	Raadsbesluit
<ul style="list-style-type: none"> - Borging budgethouderschap in bedrijfsvoering - Kritische beoordeling van inkomsten/uitgaven - Kostendekkende tarieven - Herijking bestaande programmabegroting - Daar waar nodig herzien van de financiële kaders / beleid (o.a. nota financieel beleid, herziening verordening ex art. 212 & herijking treasury statuut) 		

Wat mag het kosten?

	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	1.133.794	720.037	943.719	992.276	1.180.356
Stortingen in reserves en voorzieningen / taakmutaties algemene uitkering / onvoorziene uitgaven / stelposten / uitvoering wet WOZ / lasten heffing en invordering gem. belastingen / saldi van interne kostenplaatsen (arbeidskosten ed)					
Baten	10.114.387	10.007.393	10.200.430	10.284.493	10.434.948
Algemene uitkering / OZB opbrengsten / toeristenbelasting / onttrekkingen uit reserves					

Nieuw / bestaand					
Totalen	Rek. 2014	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019
Lasten	1.133.794	720.037	943.719	992.276	1.180.356
Baten	10.114.387	10.007.393	10.200.430	10.284.493	10.434.948
Nadelig / batig slot	8.980.593	9.287.356	9.256.711	9.292.217	9.254.592

HOOFDSTUK 4 Paragrafen

De paragrafen in deze begroting geven een dwarsdoorsnede van de organisatorische, beleidsmatige en financiële aspecten van de begroting. Het doel van paragrafen is dan ook dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan, gebundeld worden in een kort overzicht, waardoor u voldoende inzicht in deze onderwerpen krijgt. De onderwerpen die in de paragrafen aan de orde komen, dienen een groot financieel, maar tevens politiek belang. De paragrafen geven daardoor extra informatie voor de beoordeling van de financiële positie op korte en langere termijn. Gegeven het belang van de onderwerpen en vanwege het feit dat u zowel een kaderstellende als controlerende taak heeft, alsmede dat het budgetrecht bij u ligt, is het van belang dat u een instrument heeft om deze taken uit te voeren. De hierna volgende paragrafen kunnen worden beschouwd als een dergelijk instrument.

Achtereenvolgens komen in de afzonderlijke paragrafen de volgende onderwerpen aan bod:

- 4.1 Organisatieschema
- 4.2 Bedrijfsvoering
- 4.3 Weerstandsvermogen & Risicobeheersing
- 4.4 Onderhoud kapitaalgoederen
- 4.5 Financiering
- 4.6 Lokale heffingen
- 4.7 Verbonden partijen
- 4.8 Grondbeleid

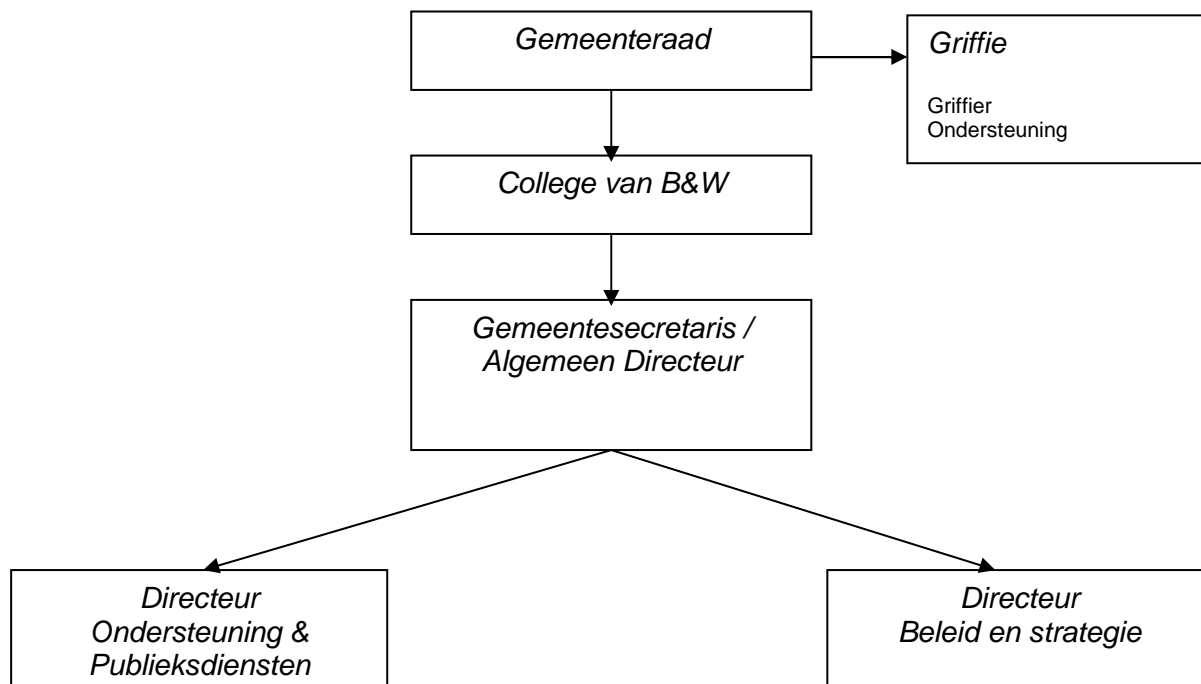
4.1 Organisationschema

4.1.1. Organisatiestructuur

De gemeente Boekel wil een actieve en gastvrije gemeente zijn, gekenmerkt door veiligheid, sociale cohesie en leefbaarheid.

Daar is een bepaalde soort organisatie en dito medewerkers voor nodig: de overheid is regievoerend en faciliterend en legt de verantwoordelijkheid waar mogelijk terug bij de burgers en/of instellingen.

Om de beoogde dienstverlening richting de Boekelse burger en het bedrijfsleven te verwezenlijken is gekozen voor het directiemodel.

Met het directiemodel wordt een betere afstemming tussen de diverse disciplines nagestreefd, evenals een betere balans tussen strategie en uitvoering, maar wordt vooral ook de burgergerichtheid (vraaggericht werken en 1-loketgedachte) gestimuleerd.

In Boekel is gekozen voor een variant die het publieksmodel heet. Geen onderscheid meer tussen de harde en zachte sector, maar tussen een front- en een back-office. De afstand van de burger tot de gemeentelijke organisatie is dan leidend voor de inrichting.

4.2 Bedrijfsvoering

4.2.1 Algemeen

Organisatiedoel

Zoals al in de vorige paragraaf is omschreven, wil de gemeente Boekel een actieve en gastvrije samenleving zijn, die gekenmerkt wordt door sociale cohesie en leefbaarheid.

Dit willen we bereiken door te kiezen voor een overheid, die de verantwoordelijkheid zo veel mogelijk als verantwoord neerlegt bij haar burgers en/of instellingen.

Bovendien ziet gemeente Boekel vergaande deregulering als een strategische opgave.

Gemeente Boekel is er voor haar burgers. Ze wil daadwerkelijk iets doen aan de kloof tussen overheid en burgers door te kiezen voor een andere rol van de overheid. Niet alleen meer transparantie en een betere communicatie, maar vooral meer zeggenschap geven aan onze burgers. Geen overheid die vooral controleert en beheerst, maar een die regie voert en faciliteert. De inwoners van Boekel kunnen zelf meer vorm gaan geven aan hun leefomgeving en toekomst. Deze eigen verantwoordelijkheid leidt tot meer respect, samenwerken en rekening houden met elkaar, de belangrijkste fundamenten voor een betere leefbaarheid.

De gemeente wil daarnaast een betrouwbare overheid zijn met een goede dienstverlening naar haar inwoners. Zij stelt zich op als een pro-actieve partner in de richting van haar inwoners.

Organisatiestrategie

De gemeenteraad stelt de kaders in een meerjarenperspectief vast. De organisatiestrategie is er op gericht om te werken met een kleine, regievoerende organisatie met hoogopgeleide generalisten. Zij dienen in te spelen op snelle maatschappelijke ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente. Door de regiefunctie zal bezien worden welke de efficiëntste en effectiefste manier van uitvoeren van de taken zal zijn.

Daarbij zal gekeken worden naar samenwerking met derden (gemeenten en bedrijfsleven) op contractbasis, het outsourcen, het privatiseren, maar ook, indien het belang van de inwoners dat vraagt, het zelf realiseren door de inwoners en/of omwonenden.

De ingezette weg naar verdergaande deregulering en terugdringing van de bureaucratie zal, met oog voor behoud van de integraliteit, doorgezet worden. Daarbij zal de gemeente ook de (digitale) dienstverlening en de klantcontacten verder uitbouwen.

Organisatiecompetenties

Om de hiervoor benodigde organisatie zó te bemensen dat aan de missie en de organisatiestrategie een optimale invulling kan worden gegeven, zal het management ernaar moeten streven bij elke medewerker de meest relevante competenties aanwezig te doen zijn. Deze competenties worden onderscheiden in generieke en functiespecifieke competenties.

De generieke competenties zoals vastgesteld:

- Servicegericht;
- Initiatief;
- Zelfstandig;
- Flexibiliteit.

Anderzijds behoren medewerkers te beschikken over specifieke competenties, toegespitst op de functie die zij in de organisatie hebben. Zo dient bijvoorbeeld een leidinggevende over andere, specifieke competenties te beschikken dan een beleidsmedewerker.

Een organisatie als hiervoor omschreven word je niet zomaar. De cultuur binnen een organisatie is minstens net zo belangrijk. Hoe ga je met elkaar om, welke managementprincipes hanteer je. Ook dat gaat niet vanzelf. Daar blijven we tijd en energie in steken.

4.2.2 Personeelsbeleid

De organisatie is er op gericht om te werken als kleine, regievoerende gemeente.

De medewerkers dienen in te spelen op snelle maatschappelijke ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente. Door de regiefunctie zal gekeken worden wat de efficiëntste en effectiefste manier van het uitvoeren van de taken zal zijn. Om de organisatie zó te bemensen dat aan de missie en de organisatiestrategie kan worden voldaan, streven we ernaar bij medewerkers de meest relevante competenties aanwezig te doen zijn.

Daarnaast is het personeelsbeleid er op gericht een substantiële bijdrage te leveren aan het zijn van een aantrekkelijk werkgever. Niet alleen in het kader van het werven van nieuw personeel, maar vooral in het kader van het boeien en binden van het huidige personeel.

4.2.3 Personeelssterkte

Voor de komende jaren varieert de formatie tussen 50 en 55 fte (60 á 65 medewerkers) in de meerjarenbegroting.

Dit moet niet gezien worden als een absoluut cijfer. Zo kan een autonome toe- en/of afname van gemeentelijke taken, zoals bijvoorbeeld op het vlak van de drie transities, leiden tot bijstelling van de personeelsformatie.

4.2.4 Arbeidsomstandigheden

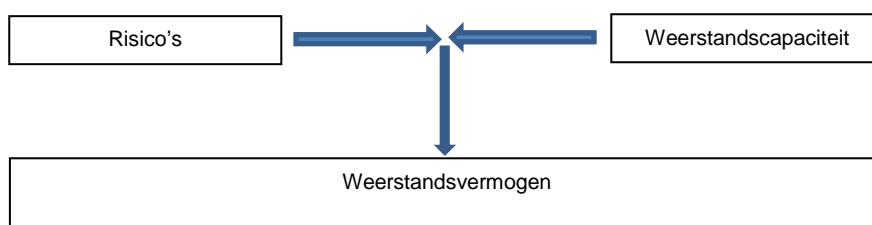
Binnen de organisatie wordt op diverse manieren aandacht geschonken aan de arbeidsomstandigheden. Een veilig, gezond, stimulerend maar ook prettig werkklimaat voor de medewerkers staat daarbij voorop. Het ziekteverzuimpercentage is van 5,5% in 2013 gezakt naar 2,7% in 2014. Het landelijk gemiddelde bedraagt 5,4%.

4.3. Weerstandsvermogen & risicobeheersing

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), dat sinds begrotingsjaar 2004 van kracht is, bevat regels voor de financiële verslaglegging. Volgens artikel 11 van het BBV moeten gemeenten en provincies inzicht verschaffen in hun weerstandsvermogen. Het gaat hierbij om het verband tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor géén (beheers)maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Onder weerstandscapaciteit verstaat het BBV de middelen en mogelijkheden waarover provincies of gemeenten kunnen beschikken om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken. Het gaat hier om de elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden zoals Algemene Reserve, onbenutte belastingcapaciteit en stille reserves.

Het weerstandsvermogen voor de gemeente is gedefinieerd als: 'het vermogen van de gemeente Boekel om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde haar taken te kunnen voortzetten'. En is eigenlijk niet meer of minder dan een confrontatie van de risico's met de weerstandscapaciteit.

Een eerste stap bij het beoordelen van het weerstandsvermogen is het in kaart brengen c.q. identificeren van eventuele risico's. Zoals uit de onderstaande figuur blijkt en in de volgende paragraaf gebeurt.

4.3.1. Inventarisatie van de risico's

Financiële risico's

De risico's, relevant voor het weerstandsvermogen, zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen en waarvoor géén voorzieningen worden gevormd. De hiertoe behorende risico's worden hieronder nader toegelicht. Het gaat hier dus niet om reguliere risico's die zich regelmatig voordoen, die meetbaar zijn en waarvoor een verzekering is afgesloten dan wel een voorziening is gevormd.

Loon- & prijsontwikkelingen

Reguliere loon- & prijsontwikkelingen vormen géén financieel risico voor de gemeente aangezien deze zijn doorgerekend en als één budget/post opgenomen in de onderhavige begroting:

2016	€	n.v.t.
2017	€	34.000
2018	€	68.000
2019	€	102.100

Decentraliseren van taken door de Rijksoverheid

De laatste jaren is er een trend zichtbaar waarbij steeds meer taken vanuit de Rijksoverheid worden overgedragen naar gemeenten, onder de noemer dat deze taken dichter bij de burger op een efficiëntere en effectievere manier uitgevoerd kunnen worden. De middelen die de Rijksoverheid hiervoor beschikbaar stelt blijven veelal achter bij de daadwerkelijke kosten die gemaakt moeten worden voor de uitvoering ervan. De noodzaak om deze taken efficiënt uit voeren is dan ook evident.

Openeindregelingen

Het financiële risico dat de gemeente bij een 'openeindregeling' loopt zit in het feit dat de gemeente verplicht is een voorziening te verstrekken indien een aanvrager hier volgens de geldende wet- en regelgeving recht op heeft. Ongeacht of hiervoor voldoende budget en/of financiële middelen beschikbaar zijn. Voorbeelden van de belangrijkste 'openeindregelingen' zijn:

- Bijstandsverlening (o.a. Wwb –IOAW – IOAZ & Bbz)
- Minimabeleid (o.a. langdurigheidstoelage – kwijtschelding & Bijzondere Bijstand)
- Wmo (o.a. huishoudelijke verzorging, dagbesteding & begeleiding, woningaanpassingen, rolstoel- & vervoersvoorzieningen)
- Leerlingenvervoer
- Jeugdzorg

Met alle veranderingen in het sociale domein zullen er naar verwachting meer mensen een beroep doen op gemeentelijke voorzieningen. In hoeverre hier daadwerkelijk sprake van zal zijn in Boekel en wat de financiële consequenties hiervan zijn zal achteraf blijken. Een kritische toets bij het toekennen van dergelijke voorzieningen, preventieve maatregelen en een sober beleid zijn middelen die ingezet worden om de negatieve financiële effecten van deze toenemende vraag zoveel mogelijk te beperken.

Beheersmaatregelen Wmo

Door tijdig te anticiperen op de bezuinigingstaakstellingen, te innoveren en een strengere toegang tot maatwerkvoorzieningen te hanteren proberen wij de risico's van de landelijke bezuinigingstaakstellingen en het open eind karakter van de Wmo 2016 te beperken. Een andere invulling van financiering, op resultaat gericht in plaats van uurtje-factuur, is hiervan een voorbeeld. Verder is het Wmo-beleid erop gericht om inzet van (relatief dure) maatwerkvoorzieningen te voorkomen, door de eigen kracht van mensen en hun omgeving te versterken, de algemene voorzieningen te verbeteren en (nieuwe) collectieve oplossingen te vinden (De Kanteling). Deze taken zijn grotendeels neergelegd bij het Dorpssteam Boekel.

Beschermd Wonen

De nieuwe taak Beschermd Wonen voert centrumgemeente Oss uit, deze krijgt directe financiering vanuit het Rijk. De eigen bijdragen komen echter nog via het CAK binnen bij de afzonderlijke regiogemeenten, waaronder Boekel. Dit betekent dat er een afdracht van eigen bijdrage-middelen voor Boekelse Beschermd Wonen klanten aan Centrumgemeente Oss moet plaatsvinden. Hierover moeten afspraken gemaakt worden met Oss en het CAK.

Ook is de taak Beschermd Wonen 'vervuild' met scheve indicaties (mensen die een BW-indicatie hebben, maar gewoon thuis wonen). Het doel is om in gezamenlijkheid met 12 gemeenten te kijken hoe dit op te lossen. Dit kan resulteren in een vergrote druk op de lokale Wmo-middelen.

Beide onderwerpen zijn onderwerp van gesprek tussen regiogemeenten en centrumgemeente Oss en moet leiden tot duidelijke afspraken omtrent Beschermd Wonen.

Wmo – Eigen bijdrage

In 2007 is de Wmo ingevoerd, waarbij meerdere partijen betrokken zijn zoals het CAK, CIZ en de zorgaanbiedende instellingen. Door het CAK worden in verband met privacybepalingen géén gegevens op persoonsniveau verstrekt aan gemeenten, waardoor het slechts beperkt mogelijk is om de juistheid en volledigheid vast te stellen van de door het CAK vastgestelde eigen bijdrage (€ 154.700 in 2014) van zorgontvangers en de tijdigheid van doorbetaling ervan aan gemeenten.

Subsidies (provinciaal en andersoortige subsidies)

Ten behoeve van diverse plannen ontvangt de gemeente Boekel aanzienlijke subsidiebijdragen van derden. Deze subsidiebijdragen worden als voorschot betaald in afwachting van de definitieve afrekening. Op grond van deze afrekening kan er eventueel een terugbetaling volgen als niet alle middelen conform geldende voorwaarden zijn besteed en/of niet volledig aan de gestelde subsidievoorwaarden wordt voldaan t.t.v. de uitvoering van het project.

Grondbedrijf

In 2015 zien we op macro niveau een duidelijke opleving van de woningmarkt. In 2014 heeft de gemeente Boekel duidelijk meer grond uitgegeven dan geprognostiseerd. De prognose voor 2015 lag heel hoog. Voor een deel zijn we daar in 2014 al op vooruit gelopen. Nu zien we dat we ook in 2015 goede verkopen realiseren. Daarmee werpt ons beleid van leveren wat de markt vraagt duidelijk zijn vruchten af. De maatregelen uit het recente verleden waarbij ons grondbedrijf gezond is gemaakt lijken duidelijk hun effect te hebben. Toch is het te vroeg voor een bijstelling van beleid. Nog steeds

hebben we een grondbedrijf dat voor een gemeente met onze omvang heel fors is. De netto contante waarde van onze exploitaties is nog steeds zeer mager.

Reconstructie: Landbouwontwikkelingsgebieden (LOG)

Als gevolg van de aanpassingen van het provinciaal beleid inzake de intensieve veehouderij is het opbrengend vermogen van de LOG exploitatie veel lager. De provincie heeft in 2012 een schikkingsvoorstel gedaan dat ver achterblijft bij de werkelijke opbrengstvermindering. Daarmee is door ons dan ook niet ingestemd.

Door de discussie over een mogelijke nieuwvestiging (zie latente juridische claim) is het nog niet mogelijk een definitieve uitspraak te doen over het financiële eindresultaat van de LOG exploitatie. In alle scenario's blijft de ontwikkelruimte echter circa € 1 miljoen achter bij de oorspronkelijke LOG exploitatie. Als definitief duidelijk wordt hoe de nieuwe locatie wordt ingevuld zullen we onze claim richting de provincie kunnen kwantificeren en afronden.

Randweg

In januari 2015 heeft de provincie besloten om de randweg daadwerkelijk ten uitvoer te brengen. In het voorjaar van 2015 zijn met de provincie afspraken gemaakt over de rolverdeling van het verdere proces. In de zomerperiode van 2015 is middels een aanvraag in concurrentie de externe begeleiding van dit intensieve proces aanbesteed. Vanaf september 2015 loopt de daadwerkelijke voorbereiding van bestemmingsplan en kavelruil. Ook zal in het najaar van 2015 de samenwerkingsovereenkomst met de provincie worden gesloten. Daarin wordt vastgelegd wie voor welke risico's aansprakelijk is. Kern daarbij is dat dit een provinciale weg wordt waarbij het merendeel van de kosten en risico's bij de provincie liggen. De gemeentelijke bijdrage aan de randweg is in het verleden berekend op € 2,65 miljoen.

Glasvezel

Op 20 november 2012 heeft de gemeenteraad een besluit genomen aangaande de financiële opstelling ten opzichte van BoekelNet. Besloten is tot het afgeven van een garantstelling aan E-fiber Boekel bv ad € 1 miljoen en een achtergestelde lening in te brengen via BoekelNet onder dezelfde condities als het lokale bedrijfsleven voor een bedrag van € 650.000. De achtergestelde lening is in 2015 verhoogd met € 65.000, ten einde een aantal benodigde investeringen mogelijk te maken. De totale achtergestelde lening bedraagt € 715.000.

Het risico van de lening (die via BoekelNet is doorgezet naar E-fiber Boekel bv) zit met name in de achterstelling ten opzichte van de bancaire lening. Vandaar ook het hoge rentepercentage van 8%. Het grootste risico hierin is het aansluitpercentage van het glasvezelnetwerk. Op dit moment kunnen klanten kiezen uit drie aanbieders, BoekelNet zoekt naar uitbreiding daarvan. Ook is de techniek verbeterd en zijn veel voorkomende (begin) storingen aangepakt. Op dit moment zien we een stabiel deelnemerpercentage. In het najaar 2015 zal met de bestaande dienstaanbieders een tweede wervingscampagne worden opgestart.

Om controle te houden op het reilen en zeilen van BoekelNet en E-fiber is een gemeentelijk toezichthouder op BoekelNet aangesteld en vanuit de gemeenschap een commissaris op E-fiber Boekel bv geplaatst.

Verder zal getracht worden de risico's verder te beperken door de uitgifte van obligaties aan de lokale bevolking.

Garantieverstrekingen - Particulieren

Door de gemeente zijn tot 1 januari 1995 garanties aan particulieren verstrekt door de betaling van rente en aflossing op de door hen aangegane hypothecaire geldleningen. Per 1 januari 1995 verstrekt de Stichting Waarborgfonds Eigen Woning (SWEW) deze garanties. Voor de garanties van vóór 1 januari 1995 heeft de gemeente het risico afgekocht, waarmee deze ten laste van de SWEW komen. Alleen in de situatie, dat de gemeente toestemming zou geven voor een wijziging van een gegarandeerde hypothecaire lening van vóór 1 januari 1995, welke niet past binnen de criteria van de SWEW en de hypotheeknemer betalingsproblemen krijgt, kan de gemeente hierop financieel worden aangesproken. Op dit moment is dit niet van toepassing. Als laatste kan de gemeente worden aangesproken bij financiële problemen van de SWEW.

Garantieverstrekingen - Instellingen

Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw toetst de financiële huishouding van de woningbouwvereniging. Het staat garant voor de leningen die aan de woningbouwvereniging worden verstrekt. De gemeenten en het Rijk staan ieder voor 50% garant voor het Waarborgfonds.

Gewaarborgde geldleningen

De gemeente staat garant voor diverse leningen die Peelrand Wonen in het verleden zijn aangegaan. Mocht de Peelrand Wonen niet aan haar aflossingsverplichting kunnen voldoen dan zal de geldgever bij de gemeente aankloppen. Over circa € 12,3 miljoen loopt de gemeente momenteel nog risico. Om glasvezel binnen de gehele gemeente aan te kunnen leggen is 2012 aan E-fiber een garantstelling afgegeven van € 1,0 miljoen.

Verzekeringen

De gemeente beschikt over een uitgebreid verzekeringspakket (o.a. op het gebied van wettelijke aansprakelijkheid en brand/stormschade). Of de hoogte van de dekking afdoende is voor het risico, blijft steeds een onzekere factor. De premies staan nog steeds onder druk vanwege de oplopende schadeposten bij de verzekeraars. De schade die ontstaat door het gedogen van bekende 'gebreken' is na de rampen in Enschede en Volendam niet meer verzekeraar en daarmee een latent risico voor de toekomst.

Risico's op eigendommen

Het gebouwenbeheer vraagt een goede afstemming tussen klein en groot onderhoud. Verder is de integrale benadering tussen gebouwen die door de gemeente zelf worden beheerd en gebouwen die door derden worden beheerd noodzakelijk. Om op een efficiënte en effectieve manier invulling te kunnen geven aan het gebouwenbeheer in de komende jaren is de onderhoudsstatus en de behoefte van de diverse gebouwen onlangs geïnventariseerd en in kaart gebracht. Deze inventarisatie is vervolgens uitgewerkt en doorgerekend in het gebouwenbeheersplan en vertaald in de onderhavige meerjarenbegroting 2016 - 2019.

Hetgeen overigens op een soortgelijke manier gebeurt voor wegen en rioleringen. Gezien de structurele en planmatige aanpak hiervan wordt het (financiële) risico tot een minimum beperkt.

Latente juridische claim

Met één belanghebbende bestaat een mogelijk geschil inzake de inbreng van een vervangend agrarisch bouwblok in een LOG-gebied. Als er een verplichting voor de gemeente bestaat dan kan deze van substantiële omvang zijn. Aangezien op dit moment nog onvoldoende duidelijk is of wel/niet sprake zal zijn van een verplichting voor de gemeente wordt dit risico als p.m. post meegenomen.

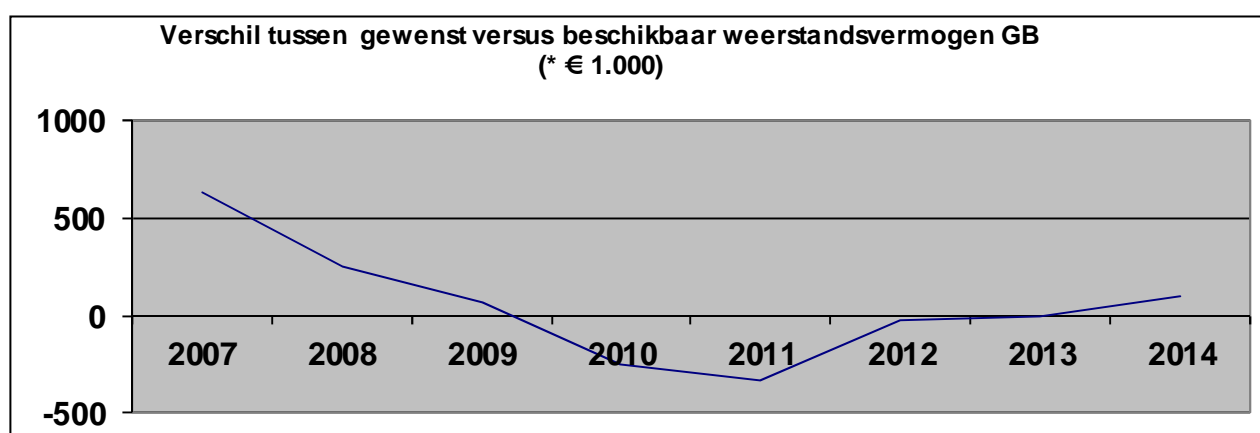
Latente fiscale claim

De fiscale wet- en regelgeving inzake 'gelegenheid geven tot sport', waardoor het voor gemeenten mogelijk wordt bij deze kosten BTW te verrekenen, staat momenteel ter discussie. En is mogelijk in strijd met Europese wet- en regelgeving. Een definitieve uitspraak in deze wordt niet eerder dan in 2016 verwacht. Mocht deze regeling inderdaad in strijd met Europese wet- en regelgeving zijn dan kunnen we geconfronteerd worden met een naheffing van ten onrechte gedeclareerde / gecompenseerde BTW van circa € 300.000.

4.3.2. Beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's / kwantificeren van risico's

Als onderdeel van risicomangement wordt de weerstandscapaciteit van de gemeente periodiek afgezet tegen een inschatting van de mogelijke financiële risico's die zich kunnen manifesteren. Voor het belangrijkste risico (de grondexploitatie) wordt al jaren de 'vinger aan de pols gehouden' middels het jaarlijks actualiseren van de exploitatieberekeningen, het doorrekenen van verschillende scenario's en de confrontatie van het gewenste met het beschikbare weerstandsvermogen. Met een organisatiebrede beoordeling van het weerstandsvermogen zijn de afgelopen jaren de eerste ervaring opgedaan. Een leer- en groeitraject dat continue aan verandering en verbetering onderhevig is.

Voor het Grondbedrijf is, op basis van de door Arcadis in januari 2015 opgestelde exploitatieberekeningen, een berekening gemaakt van het gewenste versus beschikbare weerstandsvermogen. Op basis van de systematiek en rekenmodellen die hier in de afgelopen jaren voor zijn gebruikt. Uit deze berekening is gebleken dat de omvang van de reserves van het grondbedrijf, inclusief de gecalculeerde post onvoorzien in de grondexploitatie naar verwachting zo goed als toereikend is. Het is van belang de ontwikkelingen terzake in de nabije toekomst nauwlettend te blijven volgen zodat tijdig kan worden bijgestuurd.

Naast de financiële risico's in de grondexploitatie wordt er ook gekeken naar de andere risico's en de mogelijke financiële impact hiervan voor de gemeente. Risicomangement is en blijft subjectieve materie aangezien het gestoeld is op inschattingen van toekomstige ontwikkelingen. Ondanks dat er géén zekerheid aan ontleend kan worden is risicomangement wel van toegevoegde waarde; het geeft een beeld van wat verwacht kan worden en of de organisatie hierop voldoende voorbereid is. Hieronder zijn de belangrijkste risico's (o.b.v. de eerder uitgevoerde inventarisatie) waarmee de organisatie te maken kan krijgen in de toekomst weergegeven. Om een confrontatie van deze risico's met het weerstandscapaciteit mogelijk te maken dienen deze eerst te worden gekwantificeerd. Hiertoe wordt een methode gebruikt waarbij, per geïdentificeerd risico, een inschatting wordt gemaakt van de volgende drie parameters:

Kans	de kans dat een risico zich manifesteert wordt ingeschat op basis van een kwalitatief oordeel. Ten behoeven van een transparant en handelbaar model zijn er (slechts) drie categorieën benoemd met een wegingsfactor: laag (0,05) – middel (0,50) – hoog (0,75).
Impact	wat is het (financiële)effect voor de organisatie als het risico zich voordoet? Ook hier wordt eerst een kwalitatief oordeel aan gegeven. Daarna wordt, afhankelijk van het kwalitatieve oordeel, een inschatting gemaakt van het financiële effect; in procenten afgezet tegen de totale lasten conform begroting. Waarbij de volgende indeling wordt gehanteerd:
	klein impact tussen de 1 & 10 %
	middel impact tussen de 10 & 50 %
	groot impact tussen de 50 & 100%

Effect voor het kwantificeren van het (financiële) risico is het van belang te weten of een risico van incidentele danwel structurele aard is. Indien het een incidenteel karakter kent wordt de factor '1' gehanteerd. Het risico kan zich immers maximaal één keer voordoen. Betreft het een structureel risico dan wordt de factor '3' toegekend. Dit wil zeggen dat het financiële effect van dit risico 'drie keer wordt ingerekend'; zodat de organisatie als het ware drie jaar de tijd heeft om adequaat te reageren en passende maatregelen te treffen.

Het 'minimabeleid' als voorbeeld:

De kans dat de komende jaren meer aanspraak op onze minima-voorzieningen wordt gedaan wordt als 'gemiddeld' ingeschat (wegingsfactor 0,50). Het financiële effect hiervan voor de organisatie wordt eveneens als 'gemiddeld' ingeschat, met een impact van 15%. Aangezien dit risico een structureel effect zal hebben wordt bij het kwantificeren van het financiële risico een factor '3' toegepast. Het financiële risico voor dit onderdeel wordt dan als volgt berekend:

Budget cf. Begroting	Kans	Impact	Effect	Financieel risico
€ 174.500	* 0,5	* 15%	* 3	= € 39.000

Het kwantificeren van alle geïdentificeerde risico's levert het volgende beeld op:

Omschrijving	Toelichting	Kans	Bedrag (cf. begroting 2016)	Impact	Effect	Financieel risico
Wegbeheer	Uitvoering o.b.v. actueel onderhoudsplan	Laag	€ 272.000	Klein – 5%	Structureel	€ 2.000
Rioolbeheer	Uitvoering o.b.v. actueel onderhoudsplan	Laag	€ 838.000	Klein – 5%	Structureel	€ 6.000
Gebouwbeheer	Uitvoering o.b.v. actueel onderhoudsplan	Laag	€ 120.000	Klein – 5%	Structureel	€ 1.000
Subsidies	Uitvoering conform gestelde regels & randvoorwaarden	Laag	€ 0	Middel – 25%	Incidenteel	€ 0
Afgegeven garanties	GewaARBorgde geldleningen e.d.	Laag	€ 12.300.000	Groot – 75%	Incidenteel	€ 461.000
Glasvezel (BoekelNet)	Garantstelling & gewaarborgde geldlening	Laag	€ 1.715.000	Groot – 100%	Incidenteel	€ 86.000
Rijksoverheid	Wmo (2015) - Transitie AWBZ	Laag	€ 1.240.000	Groot – 75%	Structureel	€ 139.000
	Jeugdzorg (2015) - Transitie Jeugdzorg	Laag	€ 1.779.000	Groot – 75%	Structureel	€ 200.000
	Participatie (2015) - Transitie Sociale Werkvoorziening	Laag	€ 1.592.000	Groot – 75%	Structureel	€ 179.000
Openeindregelingen	Leerlingenvervoer	Middel	€ 206.000	Middel – 15%	Structureel	€ 46.000
	Bijstandsverlening	Middel	€ 1.490.000	Middel – 15%	Structureel	€ 335.000
	Minimabeleid	Middel	€ 175.000	Middel – 15%	Structureel	€ 39.000
	Wmo (2007)	Middel	€ 867.000	Middel – 15%	Structureel	€ 195.000
Kredietbeheer	LOG ¹	Hoog	€	Groot – 75%	Incidenteel	€ 0
	Randweg	Hoog	€	Middel – 20%	Incidenteel	€ p.m.
Individuele derden	LOG-compensatie	Hoog	€	Groot – 75%	Incidenteel	€ p.m.
Totaal						€ 1.689.000

¹ Voor het risico in de LOG is een afzonderlijke voorziening gevormd. Hier wordt dit risico daarom op 'nul' gesteld.

Nu de financiële risico's van de gemeente Boekel becijferd zijn dienen deze te worden afgezet tegen de weerstandscapaciteit (zie volgende paragraaf) om uiteindelijk een uitspraak te kunnen doen over het weerstandsvermogen van de gemeente.

4.3.3. Inventarisatie weerstandscapaciteit – eigen vermogen

Evenals iedere organisatie heeft ook onze gemeente op vele fronten te maken met onzekerheden die het risico van financiële nadelen met zich meebrengen. Bij het becijferen van het vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserves zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De vaste reserve (€ 1.000.000) wordt niet ingezet, maar dient als extra buffer voor onvoorziene omstandigheden;
- Financieringskosten (rente) van nieuwe investeringen worden in de onderhavige uiteenzetting niet gedekt vanuit het eigen vermogen en komen diensgevolge ten laste van de dan lopende exploitatie.
- De reserves van het Grondbedrijf worden buiten beschouwing gelaten voor de Algemene Dienst. Het weerstandsvermogen van het Grondbedrijf is immers afzonderlijk in kaart gebracht en wordt als 'één totaal' in de vergelijking meegenomen;
- Fondsvorming vanuit de grondverkoop is stopgezet en geen mogelijkheid meer om de fondsen te laten groeien / te voeden in de toekomst.

De hierboven genoemde uitgangspunten resulteren in het 'vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserves' van:

- Algemene Reserve + Fondsen (per 01-jan-2016)	€ 4.239.000
- Bestaande claims (zie overzicht hieronder & Bijlage C)	€ 1.550.000 -/-
Totaal verwacht vrij aanwendbaar deel Eigen Vermogen	€ 2.689.000

Specificatie bestaande claims:

Omschrijving	Jaar	Bedrag	Dekking uit het fonds.....
- BoeCult	2016-2019	20.000	Fonds Kunst & Cultuur
- Randweg	2016	1.500.000	Fonds Bovenwijkse voorzieningen
- Groen-Blauwe diensten (uitvoering pva)	2016-2018	30.000	Fonds Groen voor Rood
		<u>1.550.000</u>	

4.3.4. Inventarisatie weerstandscapaciteit – breder perspectief

De weerstandscapaciteit van de gemeente wordt doorgaans berekend uit de posten onbenutte belastingcapaciteit, het vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserve en de stille reserves. Een 'breder perspectief' op deze materie dan alleen vanuit de invalshoek 'vrij aanwendbaar deel van het eigen vermogen'; zoals in de voorgaande paragraaf becijferd.

Weerstandscapaciteit (volgens OZB art. 12, lid 2 FVW)	
1. OZB-ruimte	€ 905.000 -/-
2. vrij aanwendbare deel Algemene Reserve / Eigen Vermogen	€ 2.689.000
3. stille reserves:	
* gebouwen en bezittingen	€ 9.961.000
* gronden, niet zijnde bouwgrond (bos, landbouw, gras, erf & tuin)	€ 2.709.000
Totaal weerstandscapaciteit	€ 14.454.000

Weerstandscapaciteit gemeente Boekel

Ad.1 De limitering van de OZB is per 1 januari 2008 vervallen. Dat is voor de gemeentelijke belastingen de belangrijkste uitkomst van het bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten van 4 juni 2007. Het vervallen van de limitering van de OZB mag niet leiden tot een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk en het instellen van een macronorm moet dat voorkomen. Als de ontwikkeling van de lokale lasten tot overschrijding van die norm leidt, kan het Rijk ingrijpen via correctie van het volume van het gemeentefonds. Op grond van doorrekeningen van de begroting 2016 kan worden gesteld dat de OZB-ruimte (het verschil tussen de rekkentarieven zoals opgenomen in de meicirculaire 2015 versus de gehanteerde tarieven) volledig ingezet is. In tegenstelling tot ons verleden halen we nu meer OZB-opbrengsten binnen dan waarmee bij het vaststellen van de Algemene Uitkering rekening wordt gehouden.

Ad.2 Het saldo per 1 januari 2019 van het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve / eigen vermogen is opgebouwd zoals in paragraaf 4.3.3. uiteengezet.

Daar de Algemene Reserve van het grondbedrijf specifiek gevormd is voor het opvangen van risico's die voortvloeien uit de actieve grondpolitiek die de gemeente Boekel voert, is deze financiële buffer in de bovenstaande vergelijking buiten beschouwing gelaten.

Ad. 3 De stille reserve van gebouwen en bezittingen zoals hierboven weergegeven betreft het verschil tussen de WOZ-waarde per 01.01.2014 (aanslag 2015) en de boekwaarde conform de balans per 31.12.2014. In het onderstaande overzicht wordt inzichtelijk gemaakt hoe deze stille reserve grofweg is opgebouwd;

Soort	WOZ-waarde	Boekwaarde	Stille reserve
Gebouwen - AD	€ 3.981.000	€ 5.009.000	€ -1.028.000
Sportterrein - Sporthal - Sportzaal	€ 6.349.000	€ 2.579.000	€ 3.770.000
Gemeenschapshuizen	€ 5.291.000	€ 2.214.000	€ 3.077.000
Clubhuizen	€ 1.753.000	€ 532.000	€ 1.221.000
Scholen & Peuterspeelzalen	€ 7.753.000	€ 5.399.000	€ 2.354.000
Diversen	€ 644.000	€ 134.000	€ 510.000
Trafo's	€ 57.000	€ -	€ 57.000
			€ 9.961.000

In de onderstaande tabel wordt inzichtelijk gemaakt hoe de stille reserve in de grondvoorraad, niet zijnde bouwgrond, is opgebouwd;

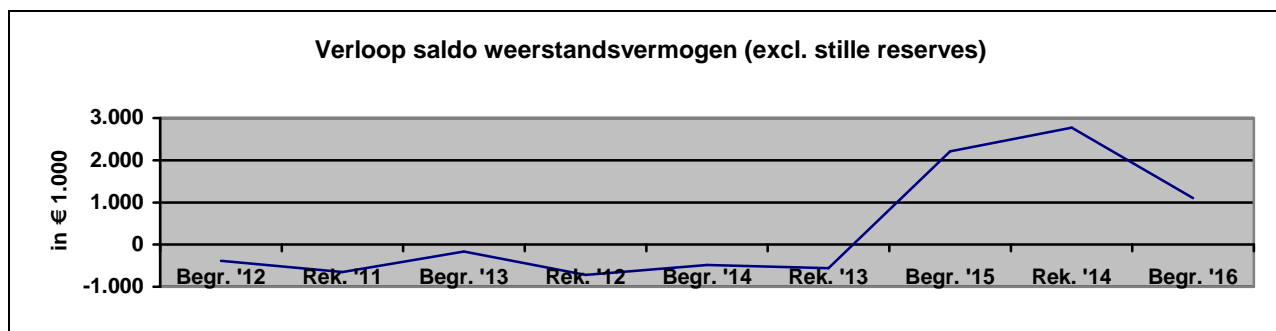
Soort	Oppervlakte	Prijs per m ²	Stille reserve
Grasland	49.175 m ²	€ 6,50	€ 320.000
Bos	429.977 m ²	€ 0,50	€ 215.000
Akkerland *	229.160 m ²	€ 6,50	€ 1.490.000
Erf & Tuin	9.120 m ²	€ 75,00	€ 684.000
			€ 2.709.000

4.3.5. Weerstandsvermogen – conclusies

De laatste stap van dit proces is de confrontatie van het berekende financiële risico aan het verwacht vrije deel van het eigen vermogen en aan de totale weerstandscapaciteit van de gemeente:

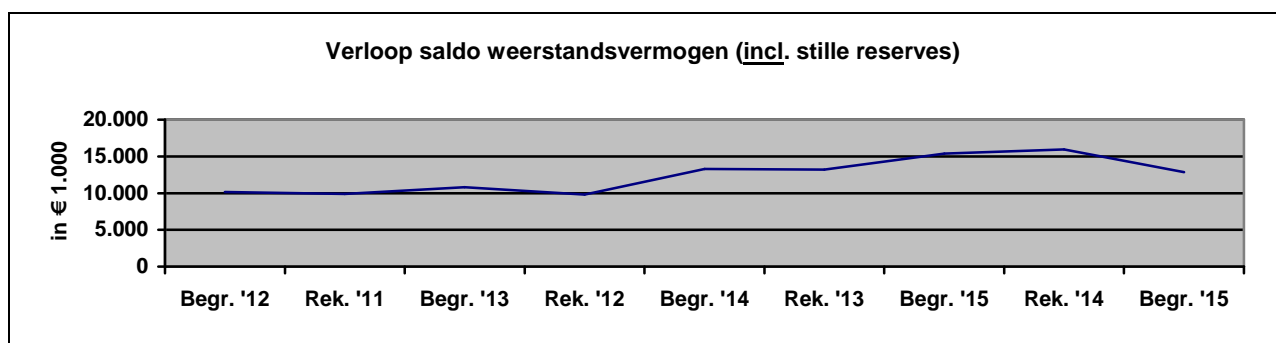
Confrontatie met verwacht vrije deel eigen vermogen

Financiële risico's (paragraaf 4.3.2)	€ 1.689.000 -/-
Verwacht vrije deel eigen vermogen (paragraaf 4.3.3)	€ 2.689.000
	€ 1.000.000
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf (paragraaf 4.3.2)	€ 99.000
	€ 1.099.000

Confrontatie met weerstandscapaciteit

Financiële risico's (paragraaf 4.3.2)	€ 1.689.000 -/-
Weerstandscapaciteit (paragraaf 4.3.4)	€ 14.454.000
	€ 12.765.000
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf (paragraaf 4.3.2)	€ 99.000
	€ 12.864.000

Conclusie:

Het weerstandsvermogen¹ van de gemeente Boekel kent een negatieve ontwikkeling ten opzichte van de ingeslagen weg ten tijde van de begroting 2015 & jaarrekening 2014. Deze negatieve ontwikkeling is ontstaan als gevolg van het kwantificeren van de (nieuwe) risico's in relatie tot de drie decentralisaties. Daarnaast wordt bij de inventarisatie van het vrij aanwendbaar eigen vermogen geen rekening meer gehouden met (mogelijke) positieve saldo's van toekomstige jaarschijven (2016 - 2019). Rekening houdend met deze negatieve ontwikkelingen is het weerstandsvermogen van voldoende omvang. Ook als de stille reserves volledig buiten beschouwing worden gelaten is het weerstandsvermogen van voldoende omvang en kent zelf een overschot van € 1.099.000.

Het is zaak om de bestaande omvang qua weerstandsvermogen vast te houden zodat er mogelijkheden blijven bestaan om tijdig te anticiperen op risico's die nu nog als p.m. post worden onderkend en op toekomstige risico's die nu nog niet in beeld zijn.

¹ Bezien vanuit de confrontatie met het verwacht vrije deel van het eigen vermogen, dus zonder rekening te houden met de bestaande ruimte in de stille reserves. De reden hiervoor is dat deze toekomst gericht en daarmee onzeker is. De becijferde stille reserve moet nog eerst ten gelde worden gemaakt en het is nog maar de vraag of de bedragen die hier genoemd zijn ook daadwerkelijk gerealiseerd worden bij een eventuele verkoop.

4.3.6. Kengetallen

Met ingang van de begroting 2016 zijn de volgende kengetallen een verplicht onderdeel van de paragraaf weerstandsvermogen & risicobeheersing geworden. Hierna volgt een toelichting van de kengetallen, waarna ze in de onderstaande tabel zijn opgenomen.

Netto-schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)

Het kengetal netto schuld als aandeel van de inkomsten zegt het meest over de financiële (vermogens)positie van een gemeente. Dit kengetal wordt wel de netto-schuldquote genoemd. De netto-schuldquote geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op haar tellen moet passen. Het eigen vermogen in de vorm van reserves zegt daar weinig over. Het eigen vermogen geeft aan in hoeverre het gemeentebezit vrij van schuld is. Dat zegt niets over de hoogte van de schuld waarmee het bezit wel is belast.

De netto-schuldquote wordt als volgt berekend:

$$\frac{(\text{langlopende schulden} + \text{kortlopende schulden} + \text{crediteuren} + \text{overlopende passiva}) -/-(\text{langlopende uitzettingen} + \text{kortlopende vorderingen} + \text{liquide middelen} + \text{overlopende activa})}{\text{inkomsten voor bestemmingsreserves}}$$

Solvabiliteitsrisico

De solvabiliteitsratio wordt berekend als verhouding tussen de verschillende vermogenscomponenten. Het gaat erom inzicht te krijgen in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.

Een methode is het bekijken in hoeverre de in de activa geïnvesteerde vermogen door het eigen vermogen kan worden gefinancierd. In feite wordt er gekeken naar in hoeverre, in geval van nood, de verschaffers van het vreemde vermogen kunnen worden betaald.

De solvabiliteitsratio wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{eigen vermogen}}{\text{totaal vermogen}}$$

Grondexploitatie

Het financiële kengetal "grondexploitatie" geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde) is ten opzichte van de jaarlijkse baten. Wanneer een gemeente grond tegen de veel lagere prijs van landbouwgrond heeft aangekocht, loopt ze veel minder risico dan wanneer er dure grond is aangekocht en nu de vraag naar woningen is gestagneerd.

Het kengetal "grondexploitatie" wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{boekwaarde in- en nog niet in exploitatie genomen gronden}}{\text{totale baten voor bestemming}}$$

Structurele exploitatie ruimte

Het financiële kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

De structurele exploitatie ruimte wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{structurele baten} -/ - \text{structurele lasten}}{\text{totale baten voor bestemming}}$$

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

De belastingcapaciteit wordt als volgt berekend:

woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar)

woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar)

Kengetallen

In onderstaande tabel worden de kengetallen weergegeven:

Verloop van de kengetallen			
Kengetallen	Jaarrekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Netto-schuldquote	117%	116%	115%
Solvabiliteitsrisico	20%	13%	17%
Grondexploitatie	77%	67%	62%
Structurele exploitatie ruimte	1%	1%	1%
Belastingcapaciteit	106%	116%	117%

4.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Om de leefbaarheid in de gemeente op peil te houden is infrastructuur benodigd. Voor zover deze infrastructuur in beheer en onderhoud is bij de gemeente zijn deze opgenomen in deze paragraaf en hebben we het over kapitaalgoederen. We denken hierbij aan wegen, riolering, water, groen en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. In deze paragraaf wordt stilgestaan bij het beleid en de (financiële) consequenties ervan, ten aanzien van de hiervoor genoemde kapitaalgoederen.

4.4.1 Wegen

Beleidskader

11 december 2014 is het wegenbeheerplan 2015 - 2019 vastgesteld. In de gemeente Boekel hebben we 140,9 km verharde en onverharde wegen in beheer en onderhoud.

Financiële consequenties

Uit het wegenbeheerplan 2015 - 2019 blijkt dat de storting in de periode 2015 – 2019 jaarlijks € 290.000 bedraagt.

Begroting

De voorziening wegbeheer heeft op 1 januari 2016 een niveau van € 65.000 overeenkomstig het wegenbeheerplan 2015 - 2019.

4.4.2 Riolering

Beleidskader

Het gemeentelijk beleid inzake riolering wordt verwoord in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2011 - 2015 (vGRP Boekel 2011-2015). Het vGRP is op 13 oktober 2011 door de Raad vastgesteld. In dit plan wordt aangegeven hoe de gemeente haar zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater de komende periode gaat invullen.

Sinds 2011 zijn er diverse ontwikkelingen geweest op basis waarvan te zien is dat de rioolheffing lager kan zijn. Er is daarom medio 2015 een nieuw kostendekkingsplan opgesteld.

De gemeente Boekel beheert in totaal 54,8 km vrij verval riolering. Verder heeft de gemeente nog 364 mini gemaaltjes in het drukriool met daaraan zo'n 63 km persleiding.

Financiële consequenties

Uit het nieuwe kostendekkingsplan blijkt dat de rioolheffing jaarlijks met 1,5% bovenop de reguliere inflatie moet stijgen. Dit is minder dan de stijging van 2,98% die in het vGRP Boekel 2011-2015 berekend werd.

Begroting

De voorziening riolering heeft op 1 januari 2016 een niveau van € 31.900 overeenkomstig het geactualiseerde kostendekkingsplan.

4.4.3 Water

Beleidskader

Het beleid inzake het waterbeheer is verwoord in het waterplan 2003. Dit is opgesteld in samenwerking met het waterschap Aa en Maas, de provincie Noord-Brabant en Brabant Water. In 2007 is gestart met de zogenaamde gebiedsprocessen om de totale wateropgave te bepalen. Deze opgave bestaat uit het op orde brengen van de watersystemen, zoals verwoord in de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en Waterbeleid 21^e eeuw (WB21). Inmiddels zijn in deze gebiedsprocessen voor de waterthema's als waterkwaliteit, ecologie, verdroging en wateroverlast, de opgaven bepaald en zijn oplossingsrichtingen beschreven. De eigen regionale visie van het waterschap en de gemeenten op het gebied van waterbeheer en ruimtelijke ordening en regionale specifieke gebiedssituaties zijn hierin meegenomen. De doelen en maatregelen zijn voor onze gemeente terug te vinden in het waterprogramma van het deelstroomgebied Wetering, Leijgraaf, Snelle en Peelse Loop.

De maatregelen betreffen de realisatie van de drie EVZ's die binnen onze gemeentegrenzen liggen, te weten de Aa, de Leijgraaf en de Meerkensloop. De Aa en de Leijgraaf zijn al grotendeels gerealiseerd door de gemeente Veghel. De Meerkensloop moet nog (grotendeels) gerealiseerd worden. Momenteel kijkt de provincie naar de prioritering van de EVZ's in de provincie Noord-Brabant. Bij de behandeling van de jaarrekening 2012 is het budget voor de realisatie van de EVZ's geschrapt. Hiermee is ook de prioriteit die de gemeente geeft aan de realisatie van de EVZ Meerkensloop aanzienlijk verlaagd.

Financiële consequenties

Uit het definitieve waterprogramma voor het deelstroomgebied Wetering, Leijgraaf, Snelle en Peelse Loop volgen een aantal maatregelen die de gemeente Boekel moet nemen. De totale gemeentelijke kosten voor de nog te realiseren maatregelen bedragen ongeveer € 44.800.

Begroting

Het budget voor de realisatie van EVZ's is geschrapt. Er zijn dan ook geen middelen meer beschikbaar om maatregelen te financieren.

4.4.4 Groen

Beleidskader

Beleid op het gebied van groenvoorzieningen wordt (vijf) jaarlijks bijgesteld in het groen-onderhoudsbestek. In totaal beheert de gemeente 23,5 hectare plantsoenen, 66,8 hectare bossen, 2 hectare parkbos en 24,6 hectare grasvelden en een onbekend areaal boomsingels als vrijstaande bomen. In 2008 is een groenbeheerplan opgesteld. Doel daarvan is een goede inventarisatie te verkrijgen van de te beheren onderdelen, het gewenste onderhoudsniveau en de daarbij horende middelen. Dit beheerplan is in het najaar van 2008 door de raad vastgesteld. In 2013 is een nieuw integraal onderhoudsbestek voor het onderhoud van de openbare ruimte aanbesteed en gegund voor 5 jaar aan IBN. In dit bestek zijn naast het onderhoud van de plantsoenen, ook het onderhoud van de gazons, het vegen van de goten en de onkruidbestrijding opgenomen. Er is een nieuw contract afgesloten met de Bosgroep Zuid voor een periode van 6 jaar. Het bomenonderhoud en het uitvoeren van de boomveiligheidscontroles is aanbesteed en gegund voor 3 jaar aan Jos Kanters Groenvoorzieningen BV.

Begroting

Voor de uitvoering van het integraal onderhoudsbestek 2014 - 2018 is in totaal een bedrag van € 300.000 gereserveerd in de begroting 2016. Daarnaast is er nog € 40.000 opgenomen in de begroting voor het uitvoeren van onderhoud aan bomen.

4.4.5 Gebouwen

Beleidskader:

De gemeente Boekel heeft een Meerjaren Onderhoudsplan (MOP) voor al haar gemeentelijke gebouwen. Het groot onderhoud waar de gemeente verantwoordelijk voor is, is hierin opgenomen.

Het onderhoud dat wordt beschouwd als gering en dagelijks onderhoud in de zin van de wet (art. 7A:1619 BW) is voor rekening van de gebruikers/beheerders/huurders van de gemeentelijke gebouwen.

Het Meerjaren Onderhoudsplan wordt doorgaans elk jaar herzien. Het plan is begin 2015 bijgewerkt voor de periode 2015 - 2024 en financieel vertaald in de voorjaarsnota 2015.

Uitvoeringsniveau:

Per gebouw is een onderhoudskostenplan CAPEX (investeringen groter dan € 10.000,- om de levensduur van de gebouwen te verlengen) en een onderhoudskostenplan OPEX (terugkerende kleinere kosten om het kwaliteitsniveau van de gebouwen in stand te houden) opgesteld. Het onderhoudskostenplan OPEX is verdeeld in de onderdelen contracten en incidentele kosten.

De investeringenlasten (CAPEX) worden over een periode van 15 jaar afgeschreven. Daarnaast vindt er jaarlijks een dotatie plaats in een voorziening, waaruit de incidentele kosten uit OPEX betaald worden. Verder zijn er in de begroting posten opgenomen voor de onderhoudscontracten, voor de regievoering van het gebouwenbeheer, en voor onvoorziene uitgaven.

Wettelijk is bepaald dat basisscholen vanaf 2015 zelf verantwoordelijk zijn voor het gehele onderhoud van hun scholen. Dit betekent dat de gemeente niet langer zorgt voor het groot onderhoud van de vier basisscholen en dat deze dus geen onderdeel meer uitmaken van het Meerjaren Onderhoudsplan (met uitzondering van de legionellacontroles).

Begroting:

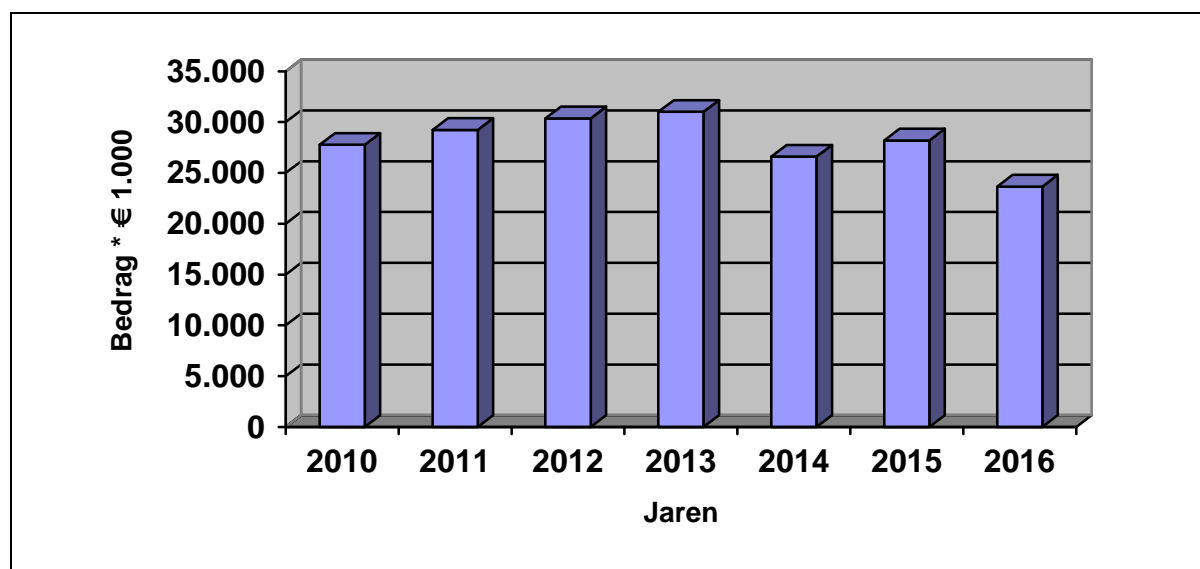
De voorziening onderhoud gebouwen bedraagt per 1 januari 2016 € 219.000.

4.5 Financiering

Het keuzemoment voor het aantrekken van een vaste geldlening wordt naast het benodigde inzicht in de geldstromen ook bepaald door de marktverwachtingen en het voldoen aan de wettelijke regelingen en toetsingscriteria van de provincie m.b.t. de kasgeldnorm en de renterisiconorm (wet Fido).

Daardoor is het niet mogelijk/toegestaan om alles met 'kort geld' te financieren. Een instrument waar overigens zo veel als mogelijk gebruik van wordt gemaakt aangezien de rentelasten hierover over het algemeen lager zijn. Het risico van kort geld ligt in de toekomst, op het moment dat de lening afloopt en herfinanciering aan de orde is. Kan op dat moment in de toekomst voor eenzelfde rentepercentage geleend worden, of ontstaan er a.g.v. hogere rentelasten (aanzienlijke) financiële tegenvallers? Om dit risico te ondervangen dient volgens de wet Fido de financiering gestoeld te zijn op een combinatie van lang- en kort vreemd vermogen.

Uit het overzicht van opgenomen geldleningen (bijlage I) blijkt dat er in het begrotingsjaar 2016 naar verwachting géén nieuwe langlopende lening hoeft te worden afgesloten. Randvoorwaarde hierbij is wel dat de liquiditeitsplanning zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2015 wordt gerealiseerd. De totale langlopende schuld loopt daarmee in 2016 af met € 4,5 miljoen tot circa € 23,6 miljoen. De jaarlijkse aflossing op langlopende leningen bedraagt in 2016 ruim € 4,4 miljoen, met een bijbehorende rentelast van circa € 0,72 miljoen per jaar.

Daar het merendeel van de in het verleden aangetrokken geldlening betrekking heeft op grondaankopen die binnen een termijn van 10 jaar tot voldoende omzet moeten leiden is de termijn van de geldlening teruggebracht van de reguliere 25 jaar naar 10 jaar. Deze lijn is in 2013 losgelaten en worden nieuwe langlopende leningen aangegaan met een looptijd van 20 jaar. Dit omdat de verwachte levensduur van de investeringen die met deze middelen gefinancierd zijn eerder 20 dan 10 jaar bedragen.

Met behulp van onze liquiditeitsprognose, die periodiek wordt geactualiseerd, wordt getracht de bestaande en toekomstige liquiditeitsbehoefte zo goed mogelijk in beeld te brengen en het aangaan van leningen hierop af te stemmen. Het aantrekken van langlopende middelen zal echter nooit één op één kunnen worden afgestemd op de bestaande behoefte aangezien planning en realisatie van investeringen en/of projecten altijd afwijkingen zullen vertonen. Fluctuaties die hierdoor op korte termijn ontstaan worden opgevangen middels het aantrekken van kort geld (korter dan 1 jaar).

Een substantieel deel van de kosten van de langlopende geldlening heeft een directe relatie met de grondexploitatie. Gezien de ontwikkelingen binnen de grondexploitatie is de doorbelasting van de rente aan het grondbedrijf in de afgelopen jaren geleidelijk aan afgebouwd naar 4,0% in 2015. Vanaf 2016 is dit 3,0% zoals reeds is verwerkt in de voorjaarsnota 2015.

4.5.1 Renterisiconorm

Uitgangspunt van de renterisiconorm is om zoveel mogelijk spreiding in de looptijden van leningen aan te brengen. De wettelijk vastgestelde renterisiconorm van 20% houdt in dat in enig jaar de aflossing van de lange schuld niet hoger mag zijn dan 20% van de gehele vaste schuld. De berekening van de huidige renterisiconorm is opgenomen in de volgende tabel.

Renterisico per 2016		x € 1.000
1. Renteherziening op vaste schuld		0
2a. Nieuw aan te trekken vaste schuld		0
2b. Nieuw uit te zetten langlopende lening		0
3. Netto nieuw aan te trekken vaste schuld (2a-2b)		0
4. Te betalen aflossingen		4.540
5. Herfinanciering (laagste van 3 en 4)		0
6. Renterisico op vaste schuld (1+5)		0
Toets renterisiconorm		
7. Stand van de vaste geldleningen o/g		28.190
8. Het bij min. Regeling vastgesteld percentage		20%
9. Renterisiconorm (20% van 7)		5.638
10. Renterisico op vaste schuld (6)		0
11. Ruimte(+)/Overschrijding (-); (9-10)		5.638

Uit dit overzicht blijkt dat de gemeente een renterisico loopt dat binnen de beleidskaders past.

4.5.2 Kasgeldlimiet

Voor het bepalen van de liquiditeitspositie is de zogenaamde kasgeldlimiet belangrijk. Deze limiet geeft het bedrag aan dat maximaal als kasgeld mag worden opgenomen. Dit bedrag wordt berekend door middel van een door het Ministerie van Financiën vastgesteld percentage, vermenigvuldigd met het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. In de volgende tabel is de berekening van de kasgeldlimiet van 2016 opgenomen.

Kasgeldlimiet 2016		x € 1.000
Begrotingstotaal 2016, incl. grondbedrijf		22.068
Toegestane kasgeldlimiet		8,5 %
1. Kasgeldlimiet in bedrag		1.876
Opgenomen gelden < 1 jaar		0
Schuld in rekening-courant		0
Gestorte gelden derden < 1 jaar		0
Overige vlottende geldleningen		0
2. Omvang vlottende korte schuld		0
Contante gelden in kas per 1 januari 2016		0
Tegoeden in rekening courant ov. uitstaande gelden < 1 jaar		0
3. Vlottende middelen		0
Totaal netto vlottende schuld (2 – 3)		0
Toegestane kasgeldlimiet (1)		1.876
Ruimte (+) / overschrijding (-)		1.876

4.6 Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat informatie over het tarievenbeleid voor de gemeentelijke heffingen en belastingen, de ontwikkeling van de lokale heffingen en het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente.

4.6.1 Onroerende zaakbelastingen

Doelstelling van de onroerende zaakbelastingen is het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen door heffing en inning.

Ten aanzien van de opbrengst voor de onroerende zaakbelastingen geldt dat de basisverhoging vanaf 2005 gebaseerd wordt op de consumentenprijsindex (CPI) over een gemiddelde van de afgelopen vijf jaar, door het Centraal Planbureau berekend op 1,92%. In de onderhavige paragraaf is de OZB opbrengst verhoogd met de consumentenindex en de extra verhoging van 10% in het kader van de ombuigingen 2018.

De onroerende zaakbelasting wordt met ingang van 1 januari 2009 berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaken, zoals die op de voet van hoofdstuk IV van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet-WOZ) wordt vastgesteld.

Voor het jaar 2016 worden de WOZ waarden van alle onroerende zaken opnieuw vastgesteld naar de waardepeildatum 1 januari 2015 door de BSOB. Tussen de waardepeildatum en het belastingjaar, waarvoor een waarde wordt vastgesteld, ligt een periode van 1 jaar. De nieuwe totale waarde van alle WOZ objecten zal worden gebruikt om de OZB tarieven voor 2016 te berekenen. Op het moment van de voorbereidingen voor de begroting 2016 zijn de definitieve waarden, zoals gebruikelijk, nog niet voorhanden. Aangezien de definitieve WOZ waarden nog niet bekend zijn kunnen de OZB tarieven dan ook nog niet definitief worden bepaald en vastgesteld. In de raadsvergadering van december 2015 zullen de tarieven ter vaststelling aan de Raad worden aangeboden.

De raming van de opbrengst van de onroerende zaakbelastingen 2016 bedraagt € 2.357.500. Hierbij is rekening gehouden met de extra verhoging van 10% in het kader van de ombuigingen 2018, een indexering van 1,92% (zijnde de consumenten-prijsindex) en een autonome groei in 2016 van € 33.000.

Op basis van een voorlopige raming van de WOZ-waarden 2016 zijn de tarieven als volgt berekend:

Onroerende Zaak Belastingen	opbrengst meerjarenraming 2016	tarieven 2016 in %	rekentarieven (meicirculaire)	(norm)opbrengst o.b.v. reKentarieven	meer (+) minder (-) opbrengst t.o.v. norm
ozb eig. woning	€ 1.594.900	0,1733 %	0,1135 %	€ 1.044.500	€ 550.400
ozb eig. niet woning	€ 667.900	0,2306 %	0,1504 %	€ 435.600	€ 232.300
ozb gebr. niet woning	€ 408.900	0,1731 %	0,1213 %	€ 286.500	€ 122.400
Totaal	€ 2.671.700			€ 1.766.600	€ 905.100

Ter vergelijking is in de bovenstaande tabel tevens opgenomen wat de opbrengst zou zijn wanneer de reKentarieven / rekenpercentages zoals gepubliceerd in de meicirculaire 2015 worden gehanteerd. De totale OZB-opbrengsten zijn in dat scenario, per saldo, ruim € 905.100 lager.

OZB-tarieven 2015					
Gemeente	Tarief woningen	Gemeente	Tarief eigenaar niet- woning	Gemeente	Tarief gebruiker niet- woning
Geldrop-Mierlo	0,0822	Son en Breugel	0,1378	Sint-Michielsgestel	0,0900
Son en Breugel	0,0927	Sint-Michielsgestel	0,1425	Geldrop-Mierlo	0,1175
Laarbeek	0,0948	Laarbeek	0,1443	Laarbeek	0,1175
Landerd	0,1009	Geldrop-Mierlo	0,1444	Son en Breugel	0,1233
Uden	0,1053	Asten	0,1625	Schijndel	0,1303
Asten	0,1065	Schijndel	0,1693	Asten	0,1312
Cuijk	0,1105	Someren	0,1800	Sint-Oedenrode	0,1454
Boxmeer	0,1144	Deurne	0,1807	Deurne	0,1529
Oss	0,1190	Sint-Oedenrode	0,1853	Grave	0,1559
Schijndel	0,1218	Veghel	0,1874	Boxmeer	0,1583
Sint-Michielsgestel	0,1240	Grave	0,1929	Cuijk	0,1595
Veghel	0,1244	Boxmeer	0,2021	Veghel	0,1596
Bernheze	0,1246	Uden	0,2121	Uden	0,1693
Someren	0,1300	Cuijk	0,2141	Someren	0,1700
Sint-Oedenrode	0,1311	Oss	0,2172	Oss	0,1756
Sint Anthonis	0,1367	Boekel	0,2223	Boekel	0,1779
Grave	0,1397	Helmond	0,2225	Helmond	0,1780
Helmond	0,1458	Bernheze	0,2312	Landerd	0,1791
Mill en Sint Hubert	0,1493	Sint Anthonis	0,2315	Bernheze	0,1804
Deurne	0,1589	Landerd	0,2371	Sint Anthonis	0,1806
Boekel	0,1593	Nuenen	0,2427	Gemert-Bakel	0,1914
Nuenen	0,1703	Gemert-Bakel	0,2472	Nuenen	0,1948
Gemert-Bakel	0,1852	Mill en Sint Hubert	0,2492	Mill en Sint Hubert	0,2004
Gemiddelde	0,1273		0,1981		0,1582

Bron: Coelo Atlas 2015; OZB-tarieven van omliggende gemeenten 2015

4.6.2 Afvalstoffenheffing

Doelstelling: het inzamelen en verwerken van huishoudelijk en aanverwant afval. Daarbij is het streven om door middel van gescheiden ophalen het hergebruik van grondstoffen te bevorderen en verwerking van restafval te beperken tegen een kostendekkend tarief.

Het aantal objecten waarvoor op grond van de Wet milieubeheer een verplichting tot inzameling van huishoudelijk afval geldt wordt voor 2016 geschat op 3.885. De geraamde kosten bedragen € 687.900.

Het tarief is op basis van het voorgaande berekend op € 177,06 (was in 2015 € 175,89 wat een stijging betekent van 1,17%). Dit betreft het vaste tarief en dat geldt zowel voor een éénpersoonshuishouden als een meerpersoonshuishouden. Het verschil tussen de huishoudens wordt tot uitdrukking gebracht via het gebruik van de opdrukkzakken.

Op basis van het gemiddeld gebruik komt het Coelo-rapport voor de gemeente Boekel voor 2015 uit op € 196 voor een éénpersoonshuishouden en € 236 voor een meerpersoonshuishouden.

Afvalstoffenheffing 2015			
Gemeente	Éénpersoons HH	Gemeente	Meerpersoons HH
Sint-Michielsgestel	106	Sint-Michielsgestel	152
Asten	123	Son en Breugel	188
Laarbeek	134	Cuijk	188
Bernheze	136	Schijndel	211
Veghel	140	Boxmeer	211
Schijndel	141	Helmond	217
Mill en Sint Hubert	142	Mill en Sint Hubert	224
Deurne	143	Sint Anthonis	225
Geldrop-Mierlo	143	Bernheze	228
Someren	148	Veghel	234
Cuijk	148	Boekel	236
Son en Breugel	150	Grave	243
Landerd	163	Geldrop-Mierlo	249
Sint-Oedenrode	163	Laarbeek	251
Boxmeer	171	Landerd	255
Gemert-Bakel	173	Asten	256
Nuenen	175	Sint-Oedenrode	258
Sint Anthonis	177	Gemert-Bakel	266
Grave	195	Oss	276
Boekel	196	Uden	279
Helmond	217	Someren	281
Uden	231	Deurne	290
Oss	276	Nuenen	297
Gemiddelde	165		240

Bron: Coelo Atlas 2015; tarieven reinigingsheffing van omliggende gemeenten 2015

4.6.3 Rioolheffing

Doelstelling: de kwaliteit van het rioleringsstelsel op een maatschappelijk geaccepteerd niveau te waarborgen t.b.v. gebruikers van het gemeentelijk rioleringsstelsel, waarbij wordt uitgegaan van een gesloten financieringsstelsel.

In het Raadsbesluit bij het vGRP (verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan) 2011-2015 is aangegeven dat de rioolheffing op een kostendekkend niveau dient te zijn. Het tarief rioolheffing wordt jaarlijks geïndexeerd met 3,1 %.

Sinds 2011 zijn er diverse ontwikkelingen geweest op basis waarvan te zien is dat de rioolheffing lager kan zijn. Er is daarom een nieuw kostendekkingsplan opgesteld (medio 2015). Uit het nieuwe kostendekkingsplan blijkt dat de rioolheffing jaarlijks nog maar met 1,5% bovenop de reguliere inflatie moet stijgen.

Ingaande het belastingjaar 2013 is het tarief dat in rekening wordt gebracht gekoppeld aan de hoeveelheid afgevoerd water, gemeten in m3.

Categorie	Tarief 2013	Tarief 2014	Tarief 2015	Tarief 2016
t/m 50m3	€ 154	€ 159	€ 164	€ 147
51 t/m 150 m3	€ 179	€ 185	€ 191	€ 171
151 t/m 250 m3	€ 214	€ 221	€ 228	€ 204
251 t/m 500 m3	€ 249	€ 257	€ 265	€ 237
Indien per verbruiksperiode meer dan 500 m3 wordt afgevoerd, is daarboven een tarief verschuldigd voor elke volle eenheid van 1m3 afgevoerd water.				
501 t/m 5.000 m3	€ 1,10	€ 1,13	€ 1,17	€ 1,05
5.001 t/m 10.000 m3	€ 0,80	€ 0,82	€ 0,85	€ 0,76
Boven 10.000 m3	€ 0,50	€ 0,52	€ 0,54	€ 0,49

Rioolrechten 2015			
Gemeente	Éénpersoons HH	Gemeente	Meerpersoons HH
Sint-Michielsgestel	106	Sint-Michielsgestel	152
Asten	123	Son en Breugel	188
Laarbeek	134	Cuijk	188
Bernheze	136	Schijndel	211
Veghel	140	Boxmeer	211
Schijndel	141	Helmond	217
Mill en Sint Hubert	142	Mill en Sint Hubert	224
Deurne	143	Sint Anthonis	225
Geldrop-Mierlo	143	Bernheze	228
Someren	148	Veghel	234
Cuijk	148	Boekel	236
Son en Breugel	150	Grave	243
Landerd	163	Geldrop-Mierlo	249
Sint-Oedenrode	163	Laarbeek	251
Boxmeer	171	Landerd	255
Gemert-Bakel	173	Asten	256
Nuenen	175	Sint-Oedenrode	258
Sint Anthonis	177	Gemert-Bakel	266
Grave	195	Oss	276
Boekel	196	Uden	279
Helmond	217	Someren	281
Uden	231	Deurne	290
Oss	276	Nuenen	297
Gemiddelde	165		240

Bron: Coelo Atlas 2015; tarieven rioolrecht van omliggende gemeenten 2015

4.6.4 Toeristenbelasting

Doelstelling: het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen. Het tarief voor 2015 bedraagt € 1,00 per overnachting en is afgestemd op het niveau van de tarieven van omliggende gemeenten. Overeenkomstig de meerjarenbegroting wordt het tarief voor het jaar 2016 geïndexeerd met 1,92% en komt daarmee op € 1,02 per overnachting.

4.6.5 Grafrechten, begrafenisrechten

Doelstelling: de mogelijkheid bieden voor het ter aarde bestellen van overledenen in een passende omgeving in het belang van de volksgezondheid.

Op basis van de huidige tarieven en een inschatting van het aantal begravingen komen we tot een totale begrote opbrengstenpost van € 100.000. In de begroting 2016 staat daartegenover een kostenpost van ruim € 82.000. Dat zijn echter alleen de externe kosten. Interne kosten worden elders verantwoord en ook de doorberekening van IBN is deels op andere posten verantwoord. Worden deze in de berekening meegenomen dan is er sprake van een kostendekkend tarief.

	Tarief 2012	Tarief 2013	Tarief 2014	Tarief 2015	Tarief 2016
Grafrecht					
- per graf	741	754	867	884	901
- verlenging	373	379	436	444	453
- urnengraf	741	754	867	884	901
- verlenging urnengraf	373	379	436	444	453
Begraafrecht					
- volwassen (> 10 jr.)	501	509	519	529	539
- kinderen (< 10 jr.)	346	352	359	366	373
- urn	294	299	305	311	317

4.6.6 Bouwleges en overige leges en vergoedingen

Doelstelling: het door middel van het opleggen van leges en vergoedingen komen tot kostendekking van diverse door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten en producten.

In 2016 worden de tarieven verhoogd op basis van de consumenten prijsindexpercentage van 1,92%. Een aantal leges is wettelijk gelimiteerd of vastgesteld; hiervoor wordt uiteraard geen verhoging doorgevoerd.

4.6.7 Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is een belangrijk instrument van de gemeente om de armoede te bestrijden. Hierbij worden door de gemeente de wettelijke mogelijkheden ten volle benut. Als de aanslag juist is opgelegd en men niet in staat is vanwege de financiële situatie - ook niet door middel van een betalingsregeling - deze aanslag te betalen, kan men kwijtschelding vragen. Met betrekking tot kwijtschelding van gemeentelijke belastingen wordt het percentage voor de berekening van de kosten van bestaan gesteld op 100% van de normuitkering die de belastingschuldige naar de maatstaven van het Bijstandsbesluit landelijke normering zou kunnen krijgen.

Volledige of gedeeltelijke kwijtschelding kan worden toegekend voor rioolrechten, afvalstoffenheffing en onroerend zaakbelasting. Geen kwijtschelding wordt verleend voor graf- en begrafenisrechten, marktgeden, toeristenbelasting en leges.

4.6.8 Woonlastenontwikkeling

Onderstaande tabel geeft de gemiddelde woonlasten 2015 weer in gemeenten in de omgeving zoals deze zijn berekend door Coelo.

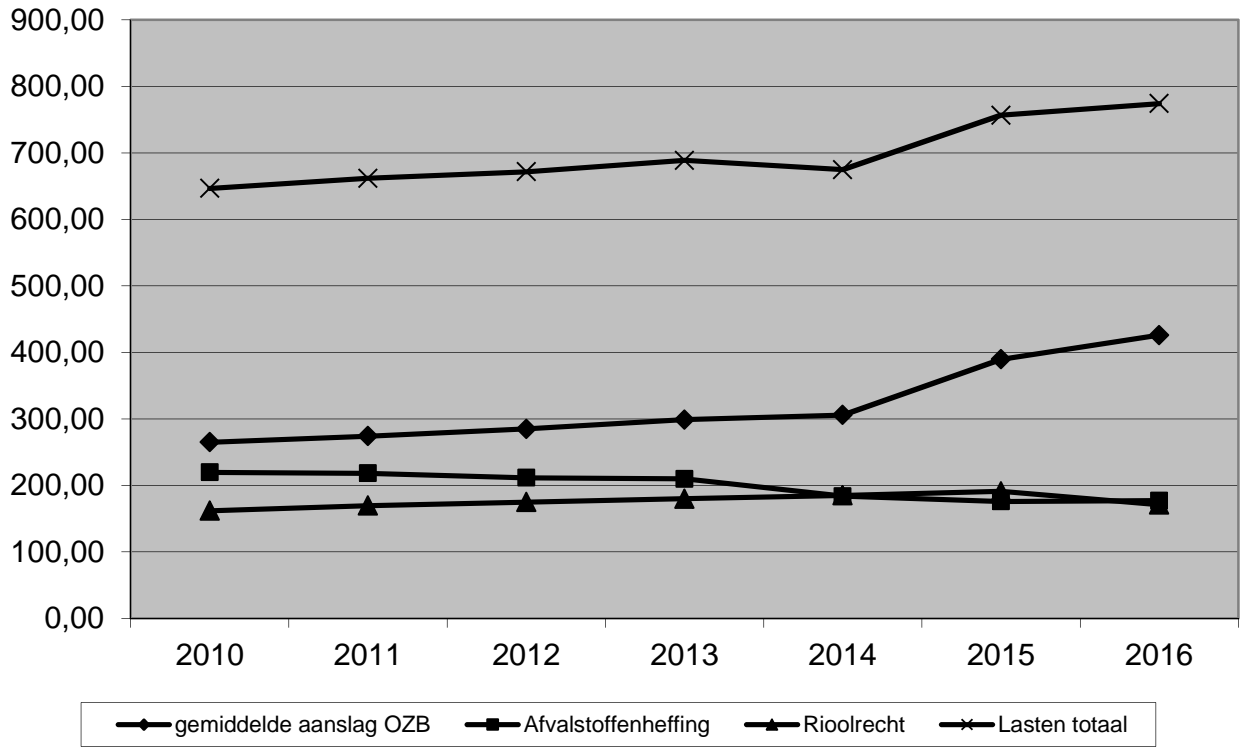
Woonlasten 2015			
Gemeente	Éénpersoons HH	Gemeente	Meerpersoons HH
Geldrop-Mierlo	483	Cuijk	588
Laarbeek	535	Geldrop-Mierlo	589
Landerd	546	Son en Breugel	592
Cuijk	547	Laarbeek	652
Son en Breugel	554	Sint-Michielsgestel	665
Schijndel	588	Oss	690
Sint-Michielsgestel	592	Landerd	693
Asten	596	Uden	698
Boxmeer	599	Bernheze	701
Bernheze	609	Schijndel	708
Someren	619	Boxmeer	716
Sint-Oedenrode	621	Asten	729
Veghel	636	Helmond	729
Uden	650	Veghel	730
Sint Anthonis	681	Someren	753
Mill en Sint Hubert	687	Grave	761
Oss	690	Sint Anthonis	820
Deurne	702	Boekel	822
Grave	712	Sint-Oedenrode	842
Helmond	729	Mill en Sint Hubert	865
Nuenen	745	Gemert-Bakel	877
Boekel	755	Deurne	942
Gemert-Bakel	784	Nuenen	1008
Gemiddelde	637		747

Bron: Coelo Atlas 2015; woonlasten van omliggende gemeenten 2015

Door middel van de navolgende tabel en grafiek maken wij inzichtelijk hoe vanaf 2010 de lokale woonlasten zich hebben ontwikkeld. De vergelijking met de omliggende gemeenten is in zoverre te maken, dat er rekening moet worden gehouden met het verschil tussen het vastrecht en het totale bedrag aan afvalstoffenheffing dat betaald moet worden. In onderstaande lastenontwikkeling is de afvalstoffenheffing gebaseerd op het vastrecht.

Lastenontwikkeling 2010 t/m 2016							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gemiddelde waarde woning	€ 313.000	€ 300.000	€ 295.000	€ 291.000	€ 279.600	€ 261.000	€ 245.800
Eenheid	%	%	%	%	%	%	%
OZB tarief woning	0,0849%	0,0913%	0,0969%	0,1027%	0,1094%	0,1493%	0,1733%
Gemiddelde aanslag OZB	€ 265,00	€ 274,00	€ 285,00	€ 298,2	€ 305,88	€ 389,67	€ 425,97
Afvalstoffenheffing	€ 219,71	€ 218,12	€ 211,55	€ 209,84	€ 183,94	€ 175,89	€ 177,06
Rioolrecht	€ 161,97	€ 169,59	€ 175,00	€ 180,00	€ 185,00	€ 191,00	€ 171,00
Lasten totaal	€ 646,68	€ 661,71	€ 671,55	€ 688,66	€ 678,2	€ 756,56	€ 774,03

Lastenontwikkeling vanaf 2010 t/m 2016

4.7 Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaot- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een financieel belang is aanwezig wanneer een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement dan wel als financiële aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt (art. 1 BBV). Bestuurlijk belang is aanwezig, indien er zeggenschap bestaat uit hoofde van stemrecht dan wel vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie.

Het criterium om deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen op te nemen in deze paragraaf als verbonden partij is gelegd bij die partijen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

Hieronder volgt een toelichting per verbonden partij:

Gemeenschappelijke regelingen:

Veiligheidsregio Brabant-Noord	
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Deelnemers	Brabant-Noord
Doel	De Veiligheidsregio heeft 3 hoofdtaken: - Regionale brandweezorg - Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) - Meldcentrum voor politie, brandweer en ambulancezorg
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Risico's	De begroting van de veiligheidsregio bevat een paragraaf weerstandsvermogen, waarin risico's worden benoemd. Belangrijkste zijn: Schaalvergroting meldkamers, en eventuele verdergaande bezuinigingen.
Financieel belang	De bijdrage 2016 is geraamd op € 572.500 Dit bedrag is als volgt opgebouwd: Brandweer Brabant-Noord € 533.500 GHOR € 18.000 GMC € 21.000
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2014 € 9.055.000 / 31-12-2014 € 9.365.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2014 € 17.053.000 / 31-12-2014 € 15.628.000

GGD Hart voor Brabant	
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Deelnemers	Brabant-Noord en Regio Tilburg. Totaal 28 gemeenten
Doel	Gezamenlijke behartiging van de gezondheidszorg in Brabant-Noord en regio Tilburg.
Bestuurlijk belang	Wethouder
Risico's	De begroting van de GGD bevat een paragraaf weerstandsvermogen. De risico's zijn in beeld gebracht en zijn beperkt.
Financieel belang	De bijdrage 2016 is geraamd op € 306.500 Dit bedrag is als volgt opgebouwd: Algemene gezondheidszorg € 282.500 Elektronisch kinddossier € 14.500 Contactmoment adolescenten € 9.500
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2016 € 9.858.000 / 31-12-2016 € 8.376.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2016 € 8.468.000 / 31-12-2016 € 8.468.000

Regionale Ambulance Voorziening (RAV)	
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Deelnemers	46 gemeenten in Brabant-Noord, Midden en West
Doel	De regeling heeft tot doel een goede ambulancezorg te waarborgen en een bijdrage te leveren aan de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.
Bestuurlijk belang	Wethouder
Risico's	De begroting van de RAV bevat een paragraaf weerstandsvermogen. De risico's zijn in beeld gebracht en zijn beperkt.
Financieel belang	Sinds 2012 wordt er geen gemeentelijke bijdrage gevraagd.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2014 € 9.350.000 / 31-12-2014 € 10.022.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2014 € 17.783.000 / 31-12-2014 € 22.450.000

Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)	
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Deelnemers	Brabant-Noord, met uitzondering van Heusden
Doel	De ODBN is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van de fysieke leefomgeving en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant Noord.
Bestuurlijk belang	Wethouder
Risico's	Er zijn voor de komende jaren bezuinigingen opgenomen (2015-2017). Het is afwachten of deze taakstellende bezuiniging van 9% zal worden behaald. Daarnaast zal er een voorstel volgen ten aanzien van de wijze van factureren. Dit kan leiden tot hogere kosten.
Financieel belang	De bijdrage 2016 is geraamd op € 258.900.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2014 € 4.551.000 / 31-12-2014 € 7.052.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2014 € 16.895.000 / 31-12-2014 € 17.498.000

Werkvoorzieningschap Noordoost Brabant	
Vestigingsplaats	Oss
Deelnemers	Brabant-Noordoost (exclusief Sint-Oedenrode)
Doel	Betreft bestuurskosten van het Werkvoorzieningschap. Daarnaast is het Werkvoorzieningschap opdrachtgever voor de IBN-groep als uitvoeringsorganisatie van de Wet Sociale Werkvoorziening.
Bestuurlijk belang	Wethouder
Risico's	De materiële uitvoering van de WSW is opgedragen aan de 100% deelneming IBN-Holding B.V. In een sociaaleconomisch contract zijn de wederzijdse rechten en verplichtingen vastgelegd. De bevoegdheden van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders worden uitgeoefend door het Algemeen Bestuur van het Werkvoorzieningschap Noordoost Brabant. De bedrijfsvoeringsrisico's zijn hiermee indirect voor de deelnemende gemeenten.
Financieel belang	De bijdrage 2016 is geraamd op € 3.000.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2014 € 28.200.000 / 31-12-2014 € 28.000.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2014 € 2.100.000 / 31-12-2014 € 2.000.000

Brabant Historisch Informatiecentrum	
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Deelnemers	Brabant-Noord (excl. 's-Hertogenbosch, Boxtel en Heusden), de Provincie Noord-Brabant, waterschap Aa en Maas en waterschap De Dommel
Doel	Beheer archieven in Brabant-Noordoost. Deze organisatie is in 2004 ontstaan uit een fusie van het Streekarchief Brabant-Noordoost met het Rijksarchief.
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Risico's	Het BHIC heeft in haar paragraaf weerstandsvermogen de risico's benoemd. Deze zijn beperkt.
Financieel belang	De bijdrage 2016 is geraamd op € 35.700.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2014 € 411.000 / 31-12-2014 € 1.208.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2014 € 3.096.000 / 31-12-2014 € 3.184.000

Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost	
Vestigingsplaats	Oss
Deelnemers	Brabant-Noordoost, samen met de provincie Noord-Brabant.
Doel	Deur-tot-deur vervoer voor WMO- geïndiceerde en alle andere reizigers.
Bestuurlijk belang	Wethouder
Risico's	Het contract met Munchhof Taxi B.V. loopt af op 31 december 2016. In 2015 start het aanbestedingstraject. Voor dit traject is € 250.000 gereserveerd in 2015. In het aanbestedingstraject wordt rekening gehouden met 'de stip aan de horizon' van een Brabantbrede regiecentrale. De financiële gevolgen hiervan zijn nog niet bekend.
Financieel belang	De bijdrage 2016 is geraamd op €95.000.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2014 € 1.381.043 / 31-12-2014 € 1.525.259
Vreemd vermogen	N.v.t.

Openbaar Onderwijs Oost Brabant	
Vestigingsplaats	Veghel
Deelnemers	Openbare onderwijsinstellingen van de gemeente Bernheze, Landerd, Oss, Sint-Oedenrode, Uden, Veghel en Boekel.
Doel	Het gemeenschappelijk orgaan coördineert en oefent de bevoegdheden van de gemeenteraad uit met uitzondering van een aantal zaken zoals de opheffing van scholen of wijziging van de statuten.
Bestuurlijk belang	Wethouder
Risico's	Beperkt.
Financieel belang	N.v.t.
Eigen vermogen	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.

Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RBL BNO)	
Vestigingsplaats	Oss
Deelnemers	Brabant-Noordoost
Doel	Uitvoering van de leerplichtwet en de wettelijke aanpak van voortijdige schoolverlaters.
Bestuurlijk belang	Wethouder
Risico's	Het gaat hier niet om volledig zelfstandig orgaan maar om een uitvoeringsorgaan onder de gemeente Oss. Gemeente is een deelnemende gemeente en als zodanig aansprakelijk op basis van besluitvorming (WGR). De financiële positie is goed.
Financieel belang	De bijdrage 2016 is geraamd op €21.800.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2014 € 210.935 / 31-12-2014 € 175.641
Vreemd vermogen	N.v.t.

Belastingensamenwerking Oost-Brabant (BSOB)	
Vestigingsplaats	Oss
Deelnemers	Waterschap Aa en Maas, gemeente Oss, Uden, Veghel, Deurne, Boekel en Landerd
Doel	Het efficiënt opleggen en innen van de gemeentelijke belastingen en de afhandelingen van bezwaren tegen deze belastingen. De hoogte van de tarieven worden vastgesteld door de Raad van de gemeente Boekel.
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Risico's	Doordat gegevens niet tijdig beschikbaar zijn, wordt de berekening van de OZB grofmaziger.
Financieel belang	De bijdrage 2016 is geraamd op € 133.400.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2014 € 792.000 / 31-12-2014 € 694.000
Vreemd vermogen	N.v.t.

Bestuurscommissie Afvalinzameling Land van Cuijk en Boekel	
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Deelnemers	ODBN en gemeenten Boxmeer, Cuijk, Grave, Sint Anthonis, Mill en Sint Hubert en Boekel.
Doel	Organiseren en coördineren van inzameling en verwerking van huishoudelijk afval.
Bestuurlijk belang	Wethouder
Risico's	De kosten afvalverwerking worden voor 100% doorberekend in de tarieven reinigingsrechten.
Financieel belang	De bijdrage 2016 is geraamd op € 414.100.
Eigen vermogen	Zie ODBN
Vreemd vermogen	Zie ODBN

Privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden:

Regionaal Veiligheidshuis Maas & Leijgraaf	
Vestigingsplaats	Oss
Deelnemers	Brabant- Noordoost
Doel	De stichting is in 2007 opgericht om een betere afstemming tussen partners op het terrein van veiligheid te bereiken (politie, gemeenten, Openbaar Ministerie en diverse welzijnsinstellingen).
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Risico's	Een belangrijke ontwikkeling is de samenwerking tussen de Veiligheidshuizen binnen Brabant-Noord. Daarnaast dient er goede afstemming plaats te vinden met de ontwikkelingen van de decentralisaties. Welke financiële consequenties dit met zich meebrengt is niet te benoemen.
Financieel belang	De bijdrage 2016 is geraamd op € 3.500.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2014 € 72.969 / 31-12-2014 € 113.339
Vreemd vermogen	N.v.t.

AgriFood Capital	
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Deelnemers	Brabant-Noord, waterschap Aa en Maas en waterschap De Dommel
Doel	Een verdere intensivering en professionalisering van de reeds bestaande samenwerking tussen de convenantpartners bekend onder de naam Regionale samenwerking Noordoost Brabant, waarbij: -de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten worden behartigd door de opstelling, vaststelling en uitvoering van een Strategische Agenda met Uitvoeringsprogramma voor Noordoost Brabant; -een adequate overleg- en besluitvormingsstructuur geboden wordt; -de verdeling van verantwoordelijkheden en de afstemming van taken ten aanzien van (de uitgaven uit) het regiofonds wordt vastgelegd.
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Risico's	N.v.t.
Financieel belang	De bijdrage 2016 is geraamd op € 33.000.
Eigen vermogen	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.

Brabant Water N.V.	
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Deelnemers	Brabant Water is een Naamloze Vennootschap, waarvan de aandelen in het bezit zijn van provincie en gemeenten.
Doel	Het leveren van drink- en industriewater aan de inwoners en het bedrijfsleven in Noord-Brabant.
Bestuurlijk belang	Wethouder
Risico's	Zowel de bestuurlijke inbreng, als het financieel risico is te verwaarlozen.
Financieel belang	In verband met de solvabiliteit van Brabant Water is besloten de jaarresultaten toe te voegen aan de algemene reserve. Er vindt geen uitkering van dividend meer plaats.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2014 € 476.267 / 31-12-2014 € 483.813
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2014 € 384.487 / 31-12-2014 € 415.793

Verenging van eigenaren Octopus	
Vestigingsplaats	Boekel
Deelnemers	Gemeente Boekel, Stg. Zicht Primair Onderwijs, eigenaren van appartementen.
Doel	Het regelen van het onderhoud en alle andere gemeenschappelijke belangen van de eigenaren
Bestuurlijk belang	Ambtelijk
Risico's	N.v.t.
Financieel belang	De bijdrage 2016 is geraamd op € 6.000.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2014 € 65.460 / 31-12-2014 € 77.594
Vreemd vermogen	N.v.t.

Verenging van eigenaren Ontmoetingscentrum Boekel Boszicht	
Vestigingsplaats	Boekel
Deelnemers	Gemeente Boekel, eigenaren van appartementen.
Doel	Het regelen van het onderhoud en alle andere gemeenschappelijke belangen van de eigenaren
Bestuurlijk belang	Ambtelijk
Risico's	N.v.t.
Financieel belang	De bijdrage 2016 is geraamd op € 1.800.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2014 € 14.788 / 31-12-2014 € 14.536
Vreemd vermogen	N.v.t.

Indien in bovenstaande tekst gesproken wordt over Brabant-Noord en Brabant-Noordoost betreft dit de volgende gemeenten:

Brabant-Noord, 19 gemeenten:

Boekel, Bernheze, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Haaren, 's-Hertogenbosch, Heusden, Landerd, Mill, Oss, Schijndel, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Sint-Oedenrode, Uden, Veghel en Vught.

Brabant-Noordoost, 12 gemeenten:

Boekel, Bernheze, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Mill, Oss, Sint Anthonis, Sint-Oedenrode, Uden en Veghel.

Omgevingsdienst Brabant Noord:

Boekel, Bernheze, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Haaren, 's-Hertogenbosch, Landerd, Mill, Oss, Schijndel, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Sint-Oedenrode, Uden, Veghel, Vught en de provincie Noord-Brabant.

4.8 Grondbeleid

Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van programma's zoals bijvoorbeeld op het gebied van ruimtelijke ordening en woningbouw en investeringen op maatschappelijke terreinen. Het grondbeleid heeft daarnaast natuurlijk een grote financiële impact. De grondexploitatie, inclusief de resultaten hieruit, vormen meer en meer een belangrijk onderdeel van de totale exploitatie.

Gelet op de risico's, zeker in relatie tot de omvang van de bedragen, waarover het op dit terrein gaat, is niet voor niets een afzonderlijke paragraaf over het grondbedrijf verplicht gesteld. Met ingang van 1 januari 2016 krijgen alle gemeenten te maken met een herziening van de verslaggevingsregels grondexploitatie. Deze herziening heeft een effect op met name rente, doorbelaste kosten, bovenwijkse voorzieningen en fondsvorming. Alles staat in het kader van de aankomende vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten.

4.8.1 Visie

Taak van het grondbedrijf is het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van een aantrekkelijke gemeente.

Gelet op de huidige gemeentelijke grondvoorraad voor uitbreidingsplannen, zal de gemeente een passief grondaankoopbeleid voeren. Ten aanzien van plannen van derden zal de gemeente een terughoudende grondhouding aannemen. Het spreekt voor zich dat plannen van derden op het gebied van woningbouw en of bedrijventerreinen van grote financiële invloed zijn op de financiën en het tempo van ontwikkelen van gemeentelijke plannen. De huidige gemeentelijke plannen en grondvoorraad voldoen op dit moment in voldoende mate aan alle gewenste ontwikkelingen en prognoses.

Slechts waar het strategisch gemeentelijk van belang is, zal afgewogen worden of grondpositie of ontwikkelingen door derden noodzakelijk of gewenst zijn. Het spreekt voor zich dat eventueel gemaakte of te maken kosten door de gemeente bij grondexploitatie met derden verrekend zullen worden via een overeenkomst of vast te stellen exploitatieplan.

De lopende en geplande projecten in exploitatie binnen de Gemeente Boekel zijn:

- Lage Schoense fase 3
- De Donk fase 1, 2
- Peelhorst
- Venhorst-Noord
- De Run
- MOB
- Irenestraat
- Bedrijventerreinen Vlonder West fase 3
- Bedrijventerreinen Kraaiendonk
- De Driedaagse
- De Schutboom
- Ruimte voor Ruimte kavels.

Overige projecten die nog niet in exploitatie genomen zijn binnen de Gemeente Boekel:

- De uitbreiding van het bedrijventerrein in Boekel is mede afhankelijk van de aanleg van de randweg. Een locatie aan "Lage Raam" is hiervoor in beeld.

Naast projecten van de gemeente Boekel worden er ook door particulieren projecten geïnitieerd, de zogenaamde passieve complexen. Hierbij ligt het initiatief bij de particulier. In de huidige matige markt zien we dat de daadwerkelijke realisatie een proces van lange adem is.

- Buskensstraat en omgeving / ontwikkeling Zuidwand (Sint Agahtaplein)
- Daniël de Brouwerstraat
- Het woningbouwplan Bernhardstraat/Kerkstraat zal ter besluitvorming worden voorgelegd.
- Appartementen Kerkstraat-Noord (boven Aldi)

De gemeente Boekel sluit of heeft zogenoemde exploitatie overeenkomsten afgesloten met deze (particuliere) ontwikkelaars. Hierin wordt afgesproken onder welke voorwaarden en vergoeding van kosten de gemeente haar medewerking wil verlenen aan het initiatief.

Al deze projecten tezamen tellen ruim 600 woningen reguliere woningbouw, inclusief woningen in het buitengebied, zorgwoningen en ruim 5 hectare bedrijventerrein. In ieder geval voldoende reguliere woningbouw en ruimte voor ruimte kavels voor de komende jaren voor een periode van maximaal 10 jaren (2016-2025).

Een bijzonder complex binnen het grondbedrijf betreft de LOG exploitatie. In 2009 is deze exploitatie opgesteld. Door de gewijzigde regelgeving vanuit de verordening ruimte is het opbrengend vermogen echter fors gedaald en worden we met een negatief resultaat geconfronteerd. Met de provincie zijn we nog in gesprek over wie deze kosten moet dragen. Wij zijn van mening dat deze kosten bij de veroorzakende partij, de provincie dus, moeten liggen. Er is in het verleden een voorziening gevormd ad. € 1.180.799 om een mogelijk verlies af te dekken.

Gronduitgifte

Gesteld kan worden dat er sprake is van een aantrekkelijke belangstelling voor woningen en kavels. Het aanbod is divers genoeg om potentiële kopers te voorzien. Vooral de “starters” zijn in ruime mate aan bod gekomen. Het is de bedoeling flink wat sociale huurwoningen te realiseren in 2016. Specifiek aandacht blijft noodzakelijk voor de uitgifte van kavels en woningen in Venhorst. Ondanks de differentiatie van de grondprijs ten opzichte van de kern Boekel, flexibele verkaveling en info-avonden is de belangstelling beperkt te noemen.

4.8.2 Beleid inzake reserve en risico

In de gemeente Boekel is sprake van zeer omvangrijke activiteiten in het kader van grondexploitatie. Binnen de grondbedrijfrapportage is uitsluitend sprake van actieve complexen.

Alle complexen voorzien in de geprognostiseerde behoefte aan woningen en bedrijven. De omvangrijke activiteiten leiden ook tot een flinke boekwaarde. De boekwaarde per 31 december 2014 op de actieve complexen is circa € 16.2 miljoen. In onderstaande tabel is daarvan een detaillering gegeven.

GRONDBEDRIJF COMPLEXEN	Boekwaarde 31-12-2014	Gevormde verlies voorziening & correctie boekwaarde
Woningbouw		
Lage Schoense (fase 3)	€ 11.000	€ 0
De Donk (fase 1)	€ 9.800	€ 0
De Donk (fase 2)	€ 3.560.900	€ 0
Peelhorst	€ 1.399.200	€ 1.091.000
MOB	€ 630.600	€ 454.000
De Run	€ 2.336.900	€ 2.047.000
Ruimte voor Ruimte	€ 1.290.000	€ 330.000
Venhorst Noord	€ 681.300	€ 824.000
Gymzaal Boekel	€ 0	€ 512.000
Irenestraat Boekel	€ - 24.900	€ 28.000
Bedrijventerrein		
De Vlonder West (fase 3)	€ 1.423.500	€ 100.000
Venhorst Bedrijventerrein	€ 739.700	€ 0
MIX		
Schutboom	€ 2.093.600	€ 0
De Driedaagse	€ 2.006.300	€ 0
TOTAAL	€ 16.157.900	€ 5.386.000

Tabel 1: Boekwaarde per d.d. 31.12.2014, totaal verlies voorzieningen & correctie boekwaarde

In de afgelopen jaren zijn forse investeringen gedaan in het kader van dorpsontwikkeling en grondexploitatie. Bij de ontwikkeling van de gebieden zijn in beperkte mate particuliere partijen betrokken. Met name plannen zoals de Donk, Peelhorst, Venhorst-Noord, de Run en MOB en de bedrijventerreinen kenmerken zich door een lange looptijd en grote investeringen. Naar aanleiding hiervan is het noodzakelijk dat telkens een toets wordt uitgevoerd op het beschikbare weerstandsvermogen voor grondexploitatie. Om nu reeds de risico's te beperken is het wenselijk niet meer te investeren in gronden, omdat de reeds in exploitatie zijnde plannen in ruim voldoende mate voorzien in de Boekelse behoefte de komende jaren. Strategische grondaankopen zullen slechts sporadisch en voorzien van een goede analyse nog mogelijk zijn. Het nemen van risico's zal niet alleen moeten worden bezien in relatie tot het grondbedrijf, maar tevens in relatie tot andere geprioriteerde of te prioriteren plannen / projecten in Boekel. Tegen deze achtergrond achten wij het noodzakelijk dat het beschikbare weerstandsvermogen wordt getoetst en gerapporteerd, in het kader van de grondexploitatie.

Weerstandsvermogen

In februari 2015 is een berekening / inschatting gemaakt van het gewenste weerstandsvermogen versus beschikbare middelen gescreend. Deze analyse laat een overschot zien op het wenselijk weerstandsvermogen zien van circa € 99.400.

Let wel; het bepalen van het weerstandsvermogen is een andere benadering van de cijfers dan de cijfers welke de resultaten van de jaarlijkse grondbedrijfrapportage weergeven. Het gaat hier om een wenselijk weerstandsvermogen waarbij de berekening / becijfering gestoeld is op inschattingen en aannames van toekomstige ontwikkelingen.

Risicoanalyse.

De prioriteit zal liggen bij het beperken van de risico's en het afwegen van mogelijke investeringen. Het vaststellen van de jaarlijkse grondexploitatie door de raad is een belangrijk instrument voor de raad om de koers uit te zetten en adequaat te kunnen sturen op risico's. Uit de grondbedrijfrapportage blijkt dat de komende jaren een gefaseerde toch ruime uitgifte van zowel woningbouwkavels als bedrijfskavels is voorzien. Mocht het herstel in beide takken zich de komende jaren echter doorzetten dan kan het zijn dat de prognoses worden gerealiseerd. Echter verdere afboekingen en / of het vormen van voorzieningen kan toch op bepaalde projecten noodzakelijk zijn. Het zwaartepunt in de uitgifte ligt in de planning in 2015 en 2016.

Overigens blijkt uit de cijfers van de Provincie dat Boekel niet te maken heeft met een krimpscenario en als een van de weinige gemeenten nog in inwonertal zal groeien tot 2024. De woningbehoefte is dus wel degelijk aanwezig.

WONINGEN	2016	2017	2018	2019	2020
Rijwoning	13 won	4 won	4 won	3 won	
Tweekapper	18 won	12 won	8 won	4 won	4 won
Vrijstaand / vrije kavel	3 won	5 won	8 won	10 won	11 won
Appartementen					
Particuliere ontwikkeling	1 won	15 won		1 won	
TOTAAL AANTAL WONINGEN	35 won	36 won	20 won	18 won	15 won

Tabel 2 uitgifte planning woningbouw cf grondbedrijfrapportage 2015

Bedrijfskavels	2016	2017	2018	2019	2020
De Vlonder West (fase 3)	3.424 m²	4.724 m²			
Bedrijfskavel	3.424 m ²	4.724 m ²			
Venhorst Bedrijventerrein	2.749 m²	1.596 m²	1.161 m²	4.358 m²	
Bedrijfskavel	2.749 m ²	1.596 m ²	1.161 m ²		
Particuliere ontwikkeling				4.358 m ²	
De Driedaagse		4.773 m²	6.225 m²	2.550 m²	3.015 m²
Bedrijfskavel		4.773 m ²	6.225 m ²	2.550 m ²	3.015 m ²
TOTAAL AANTAL M² BEDRIJFSKAVELS	6.173 m²	11.093 m²	7.386 m²	6.908 m²	3.015 m²

Tabel 3 uitgifte planning m² bedrijfskavels cf grondbedrijfrapportage 2015

De Raad heeft meerdere instrumenten voor het beheersen van de grondexploitatie. Zo kennen we de jaarlijkse beoordeling van het weerstandsvermogen in combinatie met de jaarlijkse vaststelling van de geactualiseerde grondexploitaties en informatie over de actuele ontwikkelingen gedurende het jaar.

Rente

In de grondbedrijfrapportage 2015 is het rentepercentage voor de 2015 en opvolgende jaren gedaald naar 4%. Met het opstellen van de voorjaarsnota 2015 is het rentepercentage vanaf 2016 en opvolgende jaren gedaald naar 3%.

Reserves

De algemene reserve van het grondbedrijf en de vaste reserve van het grondbedrijf blijven intact en kunnen eventueel worden aangewend voor de dekking van toekomstige risico's.

Aldus vastgesteld door de Raad van de
Gemeente Boekel
in zijn vergadering
van 5 november 2015

, voorzitter

, griffier

Bijlage A - Overzicht programma, functie, portefeuillehouder, budgethouder, subbudgethouder, financieel consulent

Program	Func.	Omschrijving	Portefeuillehouder	Budgethouder	Subbudgethouder	Financieel consulent
A. Bestuurlijke en ambtelijke organisatie						
A	001	Bestuursorganen	Burgemeester	Jo Marcic	Marijke Hartjes Margie Philipse	Jeroen van den Broek Jeroen van den Broek
A	002	Bestuursondersteuning college van B&W	Burgemeester	Jo Marcic	Marijke Hartjes Hanneke Dam	Jeroen van den Broek Jeroen van den Broek
A	003	Burgerzaken	Burgemeester	Ton Klomp	Ton Franken	Margrit Bouw
A	004	Baten secretarieleges burgerzaken	Burgemeester	Ton Klomp	Ton Franken	Margrit Bouw
A	005	Bestuurlijke samenwerking	Burgemeester	Jo Marcic	André van der Vleuten	Jeroen van den Broek
A	006	Bestuursondersteuning raad en rekenkamer	Burgemeester	Margie Philipse	Margie Philipse	Jeroen van den Broek
B. Mobiliteitsbeleid						
B	210	Wegen, straten en pleinen en verkeersmaatregelen	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Henk van den Berg Edwin van der Putten Mark van der Leest	Jeroen van den Broek Jeroen van den Broek Jeroen van den Broek
B	212	Openbaar vervoer	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Mark van der Leest	Jeroen van den Broek
B	214	Parkeren	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Merel Meusen	Jeroen van den Broek
C. Economische ontwikkeling						
C	310	Handel, ambacht en industrie	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Merel Meusen	Jeroen van den Broek
C	311	Baten marktgelden - standplaatsen	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Merel Meusen	Jeroen van den Broek
C	330	Nutsbedrijven	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Henk van den Berg	Jeroen van den Broek
C	340	Agrarische productie en ontginning	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Joep van Kasteren	Jeroen van den Broek
C	341	Overige agrarische zaken, jacht en visserij	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Edwin van der Putten	Jeroen van den Broek
C	gbr	530100 Bedrijventerrein De Vlonder fase 1 & 2	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Joep van Kasteren	Jeroen van den Broek
C	gbr	530200 Bedrijventerrein De Vlonder fase 3	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Joep van Kasteren	Jeroen van den Broek
C	gbr	530300 Uitbreiding bedrijventerrein Venhorst	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Joep van Kasteren	Jeroen van den Broek
D. Leefbaarheid						
D	530	Sport	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Ralf van der Heijden	Jeroen van den Broek
D	531	Groene sportvelden en terreinen	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Merel Meusen	Jeroen van den Broek
D	540	Kunst	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Ralf van der Heijden	Jeroen van den Broek
D	541-1	Musea - excl monumentenzorg	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Gijs Klop	Margrit Bouw
D	610	Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen- en subsidies	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Daatje Spruijt	Jeroen van den Broek
D	611	Sociale werkvoorziening	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Daatje Spruijt	Jeroen van den Broek
D	612	Inkomensvoorzieningen	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Daatje Spruijt	Jeroen van den Broek
D	614	Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Daatje Spruijt	Jeroen van den Broek
D	621	Vreemdelingen	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek
D	623	Re-integratie en participatievoorzieningen Participatiewet	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Daatje Spruijt	Jeroen van den Broek
D	661	Maatwerkvoorzieningen Natura materieel wmo	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Vera van Moorsel	Jeroen van den Broek
D	662	Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel wmo	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Vera van Moorsel	Jeroen van den Broek

Program	Func.	Omschrijving	Portefeuillehouder	Budgethouder	Subbudgethouder	Financieel consultant
D	663	Opvang en beschermd wonen Wmo	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Vera van Moorsel	Jeroen van den Broek
D	667	Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Vera van Moorsel	Jeroen van den Broek
D	670	Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Peter van den Oetelaar	Jeroen van den Broek
D	671	Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Vera van Moorsel	Jeroen van den Broek
D	672	PGB Wmo en Jeugd	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Vera van Moorsel	Jeroen van den Broek
D	677	Eigen bijdragen algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Vera van Moorsel	Jeroen van den Broek
D	682	Individuele voorzieningen Natura Jeugd	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Peter van den Oetelaar	Jeroen van den Broek
D	683	Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Peter van den Oetelaar	Jeroen van den Broek
D	687	Ouderbijdragen individuele voorzieningen en opvang Jeugd	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Peter van den Oetelaar	Jeroen van den Broek
D	714	Openbare gezondheidszorg	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Peter van den Oetelaar	Jeroen van den Broek
D	715	Jeugdgezondheidszorg uniform deel	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Peter van den Oetelaar	Jeroen van den Broek

E. Toeristisch recreatief beleid

E	541-2	Musea - incl. monumentenzorg	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Gijs Klop	Margrit Bouw
E	550	Natuurbescherming	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Merel Meusen	Jeroen van den Broek
E	560-1	Openluchtrecreatie	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Merel Meusen	Jeroen van den Broek
E	560-2	Openbaar groen	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Merel Meusen	Jeroen van den Broek
E	580-1	Toeristische ontwikkeling - excl speeltuinen	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Ralf van der Heijden	Jeroen van den Broek
E	580-2	Overige recreatieve voorzieningen - speeltuinen (658000)	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Merel Meusen	Jeroen van den Broek

F. Veiligheid en handhaving

F	120	Brandweer en rampenbestrijding	Burgemeester	Jo Marcic	Jo Marcic	Jeroen van den Broek
F	140	Openbare Orde en veiligheid	Burgemeester	Jo Marcic	Rianne Freijters	Jeroen van den Broek
F	711	Ambulancevervoer	Wethouder Willems	Jo Marcic	Rianne Freijters	Jeroen van den Broek

G. Ruimtelijke zaken

G	724	Lijkbezorging	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Diny Boogerd	Margrit Bouw
G	732	Baten begraafplaatsrechten	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Hans van Zutven	Margrit Bouw
G	810	Ruimtelijke ordening	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	André van der Vleuten	Margrit Bouw
G	820	Woningexploitatie/woningbouw	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	André van der Vleuten	Margrit Bouw
G	822	Basis administratie gebouwen	Wethouder van de Loo	Ton Klomp	Ton Klomp	Jeroen van den Broek
G	823	Bouwvergunningen	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Julie Jentjens	Jeroen van den Broek
G	gbr	580300 Lage Schoense 3e fase	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	580500 Professor van de Veldenstraat	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	580700 Peelhorst Venhorst (st / 1e fase / part)	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	580800 Ruimte voor ruimte (De Run)	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	581200 Daniël de Brouwerstraat	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	581500 De Donk fase 1	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	581700 Particulieren - Centrum Oost	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	581800 Buskensstraat	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	581900 Ruimte voor ruimte (MOB)	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek

Program	Func.	Omschrijving	Portefeuillehouder	Budgethouder	Subbudgethouder	Financieel consulent
G	gbr	582200 Boekos	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	582300 De Donk fase 2	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	582400 De Donk fase 3	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	582500 De Donk fase 4	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	582600 Schutboom	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	582700 Postzegelplanen	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	582800 Venhorst-Noord	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	582900 Gebiedsvisies Kernrand	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	583000 Zuid-zijde Agahtaplein	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	583100 LOG - projecten	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Hans van Zutven	Jeroen van den Broek
G	gbr	583200 Gymzaal Boekel	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	583300 Omgeving Zandhoek	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	583400 Ontwikkeling Irenestraat	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
G	gbr	583500 De Driedaagse	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Jessica van Bergen	Jeroen van den Broek
H. Milieuzaken						
H	240	Waterkering, afwatering en landaanwinning	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Henk van den Berg	Jeroen van den Broek
H	721	Afvalverwijdering en -verwerking	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Merel Meusen	Jeroen van den Broek
H	722	Riolering	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Mark van der Leest	Jeroen van den Broek
H	723	Milieubeheer	Wethouder van de Loo	Hans van Zutven	Merel Meusen	Jeroen van den Broek
H	725	Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	Wethouder van de Loo	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
H	726	Baten rioolheffing	Wethouder van de Loo	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
I. Educatie						
I	420	Basisonderwijs, excl.onderwijshuisvesting (Openbaar & Bijzonder)	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek
I	421	Basisonderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek
I	430	Speciaal (voortgezet) onderwijs, excl. Onderwijshuisvest.(O&B)	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek
I	480	Gemeenschappelijke baten/lasten onderwijs	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek
I	482	Volwasseneducatie	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek
I	510	Openbaar bibliotheekwerk	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek
I	511	Vormings- en ontwikkelingswerk	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Ralf van der Heijden	Jeroen van den Broek
I	650	Kinderdagopvang	Wethouder Willems	Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek
J. Algemene dekkingsmiddelen						
J	gbr	530101 t/m 583501 reserves grondbedrijf	Burgemeester	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	913	Overige financiële middelen	Burgemeester	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	914	Geldleningen en uitzet. langer of gelijk dan 1 jr	Burgemeester	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	921	Uitkeringen gemeentefonds	Burgemeester	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	922	Algemene baten en lasten	Burgemeester	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	923	Uitkering deelfonds sociaal domein	Burgemeester	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	930	Uitvoering wet WOZ	Burgemeester	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	931	Baten onroerende-zaakbelasting gebruikers	Burgemeester	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek

Program	Func.	Omschrijving	Portefeuillehouder	Budgethouder	Subbudgethouder	Financieel consultant
J	932	Baten onroerende-zaakbelasting eigenaren	Burgemeester	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	936	Baten toeristenbelasting	Burgemeester	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	940	Lasten heffing en invordering gem.belastingen - Vastgoed	Burgemeester	Ton Klomp	Mark van der Leest	Jeroen van den Broek
J	942	Vennootschapsbelasting	Burgemeester	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	960	Saldo van kostenplaatsen	Burgemeester	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	970	Saldo vd rek. van baten en lasten voor bestemming	Burgemeester	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	980	Mut. res. die verband houden met de hoofdfunctie 0 t/m 9	Burgemeester	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	981	Mut. Res. lvm toets deelfonds sociaal domein	Burgemeester	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	990	Saldo vd rekening van baten en lasten na bestemming	Burgemeester	Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek

J. Interne Kostenplaatsen

J	500100	Rente en afschrijvingen		Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	500200	Salarissen: huidige personeel		Jo Marcic	Miranda Linders	Jeroen van den Broek
J	500201	Salarissen: voormalig personeel		Jo Marcic	Miranda Linders	Jeroen van den Broek
J	500300	Huisvesting		Jo Marcic	Spencer Zwier	Margrit Bouw
J	510030	Bestuurssecretariaat		Jo Marcic	Jo Marcic	Jeroen van den Broek
J	510031	Control		Jo Marcic	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	510032	Communicatie		Jo Marcic	Hanneke Dam	Jeroen van den Broek
J	510033	Facilitaire zaken		Jo Marcic	Spencer Zwier	Margrit Bouw
J	510034	Personeel en organisatie		Jo Marcic	Miranda Linders	Jeroen van den Broek
J	510040	Directeur ondersteuning & publieksdiensten		Ton Klomp	Ton Klomp	Jeroen van den Broek
J	510041	Financiën		Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	510042	ICT		Ton Klomp	Hans Boerakker	Jeroen van den Broek
J	510043	Documentatie en informatie voorziening		Ton Klomp	Frank van de Wildenberg	Margrit Bouw
J	510044	Gegevensbeheer		Ton Klomp	Ton Klomp	Jeroen van den Broek
J	510045	WOZ / belastingen		Ton Klomp	Jeroen van den Broek	Jeroen van den Broek
J	510050	Directeur beleid en strategie		Hans van Zutven	Hans van Zutven	Margrit Bouw
J	510051	Soza		Hans van Zutven	Daatje Spruijt	Jeroen van den Broek
J	510052	Welzijn		Hans van Zutven	Mark van den Elzen	Jeroen van den Broek
J	510053	Mileu		Hans van Zutven	Merel Meusen	Jeroen van den Broek
J	510054	Bouw- en woningtoezicht		Hans van Zutven	Julie Jentjes	Jeroen van den Broek
J	510055	Ruimtelijke ordening		Hans van Zutven	André van der Vleuten	Margrit Bouw
J	510056	CCT - binnendienst		Hans van Zutven	Mark van der Leest	Jeroen van den Broek
J	510057	Handhaving en toezicht		Hans van Zutven	Freek Bello	Jeroen van den Broek
J	510058	Wmo/Jeugd		Hans van Zutven	Vera van Moorsel	Jeroen van den Broek
J	510061	Projectbureau		Hans van Zutven	Joep van Kasteren	Jeroen van den Broek
J	510062	Frontoffice		Ton Klomp	Ton Klomp	Jeroen van den Broek
J	510063	CCT - buitendienst		Hans van Zutven	Edwin van der Putten	Jeroen van den Broek
J	510064	BOA		Hans van Zutven	Hans van Zutven	Margrit Bouw

Bijlage B - Overzicht van reserves & voorzieningen

Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
1-1-2016	1-1-2017	1-1-2018	1-1-2019	1-1-2020

ALGEMENE RESERVES						
980001	Vaste reserve	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
980002	Algemene reserve	2.511.085	2.511.085	2.511.085	2.511.085	2.511.085
980051	Vaste reserve grondbedrijf	401.261	401.261	401.261	401.261	401.261
980052	Algemene reserve grondbedrijf	1.673.110	1.673.110	1.673.110	1.673.110	1.673.110
TOTAAL ALGEMENE RESERVES		5.585.456	5.585.456	5.585.456	5.585.456	5.585.456

OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES						
980213	BoeCult	45.502	50.502	55.502	60.502	65.502
980214	Monumentenbeleid	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
980250	Fonds kunst & cultuur	172.174	167.174	162.174	157.174	152.174
980251	Fonds bovenwijkse voorzieningen	1.517.627	17.627	17.627	17.627	17.627
980252	Fonds groen voor rood	37.770	27.770	17.770	7.770	7.770
980255	Pensioen gewezen wethouder	185.039	171.131	157.223	143.315	129.407
980259	Vitaal buitengebied Boekel	66.769	66.769	66.769	66.769	66.769
980260	Risicoafdekking BoekelNet	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
TOTAAL BESTEMMINGSRESERVES		2.164.882	640.974	617.066	593.158	579.250

VOORZIENINGEN						
980401	Wegbeheer	64.941	55.922	55.548	43.290	264.302
980403	Onderhoud gebouwen	219.311	200.868	211.283	175.554	192.159
980408	Pensioenverplichtingen	409.218	447.640	486.062	527.729	569.396
980409	Grondbedrijf (verlies gevende complexen)	5.158.799	5.158.799	5.158.799	5.158.799	5.158.799
980440	Gemeentelijk rioleringsplan	31.906	0	0	0	0
940441	Afvalstoffenheffing	53.000	53.000	53.000	53.000	53.000
980450	Nog te maken kosten afgesloten complexen	222.515	222.515	222.515	222.515	222.515
980500	Dubieuze debiteuren	260.908	260.908	260.908	260.908	260.908
TOTAAL VOORZIENINGEN		6.420.597	6.399.651	6.448.114	6.441.794	6.721.078

RECAPITULATIE						
SALDO VAN REKENING		0	0	0	0	0
ALGEMENE RESERVES		5.585.456	5.585.456	5.585.456	5.585.456	5.585.456
OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES		2.164.882	640.974	617.066	593.158	579.250
VOORZIENINGEN		6.420.597	6.399.651	6.448.114	6.441.794	6.721.078
TOTAAL GENERAAL		14.170.935	12.626.081	12.650.636	12.620.408	12.885.784

Bijlage C - Specificatie mutaties reserves en voorzieningen	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo
	01-01-'15	2015	01-01-'16	2016	01-01-'17	2017	01-01-'18	2018	01-01-'19	2019	01-01-'20
980001: Vaste reserve	617.647	382.353	1.000.000	0	1.000.000	0	1.000.000	0	1.000.000	0	1.000.000
Overheveling saldo rekening 2014		356.000		0		0		0		0	
Overheveling van algemene reserve		26.353		0		0		0		0	
980002: Algemene reserve	2.618.308	-107.222	2.511.085	0	2.511.085	0	2.511.085	0	2.511.085	0	2.511.085
Boekel 700 jaar		-80.869		0		0		0		0	
Overheveling naar vaste reserve		-26.353		0		0		0		0	
980051: Vaste reserve grondbedrijf	401.261	0	401.261	0	401.261	0	401.261	0	401.261	0	401.261
Geen mutaties											
980052: Algemene reserve grondbedrijf	1.673.110	0	1.673.110	0	1.673.110	0	1.673.110	0	1.673.110	0	1.673.110
Geen mutaties											
980101: Afvalstoffenheffing	53.000	-53.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overheveling naar voorziening Afvalstoffenheffing		-53.000		0		0		0		0	
980213: BoeCult	40.502	5.000	45.502	5.000	50.502	5.000	55.502	5.000	60.502	5.000	65.502
Van reserve Fonds kunst en cultuur		5.000		5.000		5.000		5.000		5.000	
980214: Monumentenbeleid	40.000	0	40.000	0	40.000	0	40.000	0	40.000	0	40.000
Geen mutaties											
980240: Budgetoverheveling	155.000	-155.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Budget AWBZ begeleiding		-33.000		0		0		0		0	
Budget invoeringsbudget Jeugdzorg		-80.000		0		0		0		0	
Budget diensten derden BGT		-19.000		0		0		0		0	
Budget project re-integratie		-23.000		0		0		0		0	
980250: Fonds kunst en cultuur	177.174	-5.000	172.174	-5.000	167.174	-5.000	162.174	-5.000	157.174	-5.000	152.174
Naar reserve Boecult		-5.000		-5.000		-5.000		-5.000		-5.000	
980251: Fonds bovenwijkse voorziening	1.517.627	0	1.517.627	-1.500.000	17.627	0	17.627	0	17.627	0	17.627
Voorontwerp Randweg Boekel en Dorpsmantel		0		-1.500.000		0		0		0	

Bijlage C - Specificatie mutaties reserves en voorzieningen	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo
	01-01-'15	2015	01-01-'16	2016	01-01-'17	2017	01-01-'18	2018	01-01-'19	2019	01-01-'20
980441: Afvalstoffenheffing	0	53.000	53.000	0	53.000	0	53.000	0	53.000	0	53.000
Overhevelen van reserve Afvalstoffenheffing		53.000		0		0		0		0	
980450: Nog te maken kosten afgesloten complexen	222.515	0	222.515	0	222.515	0	222.515	0	222.515	0	222.515
Geen mutaties											
980500: Voorziening dubieuze debiteuren	260.908	0	260.908	0	260.908	0	260.908	0	260.908	0	260.908
Geen mutaties											
Totaal mutaties reserves (exclusief voorzieningen)	8.026.228	-275.890	7.750.338	-1.523.908	6.226.430	-23.908	6.202.522	-23.908	6.178.614	-35.485	6.143.129

Bijlage D - Toelichting aard en reden van reserve en voorziening

ALGEMENE RESERVES

980001 Vaste reserve

De vaste algemene reserve is bestemd voor opvang van tekorten en buffer voor risico's, waarvoor geen voorziening is getroffen. Cf. Nota financieel beleid 2015 (Raadsbesluit 11 december 2014) is de minimale omvang van deze reserve € 100 per inwoner.

980002 Algemene reserve

Deze reserve is vrij aanwendbaar. In de begroting 2016 zijn alle claims tot 2019 verwerkt.

980051 Vaste reserve grondbedrijf i.v.m. norm Provincie

Het doel van deze reserves is om risico's in de grondexploitatie, die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen, op te vangen. Jaarlijks wordt een analyse van de weerstandcapaciteit in relatie tot de hoogte van de vaste reserve grondbedrijf gemaakt.

980052 Algemene reserve grondbedrijf

Deze reserve is vrij aanwendbaar in het kader van de grondexploitatie.

OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES

980213 Boecult

Dit betreft een egalisatiereserve, jaarlijks wordt € 5.000 gestort vanuit fonds Kunst en Cultuur. Het exploitatieresultaat wordt jaarlijks via deze reserve afgewikkeld.

980214 Monumentenbeleid

In de vergadering van 20 mei 2008 heeft de raad besloten de reserve Monumentenbeleid te handhaven met een maximum van € 40.000. Doel van deze reserve is het kunnen verstrekken van bijdragen voor behoud van cultuurhistorisch waardevolle panden. Het verlenen van subsidies voor restauratie- en onderhoudswerkzaamheden aan gemeentelijke monumenten valt hieronder.

980250 Fonds kunst & cultuur

De doelstelling van dit fonds is investeringen in andersoortige inrichtingselementen, die een extra kwalitatieve impuls betekenen voor het openbaar gebied: Beeldende Kunst en Cultuur te kunnen bekostigen. Jaarlijks wordt dit bedrag met de rapportage van de grondexploitatie geëvalueerd. De laatste herberekening van deze bedragen heeft plaatsgevonden in januari 2015 (Raadsbesluit 2 april 2015). In de huidige grondexploitatie vindt afdracht van fondsvorming niet meer plaats.

980251 Fonds bovenwijkse voorzieningen

Voor infrastructurele voorzieningen, die méér gebieden omvatten dan alleen het exploitatiegebied van het grondbedrijf en waarbij de uitvoering veelal niet in directe relatie staat met deze grondexploitatie, is dit fonds grote werken gevormd. Jaarlijks wordt dit bedrag met de rapportage van de grondexploitatie geëvalueerd. De laatste herberekening van deze bedragen heeft plaatsgevonden in januari 2015 (Raadsbesluit 2 april 2015). In de huidige grondexploitatie vindt afdracht van fondsvorming niet meer plaats.

980252 Fonds groen voor rood

Voor infrastructurele voorzieningen, die méér gebieden omvatten dan alleen het exploitatiegebied van het grondbedrijf en waarbij de uitvoering veelal niet in directe relatie staat met deze grondexploitatie, is dit fonds grote werken gevormd. Jaarlijks wordt dit bedrag met de rapportage van de grondexploitatie geëvalueerd. De laatste herberekening van deze bedragen heeft plaatsgevonden in januari 2015 (Raadsbesluit 2 april 2015). In de huidige grondexploitatie vindt afdracht van fondsvorming niet meer plaats.

980255 Pensioen gewezen wethouder

Het doel is de dekking van toekomstige pensioenverplichtingen van gewezen wethouder.

980259 Vitaal buitengebied Boekel

Het fonds Vitaal Buitengebied Boekel moet worden besteed aan de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteitsverbetering van het Boekelse buitengebied. Dit kan fysieke kwaliteitsverbetering zijn die voortvloeit uit de Structuurvisie Boekel, uit de Verordening Ruimte of eventuele projecten die voortvloeien uit het uitvoeringsprogramma Vitaal landelijk Boekel.

980260 Risicoafdekking BoekelNet

De garantstelling kent een premieafdracht van € 38.000 per jaar. Deze premie wordt in deze reserve gestort tot een maximaal bedrag van € 100.000, cf. Raadsbesluit 20 november 2012.

VOORZIENINGEN

980401 Voorziening wegbeheer

Doel van deze voorziening is grote fluctuaties in onderhoudskosten op te vangen (egalisatie). De gemeente heeft het beheer over een verhard wegennet van 139 kilometer met een totaal verhardingsoppervlak van 69,6 hectare. Beleid inzake wegbeheer is verwoord in het wegbeheersplan zoals dat in op 11 december 2014 vastgesteld. In deze laatste bijstelling is het onderhoud tot en met 2019 beschreven.

980403 Voorziening groot onderhoud gebouwen

De gemeente beschikt over financiële beheersplannen voor de gebouwen in eigendom van de gemeente. Om de kwaliteit van de gebouwen op het gewenste niveau te houden is het van belang dat het planmatig onderhoud wordt uitgevoerd in overeenstemming met de onderliggende financiële beheersplannen. In het voorjaar 2015 is het gebouwenbeheersplan opnieuw geactualiseerd en vertaald in de voorjaarsnota 2015 en maakt derhalve onderdeel uit van de begroting 2016.

980408 Voorziening pensioenverplichtingen

Pensioenvoorziening voor de zittende wethouders op basis van actuariële waarde berekeningen.

980409 Voorziening grondbedrijf (verliesgevende complexen)

De voorziening is gevormd voor het af te dekken van verliesgevende grondbedrijfcomplexen, deze wordt jaarlijks geactualiseerd. Ter zake wordt verwezen naar de bijlage A.1. van de jaarrekening 2014. Bij het vormen van de hoogte van de voorziening is uitgegaan van de notitie grondexploitatie februari 2012 van de commissie BBV.

980440 Voorziening gemeentelijk rioleringsplan

Cf. de notitie riolering van de commissie BBV is het saldo overgeheveld van de reserve Gemeentelijk rioleringsplan.

Uitgangspunt is, dat de kosten en opbrengsten voor de riolering begrotingstechnisch budgettair neutraal, met uitzondering van de BTW-component, worden opgenomen. Daarop wordt het tarief rioolrecht gebaseerd. Om grote (ongewenste) schommelingen in het tarief van rioolrechten te voorkomen is dit egalisatiefonds ingesteld.

980441 Voorziening afvalstoffenheffing

Cf. de notitie riolering van de commissie BBV is het saldo overgeheveld van de reserve Afvalstoffenheffing. Dit is een egalisatiefonds voor vastlegging van de afwijkingen tussen de kosten en opbrengsten van de huisvuilinzameling. Begrotingstechnisch worden de kosten voor de inzameling en de daarvoor in rekening gebrachte gelden budgettair neutraal, met uitzondering van de BTW-component, opgenomen. Op rekeningbasis ontstaan er logischerwijs verschillen, die via deze reserve worden afgewikkeld. Aangezien er nog geen onderliggend plan voor deze reserve aanwezig is wordt er uitgegaan van een vast bedrag in de reserve om eventuele tekorten op te vangen.

980450 Voorziening nog te maken kosten afgesloten complexen grondbedrijf

Voor een aantal afgesloten grondbedrijf complexen zijn nog te maken kosten geraamd.

980500 Voorziening dubieuze debiteuren

Betreft een voorziening voor dubieuze debiteuren. Met name debiteuren inzake leenbijstand, daar waar er een risico is dat men niet aan de betaalverplichtingen (aflossing) kan voldoen.

Bijlage E - Overzicht incidentele lasten en baten

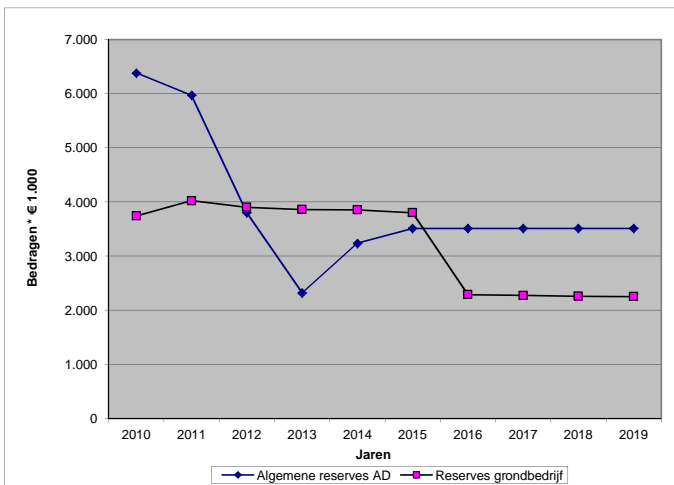
Programma	Omschrijving	2016	2017	2018	2019
SPECIFICATIE Lasten					
A	Bestuurlijke en ambtelijke organisatie -	0	0	0	0
B	Mobiliteitsbeleid Voorontwerp Randweg Boekel en Dorpsmantel	0	2.650.000	0	0
C	Economische ontwikkeling -	0	0	0	0
D	Leefbaarheid -	0	0	0	0
E	Toeristisch recreatief beleid -	0	0	0	0
F	Veiligheid en handhaving -	0	0	0	0
G	Ruimtelijke ordening en woningbouw -	0	0	0	0
H	Milieuzaken -	0	0	0	0
I	Educatie -	0	0	0	0
J	Te verdelen over de programma's -	0	0	0	0
Totaal incidentele lasten		<u>0</u>	<u>2.650.000</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Programma Omschrijving	2016	2017	2018	2019
------------------------	------	------	------	------

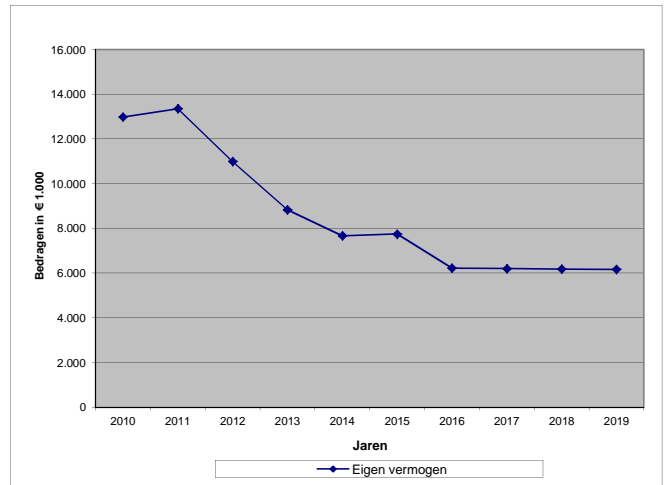
SPECIFICATIE Baten					
A	Bestuurlijke en ambtelijke organisatie	0	0	0	0
	-				
B	Mobiliteitsbeleid	0	2.650.000	0	0
	Voorontwerp Randweg Boekel en Dorpsmantel				
	- Onttrekking fonds bovenwijkse voorzieningen	0	1.500.000	0	0
	- Kapitaallasten (geactiveerd deel)	0	1.150.000	0	0
C	Economische ontwikkeling	0	0	0	0
	-				
D	Leefbaarheid	0	0	0	0
	-				
E	Toeristisch recreatief beleid	0	0	0	0
	-				
F	Veiligheid en handhaving	0	0	0	0
	-				
G	Ruimtelijke ordening en woningbouw	0	0	0	0
	-				
H	Milieuzaken	0	0	0	0
	-				
I	Educatie	0	0	0	0
	-				
J	Te verdelen over de programma's	0	0	0	0
	-				
	Totaal incidentele baten	0	2.650.000	0	0
	Totaal incidentele baten	0	2.650.000	0	0
	Totaal incidentele lasten	0	-2.650.000	0	0
	Saldo incidentele baten/lasten	0	0	0	0

Bijlage F - Ontwikkeling resultaat en Eigen Vermogen

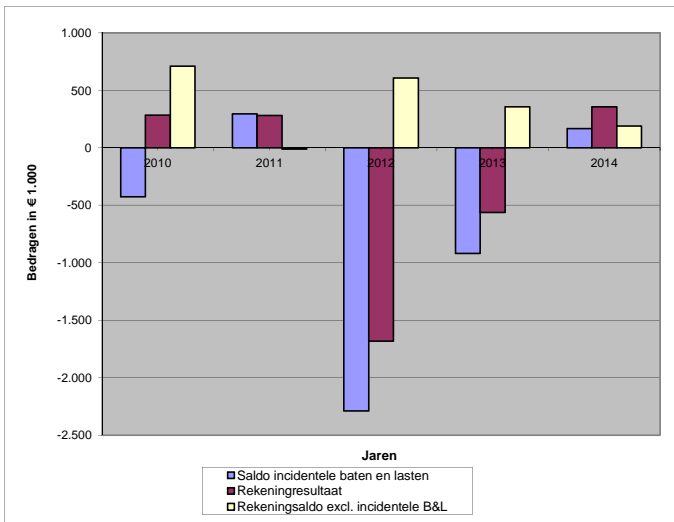
	2010 31-dec	2011 31-dec	2012 31-dec	2013 31-dec	2014 31-dec	2015 31-dec	2016 31-dec	2017 31-dec	2018 31-dec	2019 31-dec
Algemene reserve vast	3.910.000	3.787.000	1.413.081	617.647	617.647	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
vrij	2.472.000	2.184.000	2.389.495	1.702.003	2.618.308	2.511.085	2.511.085	2.511.085	2.511.085	2.511.085
SUBTOTAAL	6.382.000	5.971.000	3.802.576	2.319.650	3.235.955	3.511.085	3.511.085	3.511.085	3.511.085	3.511.085
Bestemmingsreserves	2.858.786	3.362.089	3.290.675	2.647.738	579.139	437.355	428.447	419.539	410.631	401.723
Grondbedrijf vast	401.000	401.000	401.000	401.261	401.261	401.261	401.261	401.261	401.261	401.261
vrij	1.511.000	1.686.000	1.675.997	1.673.110	1.673.110	1.673.110	1.673.110	1.673.110	1.673.110	1.673.110
fondsvorming	1.829.000	1.935.000	1.823.562	1.787.350	1.780.764	1.727.527	197.527	182.527	177.527	177.527
SUBTOTAAL	3.741.000	4.022.000	3.900.559	3.861.721	3.855.135	3.801.898	2.286.898	2.271.898	2.256.898	2.251.898
Reserves / EV TOTAAL (excl. rekeningresultaat)	12.981.786	13.355.089	10.993.810	8.829.109	7.670.229	7.750.338	6.226.430	6.202.522	6.178.614	6.164.706
Rekeningresultaat	284.000	282.000	-1.681.000	-562.000	356.000					
Reserves / EV TOTAAL (incl. rekeningresultaat)	13.265.786	13.637.089	9.312.810	8.267.109	8.026.229					
Incidentele baten	1.737.900	1.309.000	835.300	359.100	752.000					
lasten	2.163.800	1.014.800	3.123.600	1.277.800	585.000					
SALDO	-425.900	294.200	-2.288.300	-918.700	167.000					
Rekeningresultaat (excl. incidentele B&L)	709.900	-12.200	607.300	356.700	189.000					
SALDO mutatie eigen vermogen	1.087.786	371.303	-4.324.279	-1.045.701	-240.880					

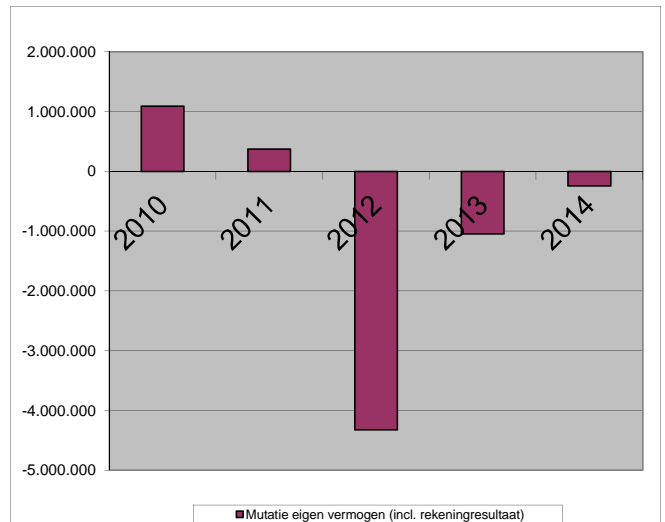
Figuur 1: ontwikkeling van de algemene reserve en reserves grondbedrijf

Figuur 2: ontwikkeling van de reserves / eigen vermogen

Figuur 3: incidentele baten versus rekeningresultaat

Figuur 4: mutatie eigen vermogen

Bijlage G - Begrotingsgegevens EMU 2016

Gemeenten zijn met ingang van de begroting 2006 verplicht om het EMU-saldo over jaar 2015, 2016 en 2017 in de begroting op te nemen, zodat de gemeenteraad inzicht heeft in het EMU-saldo. Onderstaande standaardtabel is hiertoe uitgeleverd. Conform artikel 71 van het BBV (informatie voor derden) dienen de EMU-gegevens vóór 15 november voorafgaand aan het begrotingsjaar aan het CBS en de toezichthouder te worden gezonden.

Bedragen x € 1.000		2015	2016	2017
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves zie BBV, art 17c)	-106	91	246
+ 2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	710	762	758
+ 3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	395	371	371
- 4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	662	615	1.536
+ 5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0		
+ 6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0		
- 7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0		
+ 8	Baten bouwgrondexploitatie, voorzover transacties niet op de exploitatie verantwoord	0		
- 9	Betalingen ten laste van de voorzieningen, voorzover deze transacties met derden betreffen	593	360	323
- 10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten	0		
- 11	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	0		
Berekend EMU-saldo		-256	249	-484

Bijlage H - Kasstroomoverzicht 2016

Via het kasstroomoverzicht wordt de financieringsbehoefte over het jaar 2016 duidelijk gepresenteerd. Met het jaarverslag zal dit overzicht worden geactualiseerd op basis van de balansmutaties.

In het overzicht is de toename van de financieringsbehoefte schematisch weergegeven. Verder is met het volgende rekening gehouden:

- a. het exploitatieresultaat
- b. afschrijvingen zijn geen uitgaven,
- c. onttrekkingen en stortingen t.b.v. de exploitatie zijn geen werkelijk inkomsten en uitgaven,
- d. afronding op 1.000 Euro.

Batig saldo 2016		6.729
------------------	--	-------

Geldleningen:

a. aflossing	-4.540.000	
b. saldo geldstroom Grondbedrijf	806.668	
c. vermeerderingen		
	<hr/>	-3.733.332

Investerings:

a. afschrijvingen (geen uitgaven)	761.698	
b. aflossingen	0	
c. vermeerderingen	0	
d. verminderingen	0	
	<hr/>	761.698

Reserves

a. rentebijbeschrijving (n.v.t.)	0	
b. vermeerderingen/verminderingen	-1.523.908	
	<hr/>	-1.523.908

Totale kasstroom		<hr/> -4.488.813
-------------------------	--	-------------------------

Bijlage I - Overzicht van geldleningen

Nr	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Datum en nummer	Verval-datum	Jaar van de laatste afl.	Rente per-centage	Restantbedrag van de geld-lening aan het begin van het dienstjaar 2016	Bedrag van de in 2016 op te nemen / opgenomen geldlening	Bedrag van		Restantbedrag van de geld-lening aan het einde van het dienstjaar 2016	Restantbedrag van de geld-lening aan het begin van het dienstjaar 2017	Bedrag van de in 2017 op te nemen / opgenomen geldlening	Bedrag van		Restantbedrag van de geld-lening aan het einde van het dienstjaar 2017
								de rente of het rente-bestanddeel 2016	de aflossing of het aflos-singsbestand deel 2016				de rente of het rente-bestanddeel 2017	de aflossing of het aflos-singsbestand deel 2017	
1	1.000.000	20-06-2003 40.097694	20.06	2028	4,350%	520.000	0	21.690	40.000	480.000	480.000	0	19.950	40.000	440.000
2	4.500.000	26-05-2005 40.100417	26.05	2030	3,735%	2.700.000	0	96.793	180.000	2.520.000	2.520.000	0	90.070	180.000	2.340.000
3	5.200.000	30.11.2006 40.102352	30.11	2016	3,939%	520.000	0	18.687	520.000	0	0	0	0	0	0
4	5.000.000	29.11.2007 40.103205	29.11	2017	4,500%	1.000.000	0	42.966	500.000	500.000	500.000	0	20.466	500.000	0
5	5.000.000	28.02.2008 40.103482	28.02	2018	4,232%	1.500.000	0	45.740	500.000	1.000.000	1.000.000	0	24.580	500.000	500.000
6	4.500.000	31.07.2008 40.103836	31.07	2018	4,980%	1.350.000	0	57.775	450.000	900.000	900.000	0	35.365	450.000	450.000
7	4.000.000	31.07.2009 40.104476	31.07	2019	3,600%	1.600.000	0	51.524	400.000	1.200.000	1.200.000	0	37.124	400.000	800.000
8	4.000.000	31.08.2010 40.105771	31.08	2020	2,330%	2.000.000	0	43.485	400.000	1.600.000	1.600.000	0	34.165	400.000	1.200.000
9	5.000.000	20.12.2011 40.107189	20.12	2021	2,700%	3.000.000	0	80.556	500.000	2.500.000	2.500.000	0	67.056	500.000	2.000.000
10	5.000.000	15.11.2012 40.107906	15.11	2022	1,740%	3.500.000	0	59.780	500.000	3.000.000	3.000.000	0	51.080	500.000	2.500.000
11	5.000.000	28.11.2013 40.108761	28.11	2033	2,835%	4.500.000	0	126.934	250.000	4.250.000	4.250.000	0	119.847	250.000	4.000.000
12	6.000.000	Nieuwe geldlening	01.07.2015		1,250%	6.000.000	0	73.125	300.000	5.700.000	5.700.000	0	69.375	300.000	5.400.000
56.200.000 Totaal						28.190.000	0	719.055	4.540.000	23.650.000	23.650.000	0	569.078	4.020.000	19.630.000

Nr	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Datum en nummer	Verval-datum	Jaar van de laatste afl.	Rente per-centage	Restantbedrag van de geld-lening aan het begin van het dienstjaar 2018	Bedrag van de in 2018 op te nemen / opgenomen geldlening	Bedrag van		Restantbedrag van de geld-lening aan het einde van het dienstjaar 2018	Restantbedrag van de geld-lening aan het begin van het dienstjaar 2019	Bedrag van de in 2019 op te nemen / opgenomen geldlening	Bedrag van		Restantbedrag van de geld-lening aan het einde van het dienstjaar 2019
								de rente of het rente-bestanddeel 2018	de aflossing of het aflos-singsbestand deel 2018				de rente of het rente-bestanddeel 2019	de aflossing of het aflos-singsbestand deel 2019	
1	1.000.000	20-06-2003 40.097694	20.06	2028	4,350%	440.000	0	18.210	40.000	400.000	400.000	0	16.470	40.000	360.000
2	4.500.000	26-05-2005 40.100417	26.05	2030	3,735%	2.340.000	0	83.347	180.000	2.160.000	2.160.000	0	76.624	180.000	1.980.000
3	5.200.000	30.11.2006 40.102352	30.11	2016	3,939%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	5.000.000	29.11.2007 40.103205	29.11	2017	4,500%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	5.000.000	28.02.2008 40.103482	28.02	2018	4,232%	500.000	0	3.420	500.000	0	0	0	0	0	0
6	4.500.000	31.07.2008 40.103836	31.07	2018	4,980%	450.000	0	12.955	450.000	0	0	0	0	0	0
7	4.000.000	31.07.2009 40.104476	31.07	2019	3,600%	800.000	0	22.724	400.000	400.000	400.000	0	8.324	400.000	0
8	4.000.000	31.08.2010 40.105771	31.08	2020	2,330%	1.200.000	0	24.845	400.000	800.000	800.000	0	15.525	400.000	400.000
9	5.000.000	20.12.2011 40.107189	20.12	2021	2,700%	2.000.000	0	53.556	500.000	1.500.000	1.500.000	0	40.056	500.000	1.000.000
10	5.000.000	15.11.2012 40.107906	15.11	2022	1,740%	2.500.000	0	42.380	500.000	2.000.000	2.000.000	0	33.680	500.000	1.500.000
11	5.000.000	28.11.2013 40.108761	28.11	2033	2,835%	4.000.000	0	112.759	250.000	3.750.000	3.750.000	0	105.672	250.000	3.500.000
12	6.000.000	Nieuwe geldlening	01.07.2015		1,250%	5.400.000	0	65.625	300.000	5.100.000	5.100.000	0	61.875	300.000	4.800.000
57.900.000 Totaal						19.630.000	0	439.821	3.520.000	16.110.000	16.110.000	0	358.226	2.570.000	13.540.000

Bijlage J - Kerngegevens

Hieronder zijn in tabelvorm de kerngegevens van de gemeente Boekel vermeld.
Deze kerngegevens zijn onderverdeeld in de sociale structuur en de fysieke structuur.

1-1-2016

Sociale structuur:

Aantal inwoners:	
0 t/m 19 jaar:	2.554
20 t/m 64 jaar:	5.867
65 jaar en ouder	1.718
Totaal aantal inwoners	10.139
van 75 jaar tot 85 jaar:	519

Aantal bijstandsontvangers:

IOAW:	7
IOAZ:	2
WWB:	63
WWB verpleging:	34

Aantal tewerkgestelden in sociale werkgemeenschappen: 80

Fysieke structuur:

Oppervlakte gemeente in hectaren:	3.452
Oppervlakte land in hectaren:	3.451
Oppervlakte binnenwater in hectaren:	1

Oppervlakte bos- en houtopstanden (ha)	71,80
Oppervlakte stedelijk groen (ha)	14,10
Oppervlakte bermen (ha)	58,40
Oppervlakte gazons (ha)	10,50
Oppervlakte sportvelden (ha)	11,60

Lengtes van wegen (m):

- Binnen de bebouwde kom	40.889
- Buiten de bebouwde kom	87.966
- Overige (o.a. zandwegen of halfverharding):	11.209

Totaal lengten van wegen **140.064**

Riolering:

- Lengte vrijvervalriolering (m)	54.836
- Lengte persleiding (m)	63.100
- Aantal pompunits drukriolering	364

Aantal woonruimten:

- Woningen	3.910
------------	-------

Bijlage K - Verklarende woordenlijst

Afschrijving. De jaarlijkse last als gevolg van de (technische of economische) waardevermindering van een investering. Het jaarlijkse afschrijven garandeert in principe de budgettaire ruimte voor het doen van vervangingsinvesteringen.

Balans. Het eenmaal per jaar opmaken van de stand van de vermogensverhouding van de gemeente, met andere woorden de stand van de gemeentelijke bezittingen en schulden (activa en passiva).

Baten-lastenstelsel. In een baten-lastenstelsel worden uitgaven en ontvangsten toegerekend aan het tijdvak waarin het genot respectievelijk het gebruik ervan plaatsvindt. Gemeenten hanteren dit stelsel.

B.B.V. (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten). Het B.B.V. betreft bij Koninklijk Besluit uitgevaardigde voorschriften voor de inrichting van begroting en de jaarrekening en het jaarverslag van de gemeente. Vanaf begrotingsjaar 2004 dienen gemeenten aan het besluit B.B.V. te voldoen. Tot die tijd was het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995 (CV95) van kracht.

Begroting. Een begroting geeft aan welke beleidsvoornemens de gemeente heeft, hoeveel middelen daarmee zijn gemoeid en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn. Het B.B.V. onderscheidt een beleidsbegroting en de financiële begroting.

Beheersbegroting. (Ook wel financiële begroting genoemd.) Een verregaande registratie van (voorgenomen) inkomsten en uitgaven waarbij de controlefunctie (rekening en verantwoording) vooropstaat.

Belastingen. Verplichte betaling aan de overheid waar geen direct aanwijsbare prestatie tegenover staat.

Belastingdruk per woonruimte. De opbrengst van de onroerende zaakbelasting, riool / zuiveringsrechten rioolbaatbelasting alsmede de reinigingsrechten / afvalstoffenheffing na aftrek van de opbrengst van de niet-woningen, uitgedrukt in een bedrag per woonruimte.

Beleidsbegroting. De beleidsbegroting gaat volgens het B.B.V. met name in op de (doelstellingen van de) programma's en via de zogenoemde paragrafen op belangrijke onderdelen van het beheer. De beleidsbegroting bestaat uit:

- het programmaplan
- de paragrafen

Beleidsstaken. De taken die betrekking hebben op het uit te voeren beleid. Deze beleidsstaken worden onder meer opgenomen in het beleidsplan, de beleidsbegroting, de beleidsrapportages en het jaarverslag. Men spreekt ook wel van producten en/of diensten.

Bestaand beleid. Beleid waarbij de bestaande bedrijfsvoering voortgezet kan worden. Dit houdt in, dat rekening gehouden wordt met vervangingsinvesteringen, andere onontkoombare uitgaven en een onderhoudsniveau van de eigendommen van de gemeente dat tenminste op een redelijk peil is. Bij de begrotingscyclus betekent het de financiële situatie van de gemeente tot en met de raadsbesluiten van een bepaalde datum (=aanvaard beleid).

Bestuurlijk belang. Een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht.

Budget. Een budget is een taakstelling die jaarlijks in de begroting wordt vastgelegd. De te leveren producten dienen geleverd te worden binnen het gestelde budget. Tot het budget behoren niet alleen de financiële baten en lasten, maar ook de kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren welke zijn vastgelegd in de productenraming. De uitgaven die ten laste van een budget worden gebracht, drukken op één jaar.

Budgetcyclus. Cyclische weergave van de gemeentelijke informatievoorziening met als bouwstenen het collegeprogramma, het beleidsplan (de meerjarenbegroting), voorjaarsnota, de begroting, de tussentijdse rapportage en de jaarrekening.

Budgettair neutraal. De financiële transactie heeft per saldo geen gevolgen voor de exploitatie (inkomsten en uitgaven blijven gelijk op lopen).

Coalitieakkoord. De overeenkomst van de coalitiepartijen over het te voeren beleid in de komende regeringsperiode.

CV95 (Comptabiliteitsvoorschriften 1995). Dit besluit is vanaf begrotingsjaar 2004 vervangen door het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Dekking. Het binnen de exploitatie kunnen opvangen van de lasten die voortvloeien uit bijvoorbeeld een investering (vergelijk: maandelijkse hypotheeklast bij aankoop huis). Het begrip dekkingsmiddelen is een heel ander begrip dan financiering.

Diensten. Dit zijn de niet tastbare diensten die een gemeente voortbrengt zoals het verstrekken van een uitkering, het geven van onderwijs etc. Vergelijk: product.

Doelmatig (= efficiënt). Hierbij is aan de orde in hoeverre de taken op een zo goed mogelijke wijze worden uitgevoerd. Kwantiteit, kwaliteit en de maatschappelijke kosten zijn toetsingskaders. Met andere woorden het doel bereiken met zo beperkt mogelijke inzet van middelen (informatie, financiën, personeel, etc.).

Doeltreffend (= effectief). De mate waarin het maatschappelijk beoogd effect met het uitvoeren van bepaalde taken wordt bereikt. Voorbeeld: door het invoeren van arbeidstijdverkorting tracht men te bereiken dat de werkgelegenheid met een bepaald percentage toeneemt. Het invoeren van a.t.v. is hierbij de taak; het effect op de werkgelegenheid het maatschappelijk doel.

Dualisme. Een dualistisch stelsel kenmerkt zich doordat de posities en bevoegdheden ontvlecht zijn. De raad richt zich primair op de kaderstellende en controlerende functie, het college op de uitvoerende functie. De wethouders zijn geen lid van de raad.

EMU-saldo: In het stabiliteitspact van Europa is afgesproken dat het vorderingensaldo van het Rijk als totaal niet boven de 3% van het BBP mag uitkomen.

Financieel belang. Een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt

Financiering. Het aantrekken van de benodigde financiële middelen voor een periode van minimaal één jaar. Deze middelen kunnen bestaan uit zowel eigen vermogen als vreemd vermogen. Het aantrekken van financiële middelen voor een periode tot één jaar behoort tot het liquiditeitsbeheer.

Financiële begroting. De financiële begroting gaat volgens het B.B.V. met name in op de budgettaire aspecten en op de financiële gevolgen van de beleidsbegroting. De financiële begroting bestaat uit:

- het overzicht van de baten en lasten en toelichtingen
- de uiteenzetting van de financiële positie en toelichting

Financiële positie. Onderdeel van de financiële begroting, tevens de tegenhanger van de balans. De financiële positie van een gemeente geeft de grootte en samenstelling van het vermogen weer in relatie tot de baten en lasten. Daarbij wordt zichtbaar wat de nog beschikbare ruimte of het resterende tekort is in de begroting (rekening gehouden met het voorgenomen beleid (bestaand en nieuw) voor het begrotingsjaar).

Functie. De programma's worden gekoppeld aan verwante producten. Een functie kan derhalve beschouwd worden als de numerieke weergave van een product. Beleidstaken worden bij een dergelijke opzet onderdeel van een functie.

Gemeentefonds. Fonds gevoed door een deel van de rijksbelastingopbrengst, waaruit gemeenten de algemene uitkering ontvangen.

Heffingen. Deze bestaan uit belastingen (OZB, toeristenbelasting, forensenbelasting), tarieven (marktgeden, gebruik sportaccommodaties), retributies (afvalstoffenheffing, reinigingsrechten, rioolrechten) en leges of rechten.

Jaarrekening (beheersrekening). De jaarrekening is de tegenhanger van de financiële begroting en is het einde van de beheers-/ budgetcyclus; de jaarrekening gaat in op de realisaties van het afgelopen begrotingsjaar. De jaarrekening is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit:

- de programmarekening en toelichting
- de balans en toelichting

Jaarstukken. De jaarstukken zijn onderverdeeld in het jaarverslag en de jaarrekening en is de tegenhanger van de begroting.

Jaarverslag (beleidsrekening). Het jaarverslag is de tegenhanger van de beleidsbegroting en vormt daarmee het einde van de beleidscyclus. Het jaarverslag gaat met name in op de uitkomsten van de programma's over het afgelopen begrotingsjaar. Het jaarverslag is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit:

- de programmaverantwoording
- de paragrafen

Kapitaallasten. Lasten, verbonden aan de inzet van kapitaal en levensduur van de investering, bestaande uit: rente- en afschrijvingslasten.

Kasstelsel. Weergaven van uitgaven en ontvangsten, waarbij de feitelijke kasontvangst of –uitgave als meetmoment wordt genomen. De feitelijke kasontvangst en de bijbehorende transactie kunnen in verschillende (boek)jaren vallen. Het rijk hanteert het kasstelsel. De gemeente hanteert het stelsel van baten en lasten.

Kasgeldlimiet. Deze limiet stelt een grens aan de mogelijkheid tot het aantrekken van financiering voor de korte termijn.

Kostendekkingsplan. Bestuurlijk instrument om de gemeenteraad op één tijdstip de hoofdlijnen van het te voeren nieuwe beleid te laten vaststellen. Hierdoor vindt totale afweging van het beleid plaats en worden de financiële consequenties ingekaderd (ook wel: investeringsplan). Het gaat hier om ruimtescheppende beleidsvoornemens (bezuinigingen, belastingverhogingen etc.). Zie ook: bestedingsplan.

Krediet. Een krediet is een door de Gemeenteraad voor een bepaald doel ter beschikking gesteld bedrag, waarbij mogelijk randvoorwaarden ten aanzien van kwaliteit en kwantiteit worden gedefinieerd. Een krediet is een andere vorm van een budget. De uitgaven van een krediet worden geactiveerd en middels de jaarlijkse toerekening van kapitaallasten (rentekosten en afschrijvingen) ten laste van het dat jaar vastgestelde budget gebracht. Deze uitgaven worden dus over meerdere jaren uitgesmeerd. Een krediet kan als zodanig beschouwd worden als een 'aanslag' op het budget voor volgende jaren.

Kwijtschelding. Het volgens ministeriële richtlijnen op verzoek van belastingplichtige afschrijven van gemeentelijke belastingen (O.Z.B., rioolrecht en afvalstoffenheffing) waarbij rekening wordt gehouden met de beschikbare belastingcapaciteit (bijstandsnorm).

Liquiditeitspositie. Dit is de mate waarin op korte termijn aan alle opeisbare verplichtingen kan worden voldaan.

Meerjarenbegroting. Dit is een begroting met daarin opgenomen de taken zoals deze komende vier jaren worden uitgevoerd. In de jaarbegroting wordt zowel het bestaande als het nieuwe beleid opgenomen. Veelal is het beleidsplan tevens de meerjarenbegroting.

Onbenutte belastingcapaciteit. Het verschil tussen enerzijds de werkelijke opbrengst van het totaal van onroerende zaakbelastingen, reinigingsrechten/afvalstoffenheffing en riool-/zuiveringsrechten na aftrek van de opbrengst van nieuw-woonruimten en anderzijds de normen zoals die gelden voor artikel-12 gemeenten (bekend gemaakt in de zogenaamde junicirculaire betreffende het gemeentefonds). Als de werkelijke opbrengst lager is dan de normopbrengst is er sprake van een onbenutte capaciteit.

Paragrafen. Een paragraaf geeft volgens het B.B.V. een dwarsdoorsnede van de begroting op financiële aspecten. Het gaat dan om de beleidslijnen van beheersmatige aspecten die belangrijk zijn, financieel, politiek of anderszins. De paragrafen zijn onderdeel van zowel de beleidsbegroting als het jaarverslag.

Programma. Een samenhangende verzameling van producten, activiteiten en geldmiddelen gericht op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten, waaraan idealiter indicatoren gekoppeld kunnen worden.

Program(ma)begroting. Een program(ma)begroting is een begroting waarin de programma's centraal staan. In het B.B.V. wordt het woord program(ma)begroting niet gebruikt. Het kenmerk van de begroting volgens het B.B.V. is, dat de begroting is onderverdeeld in programma's, daarom wordt er naar de begroting volgens de nieuwe voorschriften ook wel verwezen als program(ma)begroting. Een program(ma)begroting bestaat idealiter uit 10-15 programma's, die door de raad voor tenminste vier jaar worden vastgesteld. In de programmabegroting kunnen de functies (uitgedrukt in baten en lasten) beschouwd worden als de producten van de gemeente. Ter realisatie van een product worden middelen beschikbaar gesteld in de vorm van budgetten en kredieten.

Programmaplan. Een programmaplan behandelt per programma expliciet de maatschappelijke effecten en de wijze waarop er naar gestreefd zal worden die effecten te verwezenlijken. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende drie vragen: Wat willen we? Wat gaan we ervoor doen? Wat gaat het kosten?

Programmarekening. Onderdeel van de jaarrekening. De programmarekening geeft een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per programma van het begrotingsjaar.

Programmaverantwoording. Onderdeel van het jaarverslag. In de programmaverantwoording wordt per programma expliciet ingegaan op de beoogde maatschappelijke effecten en de wijze waarop getracht is deze effecten te verwezenlijken. De vragen: Wat wilden we? Wat hebben we ervoor gedaan? En wat heeft het gekost? zijn de centrale vragen die in dit deel beantwoord worden.

Rechtmatig. Onder het begrip rechtmatigheid wordt verstaan, het voldoen aan met elkaar overeengekomen regels. Het gaat om het aspect dat duidt op de mate waarin het door het bestuur gevoerde beheer in overeenstemming is met de bestaande normering. Het gaat om zowel externe wet- en regelgeving, als interne regelgeving. De accountant is verantwoordelijk voor het onderzoek naar de rechtmatigheid in het kader van de accountantscontrole. Het gaat dan om een controle achteraf, waarbij wordt nagegaan of financiële gevolgen juist zijn verantwoord. Echter ook de gemeenteraad, het College van Burgemeester en Wethouders, de ambtelijke organisatie en de rekenkamer(functie) hebben een controlerende functie inzake rechtmatigheid.

Rente. De vergoeding die in rekening gebracht wordt voor het tijdelijk beschikbaar stellen van liquiditeiten (het lenen). De entiteit die de beschikkingsmacht over de liquiditeiten afstaat is de crediteur. De entiteit die de beschikkingsmacht tijdelijk verkrijgt is de debiteur. De interest wordt veelal uitgedrukt in een percentage van de hoofdsom op jaarbasis. Interest is daarbij een vorm van huur.

Renterisico. De mate waarin het saldo van de rentelasten en rentebaten verandert door wijziging in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Renterisiconorm. Dit is een norm die betrekking heeft op schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Reserves: Algemene reserve/bestemmingsreserve. Van een bestemmingsreserve is sprake zodra de gemeente aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven of de aanwending van een reserve gebonden is aan voorwaarden gesteld door een geldgever (legaat, subsidie, rijksbijdrage e.d.). De reserves zonder een dergelijk oormerk vormen tezamen de algemene reserve. Alhoewel er in feite sprake is van een tussenvorm tussen reserves en voorzieningen worden tot bestemmingsreserves ook gerekend:

- de nog niet bestede om niet van derden ontvangen middelen, verkregen onder stringente condities over de inrichting van de aanwending (bepaalde legaten en verkregen subsidies);
- de egalisatierekeningen die dienen om ongewenste schommelingen in provinciale en gemeentelijke tarieven op te vangen bv. een reserve voor toekomstige uitbreidingsinvesteringen inzake riolering of vuilafvoer: de jaarlijkse stortingen in deze reserve kunnen bij de tariefopstelling worden meegenomen om sprongsgewijze verhoging van de tarieven te voorkomen.
- de egalisatierekeningen voor investeringsbijdragen die zijn bedoeld om ontvangen investeringsbijdragen gedurende de gebruiksduur van het investeringsgoed in jaarlijkse termijnen ten gunste van de rekening van baten en lasten te laten komen.

Vrije reserves/dekkingsreserves. Vrije reserves zijn reserves, waarvan de besteding geen consequenties heeft voor de exploitatie. Dekkingsreserves zijn reserves, die gebruikt worden voor structurele dekking van exploitatie-uitgaven.

Solidariteitsbeginsel. Kosten die betrekking hebben op kwietscheldingen (minima) inzake afvalstoffenheffing en rioolheffing worden verrekend in het afvalstoffenheffingstarief en rioolheffingstarief.

Stille reserve. Dit zijn meerwaarden van activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd, doch direct verkoopbaar zijn indien men dat zou willen.

Treasuryfunctie. Het sturen en beheersen van het verantwoord over en het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Verbonden partij. Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Voorjaarsnota. De door de raad vastgestelde nota die de uitgangspunten en randvoorwaarden voor de opstelling van de jaarlijkse begroting bevat.

Voorzieningen. Voorzieningen zijn dat deel van het vermogen dat is afgezonderd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs is te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die een volgende boekjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het (lopende) boekjaar of in een voorafgaand boekjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal boekjaren.

Weerstandsvermogen. Het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te vangen teneinde haar taken voort te zetten. Het weerstandsvermogen van de gemeenten omvat naast de reserves en voorzieningen onder meer de vrij te besteden begrotingsruimte, de belastingcapaciteit en zogenaamd schuldvrij bezit.

Bijlage L - Lijst met afkortingen

a.g.v.	Als gevolg van
A+O Fonds	Stichting Arbeidsmarkt en Opleidingsfonds (A+O fonds) Gemeenten
AB	Algemeen Bestuur
ABW	Algemene Bijstands Wet
AGR	Algemene Gemeentelijke Reserve
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
AO / IC	Administratieve Organisatie en Interne Controle
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARBO	Arbeidsomstandigheden
art.	Artikel
ASHG	Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld
AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AWIR	Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen
AZ	Algemene Zaken
B & W	(College van) Burgemeester en Wethouders
b.v.	Besloten vennootschap
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBN	Brandweer Brabant Noord
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBRA	Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
Bbz	Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen
BCA	Bestuurscommissie Afvalinzameling
BCF	BTW Compensatie Fonds
BDUR	Brede doeluitkering rampenbestrijding
BGO	Bijzonder Georganiseerd Overleg
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BHIC	Brabants Historisch Informatie Centrum
BIO	Buitengebied in ontwikkeling
BLAU	Basisregistratie Lonen, Arbeids- en Uitkeringsverhoudingen
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BNO	Brabant Noord-Oost
BOA	Buitengewone opsporingsambtenaar
BOPZ-(online)	Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen
BOR	Bijzondere ondernemingsraad
BP	Bestemmingsplan
BPM	Belasting voor personenauto's en motorvoertuigen
BRI	Basisregistratie Inkomens
BRK	Basisregistratie Kadaster
BRO	Basisregistratie Ondergrond
BRP	Basisregistratie Personen
BRT	Basisregistratie Topografie
BRV	Basisregistratie voertuigen
BSOB	Belastingsamenwerking Oost-Brabant
BTW	Belasting toegevoegde waarde (=omzetbelasting)
BUIG	Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
Burap	Bestuursrapportage
BVL	Brabants Veiligheidslabel
BW	Burgerlijk Wetboek
BWT	Bouw en woningtoezicht
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
C.Q.	Casu Quo
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
Cf.	Conform
Cie	Commissie
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CPB	College Bescherming Persoonsgegevens

Bijlage L - Lijst met afkortingen

CPI	Consumentenprijsindex
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
CWI	Centrum Werk en Inkomen
Dd	De dato
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DKD	Digitaal Klantdossier
DLB	De Lage Beemden
DT	Directie Team
DURP	Digitaal Uitwisselbare Ruimtelijke Plannen
e.d.	En dergelijke
ECB	Europese Centrale Bank
EHBO	Eerste Hulp Bij Ongelukken
EKD	Elektronisch Kinddossier
EMU	Economische en Monetaire Unie
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
EV	Eigen Vermogen
EVZ	Ecologische verbindingzone
Fin.	Financieel / Financiële
FLO	Functioneel leeftijdsontslag
FPU	Flexibele Pensioen Uittreding
FTE	Fulltimerequivalent
Fvw	Financiële verhoudingswet
GB	Grondbedrijf
GBA	Gemeentelijke bevolkingsadministratie
GFT	Groente, Fruit- en Tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheids Dienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GIS	Geografisch informatiesysteem
GMC	Gemeenschappelijk Meldcentrum
GO	Georganiseerd Overleg
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijke Riolerings Plan
GS	Gedeputeerde Staten
GVOP	Gemeenschappelijke Voorziening Officiële Publicaties
GZ	Grondgebiedszaken
H.b.h.	Hulp bij het huishouden
HHV	Huishoudelijke verzorging
HNG	Hypotheekfonds Noordbrabantse Gemeenten
HVD	Hulpverleningsdienst Brabant-Noord
I & A	Informatie & Automatisering
IBN	Integrale bedrijven Noordoost-Brabant
ICT	Informatie en Communicatie technologie
iDOP	integraal Dorps Ontwikkeling Plan
ihkv	In het kader van
IKC	Integraal kindcentrum
Incl.	Inclusief
IOAW	Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijke Arbeidsongeschikte Werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijke Arbeidsongeschikte Zelfstandigen
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IV	Intensieve Veehouderij
IVB	Intergraal Veiligheidsbeleid
IVH	Integrale vroegHulp
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KBO	Katholieke Bond van Ouderen
KCV	Kleinschalig Collectief Vervoer
KRW	Kaderrichtlijnen water
LOG	Landbouw- ontwikkelgebied
M.b.t.	met betrekking tot
M.n.	Met name

Bijlage L - Lijst met afkortingen

M.u.v.	Met uitzondering van
MER	Milieueffectrapportage
MIRT	Meerjaren investeringsprogramma
MKB	Midden en kleinbedrijf
MOP	Meerjaren onderhoudsplan
N.V.	Naamloze vennootschap
N.v.t.	Niet van toepassing
NHR	Nationaal handelsregister
NOC-NSF	Nederlands Olympisch Comité - Nederlandse Sportfederatie
NT1	Nederlandse als 1e taal
NT2	Nederlandse als 2e taal
Nuggers	Niet uitkeringsgerechtigden
NUP	Nationaal Uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid
Nza	Nederlandse Zorgautoriteit
O.a.	Onder andere
O.b.v.	Op basis van
O.g.v.	Op grond van
ODBN	Omgevingsdienst Brabant Noord
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheids Zorg
OKE	Ontwikkelkansen door Kwaliteit en Educatie
OM	Openbaar Ministerie
OR	Ondernemingsraad
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerende Zaakbelasting
P&C	Planning & Control
P&O	Personeel & Organisatie
Pag.	Pagina
PGB	Persoonsgebonden Budget
PM	Pro Memorie (= ter herinnering)
POP	Persoonlijk ontwikkelingsplan
PS	Provinciale Staten
PvA	Plan van Aanpak
RAV	Regionale Ambulance Voorzieningen
RBL	Regionaal Bureau Leerplicht
RIE	Risico-inventarisatie en evaluatie
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
RO	Ruimtelijke Ordening
ROC	Regionaal Opleidingscentrum
RUD	Regionale Uitvoerings Dienst
RUPL	Regionaal Uitvoeringsprogramma Leefomgeving
RVR	Ruimte voor ruimte
SBB	Stichting Binnensport Boekel
SGV	Stichting Gemeenschapshuis Venhorst
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realiseerbaar en Tijdgebonden
SV	Structuur Visie
SVn	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting
SWEW	Stichting Waarborgfonds Eigen Woning
SWO	Stichting Welzijn Ouderen
T / m	Tot en met
T.b.v.	Ten behoeve van
T.g.v.	Ten gunste van
T.o.v.	Ten opzichte van
T.t.v.	Ten tijde van
VCA	Veiligheidschecklist Aannemers
vGRP	Verbreed Gemeentelijke Riolerings Plan
VJN	Voorjaarsnota
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VR	Verordening Ruimte
VTH-taken	Vergunningverlening / toezicht & handhaving
VVE	Vereniging van Eigenaren

Bijlage L - Lijst met afkortingen

VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVN	Veilig Verkeer Nederland
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WB21	Waterbeleid 21e eeuw
WCPV	Wet collectieve preventie volksgezondheid
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
Wet Walvis	Wet Administratieve lastenverlichting en vereenvoudiging in sociale verzekeringswetten
Wet WOZ	Wet Waardering Onroerende Zaken
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
WIJ	Wet Investing in Jongeren
WIN	Wet Inburgering Nieuwkomers
WIW	Wet Inschakeling Werkzoekenden
WKPB	Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen
WM	Wet Milieubeheer
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNSP	Wet sanering natuurlijke personen
WOR	Wet op de Ondernemingsraden
WOZ	Waardering onroerende zaken
WRO	Wet op de ruimtelijke ordening
WSNP	Wet sanering natuurlijke personen
WSW	Wet sociale werkvoorziening
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WVG	Wet voorzieningen gehandicapten
WVO	Wet Verontreiniging Oppervlaktewater
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWIK	Wet Werk en Inkomen Kunstenaars
ZIN	Zorg in natura